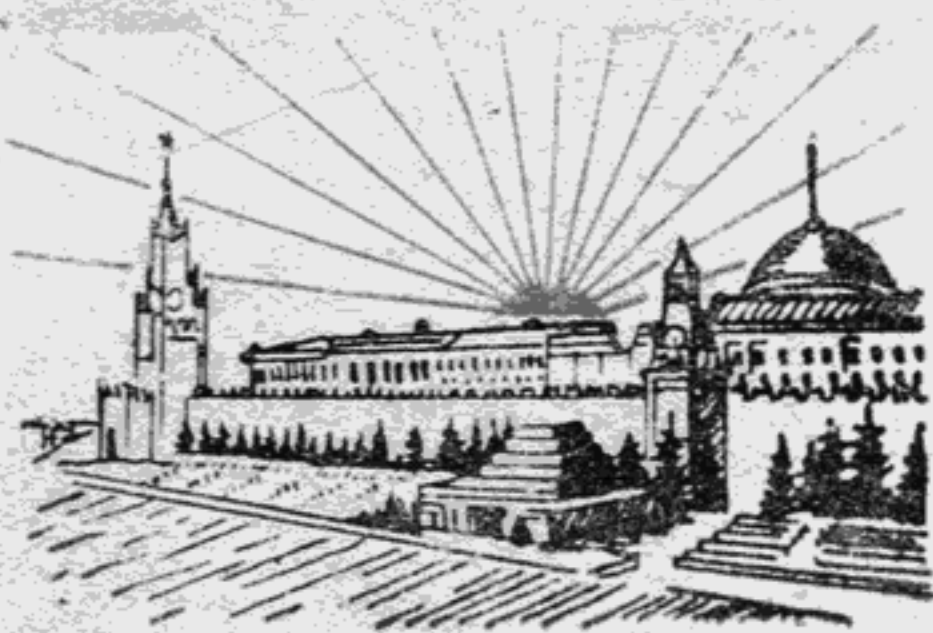

აღიგდსა ღაჲმინრია

ჭრარა ჲმინრია

აფხაზეთის საზოგადოებრივი გამართვის

აფხა — 1954

84.3 A6

32

საქმის დასაწყისი

పత్తెవరగ వజ్జివజ్జు

(აქტიური აქტიუმი აქტიუმი)

★

44

၁ ၂ ၃ ၄

၁၅၃၀၂၆၀၈၀၅၅၀၂၅၂၆၀၂၅

1954

ზღა ჰხუართამ

სარა სტიეიტ ხულფაზგ,
უაწიგ იაჰზეფშოუ ჰლახანწაზგ,
აუილარ შოგყალაშოა, რრაზყე იაზენგ
აუიეინრაალა ზგვრაზგ.
ამთა... აბას...
წხგბჟონ ეიფშო ინგქულჟეიტ,
აციაჰია ფშოაუა სგშოტიაზ.
ამზა ააინ სფეინჯგრ ინგლაგვლჟეიტ,
აუიეინრაალა სშოგცმააიუაზ ზბაზ.
ახა იშოფაზური?
სტიოუბ... სგფშოაუეიტ...
საზხუცუეიტ ნაბ შოასგრკრა,
აწნ გქუჰან იაჰოუბ აცარა.
აიაწიაქუა ძგრკუეიტ,
ამზა სფენჯგრ იკვლსგნ სუადა იაავნალან,
ახაჰოგ გამგდამუა ისჰოაფშოუეიტ.
ამზა ზლასგხუო იყოუი სარა?...
იაციგზგმძეიტ იარგდგ,
იაბათახგზ უი არა.
სვაგვლან ახგში ყდაყდაძა
იანსგუიტ იაარტნგ.
აფშოა ცქმა ხამიაშიაძა
ინგვნაჰაიტ სუადა
იციქურფანგ.

სგვლან აუივან საწათშოუა.
 უს სხუცუან:
 იუდგრუაზეი აბგრეიანგ,
 დაჩა პლანეტაკ აყნგ
 პოეტკ დგვლან
 სარა სახე დაფშოუაზარ
 იფენჯერ არტნგ?
 უი უახტეი იბოიტ:
 სგვლანეტაჭო
 ალაშარაქუა შოაკგზ იეჟეაძა.
 სარა ისთახუბ
 მრათაშიარაა აყუწერც
 მრაველარაა რაბაშრა
 არშორა რწესნგ.
 სარა ისთახუბ,
 აუილარ ეიშციაკნგ ეიდგვლარც!
 დუნეი აყნგ აიბაშრა უაჭა იყამლარც!
 სარა ისთახუბ
 აუია „აიბაშრა“
 აუატიგვსა ირხაშოთერც ზგნძა!
 სარა ისთახუბ!...
 ახა იზლა?
 იმაჭუბ ათახრა,
 იყაწატიუბ, ივტიუბ.
 უი აზგჰიან იათახუბ
 აწარა.
 ნას სეითანახატიეიტ სგსტოლ.
 საშოთუბ აციაჰია,
 ახა იყამ აციაჰია.
 მინუთკ, ვბა, ჟიაბა, შიკგ.
 ნას უბას სგშოტიაზ,

ისგულაშიან იააქუსხგიტ
 ლენინ იტომ.
 იააშაანძა სტიანგ
 ურთ სრგფხაოიტ, საათსაძომ.
 უი იშიყუქუა ააძაგოუბ სარა სზგ,
 უი იშიყუქუა რწაგოუბ სარა სზგ!
 ლენინი სარეი ჰაიციაჟიოიტ ჰტიანგ.
 უი ისეიჰიოიტ იყაწატიუ,
 იშოსგზჰაშა.
 იშოსგლწშოა აუაჯრა, სშოახაძო სგუახუტიგ.
 აშგჟ ამრა ანგვლო იეჟეაძა,
 სარა სგვლოიტ სგჰკუნძა, სგლუდუაძა.
 გორკი იუალიცახე
 სგშოზახუო სცოიტ სგცცაკძა,
 ლენინ იახე!
 ადიგ ყაფშ ახე!
 ადიგ ყაფშ — აფსადგაგლ იაგუბ.
 ლენინ უი დაგუაწიოუბ.
 აუილარ ხგშო-ხგწიანგ ინეიუეიტ იბარა.
 იგვლოუბ აყარულცია
 რჩეიდგვსალანგ იკალაძა.
 ურთ რგჯგმქუა ჰარაკნგ ირკუბ.
 აღუნეი ზეგა რგხუაფშოუეიტ დარა.
 ლენინ იგცია ახეჩარა იაზკუბ,
 ლენინ დნგქუიაზშია უა ფსშარა.
 ურთ კრემლჲ აბაა აფშოთიხუ
 ზგშნელ იაფშოთიხუ,
 კრემლჲ ათძამცქუა რეიდშო
 იგვლოუბ ილუდუაძა.
 ასოლდათ სრგვსნგ სნეიუეიტ,
 აბარ, დახეგყოუ იარა.
 ახა სგშოთახეყა

აუაა შაააც იაჭუბ აარა.
სა სდიგლწუეიტ,
უახა აფსაქუა ახდგლოუ
იშშიგრ-შშიგრძა.

ისცდიგლწუეიტ
აქეინრაალაქუა ლას-ლასძა.

ისგმამ აკალამ,

ისგმამ აქაად,

იფგრუეიტ ატრალეიბუს,

იზახდომ აფსატი. —

„იუზეილდასშოიტ აქუჭიარა აბოეტ!“

პუშკინ სგუეითან ინაპ იყეიტ.

მაიაკოვსკი იდიგ...

დაბაყოუ იარა?!

იზდგრუადა მოსსოვეტ აჭგ

იმაზარ აილატიარა?!

მა აყაზართახა დნეიზარ

აბრონზა დშალგრხუა აბარა?!

მაპ, უი დცეიტ ქუთარა

პარიჟი. ნიუ-იორკი.

ადიგლბა დაათგწგზშია, აბარ,

დახააიუა

ალექსეი მაქსიმ-იფა გორკი.

სააიტ ავნგ.

სტიეიტ.

სგუეიტ.

სვგზცია,

პატუ ზქუსწაუა,

ამარსიანინ ჩეიერა ჰავნგ დგმვახგწუა,

მრათაშიარაა არშორა არჭიარა იაყუწუა,

მრავლარეი დარეი ეინაალანგ იყალარც.
ჰარა მადგასკარყა ჰანცო,
ჰნგვახგწნგ ალუთირ ჰაფსგ ჰშო,
აქილარ ეიშციაცნგ, რნაპგ ეიკურშა.
სარა აფსუეი

აურგსი ჰშგყოუ იყალარც,

აქეინრაალაგდგ აჯგრ ეიფშო ითიარც,

უბრი აზგ,

ან ლგუფჰიგ-ხშეიფშო,

იაჭთახუპ ლენინიზმი

1952 შო.

კომუნისტთა თააცთარალა

ავგზა ივანოვ

ჰაითოუბ უახა,

ითბაა თეცთა

იკახხაა იუადაქუა

ალაშთარა ვნაჭყო.

აფშოა უაეიგშთა იანვარტიუბ,

აფენჯერ ინასუეიტ ზახა,

ახა აფშოა რეცჰა

იაზთოდა ხეგ!

ჰაილოუბ ჰაჩხო.

აეივან ჰალოუბ

აზეიფიტი აეტაუბ აჭოვ ჰხალან.

ჰაიქუგურდო

აშოგქუს ჰოგც ჰაზფშოუბ აარა.

იშთაფუ ეიფშო ასტუდენტცია ჰაილაღან,

ნაპე ეილაფსა ყაჭწეიტ აბრა.

ჰაშეიჰაბ ჰაითოუბ,

იჰახგოიტ აჯჯა!

უი იჯაბაა დუ ჰადუბ ჰარა!

კომუნისტ ათაცთაშთა

ჰაიქუგურდო უახა

აშოგქუს ჰოგც,

ჩოანგზილა,

ჰაფელოიტ აბრა.

ვარშავატი ჰეგზა,

აპოეტ ვოროშოილდსკი

ჰაიზეძერეუეიტ

იბგზშიალა დაჰზაფხოიტ იარა.

აფშომა იუალუ იდგრეუეიტ უსგდგ!

ჰავნე ეიფშო

აფშომარა აანაჰეგლტ ჰარა.

აჰისახუქქუა ეიქუშო ამაწურთაჭო

ეიუეიფშოგმ აჭატიქუა

იაჭოუბ რერხიარა.

მილათტი ჩგსლა ირთახეუბ ჰასტოლ

დერხიარც.

ავაზ ჰზაარგშთეუეიტ

სარატოვტი ჰეგზცია,

ჰაჭატი გდამალა,

იხააძა იყაჭწარც.

ჯოუგდგ ჰეგზცია

აჰიამაჭოვ იგელოუბ იმეცია,

ჰთენჩრა რეხდოიტ,

ირუამ ეილაგარც!

ხემშოუბ იანინა ლეცია გრძნე

ჰასტოლ აჭოვ იაჰხდელგძარც

დაჭოუიეთეი ბიგოს,

სოჭიატი აფჰიგზბა

ბლაგა იაჰზელძიტ

ბანიცა

ზეჭკვ ზააძა

ჰასტოლ აჭოვ იქუზ.

ზეგდგ ეიცჰაენგ ისგდგრწეიტ

აშოშთალხუათა

აშთაშოლიკ აძრა.

გუადულა უა ასტოლაჭო ინგქუსწეიტ
ამანდარინა

აფსნგტიი ისზარტიზ სარა.

ჰაჩიოიტ.

ჰახუმარუეიტ.

იჰამამ გურვა ჰია,

ჰაფხაყა

აბზიარა დუ იაჰზგფშოუ

იააბოიტ ჰნაფშონგ.

ადიახდგ აწაარა იაჰოუპ აჰჰა ჰია,

ჰხუაჟოჟოადა აურგს ვნგ აყნგ

ჰტიოუპ ჰაიზანგ.

ილმზე კიონიგ ბერლინტიი აფჰიგზბა,

ეგაუმჰიან,

ტიგმუაჟუშია,

მაკმანა ილბოიტ ლხგ.

ახუცრა დგშოთანაგალაზ ანგზბა

სნალგდტიალტ.

აფენჯგრ ადიახაალა

იადნაჰიალონ ასგ.

43 რზგ აბგრეიგ ასგ შონეიუა

ილმზე, სგლადგრძქუა ნეიტ სარა.

„უაშეიჰაბ დთახეიტი“ —

ადგრრა ანსზაა.

იბციგხმანთოუპ.

იზდგრუეიტ.

სკგზა ილმზე,

ბააი, ჰაიციაჟიაბ გუაარტლა,

ჰნატიაბ აბრა.

გუბლან ბგსთომ,

ბარა იბხაროუზეი

ბაშა იხგმთა აკუზარ

საშა ეიჰაბ დგზგა.

ბარგდგ სარა სეიფშო

უსყან ბმაჰგნ,

იუმუნ ჰია იშნელ ბახდგნჰალაზარგა

დგბხგმსუცტ ბაშა.

სარა უსყან სგვუა

აშხარა სკგდგნ.

ბაშა იხგ სანაციიხმჩოზ საშა.

ახა უაჟიგშთა ბარგდგ სარგდგ ჰმაჰგმ,

იბდგრააიტ.

უაჟიგშთა ჰამჩგდგ, ჰაჟიაგდგ

იშორგლშოო აკრგ.

საშეიჰაბ იწეი დგყოუპ,

უი მაკმანა დმაჰუპ,

ბარგდგ ბეიწბაცია გყოუპ ძიგრკგ.

აშა ზდუ ეიფშო სბაციაჟიომ,

ეჰიშაჟ ლჟეიფშო,

გუკალა!

უაჟიგშთა ბარგდგ სარგდგ ჰხუჰქუამ:

სარა სხაწოუპ,

ბგფჰიგზბოუპ ბარა,

ახა დგრკეგდგზ შაკათიარაჟ ანგყალა,

იბდგრააიტ ათაკფხგქურა შჰჰადუ ჰარა.

იბხაბმგრშოთგნ ეიგვრსაზშია აჰიალა

ბტიგლა შჰეიგშოოუ კ-ჯარა.

ბგბჟე თგანგ აიაშოა რაჰიალა,

აიაშოა ახდგყოუ დგრბალა.

ბარგდგ სარგდგ ჰაიგუაჟოუპ,

ჰაიგვზციოუპ,

ჰახუმარპ,

ჰაჩიპ ჰახხარა.

ჰახცალაქა ჰაიცგზ,

ჰაიმგალაციოუპ,

ჰამგა თბაა დუ ნაგოუპ ხარა.

იზგოიტ ილჰე, იზგოიტ ბგგურა

45 შოგქუსა რზე

ჰსოვეტ რე

გურღალა ბშოგრფგლაზ ბარა.

სარა სეიფშო ბარგგე უი ამშო ბაზგფშოუან.

ილჰე არაზყე ჰამან ჰარა.

აურგს ძენრა აღთახგე იშოგშოუეიტ,

ჰარა აურგს ვნგ აჭოგ ჰტიოუპ ჰაფხაძა.

ნაყ იბგცა ბხუცრა,

უი ბარა იბნაალომ,

აჭე. ბგჩიეი,

ბაალა კუაშოარა.

ჰაბდუ „ჰდედ მოროზ“,

ლახეიქულა ჰაიფგლარ გუნაალამ,

აბარ, შოგქუს დუძიკ წიტ,

დჰამბეიუთეი იარა.

ზნაფშოი,

ასე ცეი-ცეიუეიტ,

არაძგნტი საბა ეიფშო,

იბბომა

ჰმოსკვა ლგხ-ჰოგხოუ შოაყა!

იბხაბმგრშოთგნ არი ამშო

45-რზე მაი ეიფშო,

აგურღაა ჩჩა ჰხაჰჰოგ იაგგმხაროუპ უახა!

ბრაყა,

აურგს ქალაქა აჭოგ,

აურგს ვნგ აჭოგ

ჰარა ჰდგრფხოიტ

აურგს გუქუა თბააძა.

იახმარნახგს

იაშაკი ეჰიშაკი ჰარკგზოუპ,

აიკგზარატი მცაბზ იართიეიტ

ჰაიკგზარა ეილგმშო

ილუღუაძა!

ვიკტორ ღხგნჰიუეიტ ვარშოაყაყა,

სოჭიყა ბლაგა,

ბარა ბერლინყა.

სუხუმყა სარა,

ახა გულა ესგმშოა ჰარა,

ჰახგყაზაალაქა იჰაცგუპ ჰმოსკვა!

1952 შო.

ავგზა იგუ

ახრაქუა ცგვ-ცგვუა — აშანწარა
 ჰხეჭუგვლან ჰახათაფშოუა აფსთა,
 აშიახ ეიგუდწო, ამაქმარა
 იაჭვგვრნე იახანეიუაზ ხფვსთა,

აშთანგუა იხელფეიფშო იქუაყაძა,
 ამზაგდგ კნაჰან ჰხანგ.
 ნწიართადა, ეე, იწამწამტა, ეიშგლძა,
 ეიქუშუგ იგვლან აფსთა, აფსგ ძანგ.

აბრი აწკდგს ითბააუ ჰია იყოლზეი,
 მშოგნმზარ აბრი ეიფშო სგმბაც. —
 ჰთააითტ ავგზა,
 სა სხუცუეიტ, იასჰიოზზეი,
 აჰრაკვრა იარგაჟიტ ჟიბო იბლახაც.

ო, ავგზა, სა იუასჰიაბ სგუ იაანაგო,
 უი ზზგმდგრუაგდ უაკუხარგმ უარა.
 ათგფ —

ამკახუასთა უახანანაგო
 უჭვგნოუხარ უნთალან წაყა...

იწაულოუბ, ითბააუბ, იუმასკოუამ,
 ახა ირაზუ, იჰალალუ ავგზა იგუ?

უი აყარა ითბააუგდგ, იწაულოუგდგ გყაძამ,
 უახხ ინეიუაგდ მკახუასთამ,
 მკა დუუბ ჰაზნუ!

ათაბიაჭო ახგმვას სგქუშიან,
 სშა აბუთეიჰარა სგლწნე იანცა.
 აშოართაზ იზქუა სგნკვდწან
 დსგწალან ახუშიტიგრთაჭო სანააიგა,

ეგდსგმგზტ, საბაყაზ სგხდშიაშიახდან,
 აეწიარა გქულახდან სქდგში.
 სგუეისრა ეჰა-ეჰა იაგხაუან,
 სცია-სუე ეიფშოხახდან ანვში.

აშა იზხომ — ახირურგ იანიჰია, —
 ისგწალან ათაბიაყვრტი სააზგაზ
 იჰაზხოიტ სა ისგლოუ აშა ჰია
 ზშაბჟოა სგზთაზ, სგფსგ ეიქუზგრხაზ.

უი სვგზა იგუ აყარა ითბააუ, იწაულოუ
 ფსთაგდგ გყამ, მშოგნგდგ ჯარა.
 ახრაქუა ცგვ-ცგვუა, ჰხალან ჰახდგვლოუ,
 თგმთშიაროუბ

სვგზა იგუ აასთა
 ჰაზთაფშოუა აფსთარა!

1953 შო.

ბზია იზბოიტ

ბზია იზბოიტ სიმბირსკ სარა,
ზნგმზარ ზნგ სშგმნეიცგდგ უბრა.
ბზია იზბოიტ, ისგმოუბ აგუბგლრა,
იახიხიგაზ ჰა ჰვოუოდ იხუაჰრა.
იცოოუშია თგნჩ იიაწიაძა,
ვოლგა ახდღეიუა იშშძა.
ბზია იზბოიტ,
იზბანდა უბროუბ

ჰა ჰლენინ დუ დახიზ!
უი დშგხუჰძაზ ჟილარა
რრგცჰაშარა, რგგუბგლრა,
ახილალაზ, ახიზჰაზ,
ახაქუითრა, მჰა დზგრბაზ,
აულუ ხანთა აგუაყცია ირგზხგზ,
ურთ ნაძაძა რგფსგ ჰგზხგზ,
უი ლენინ დუ დახიზ,
აჟიგტი სიმბირსკ ზახდღზ,
ბზია იზბოიტ ულიანოვსკ სარა,
ზნგმზარ ზნგ სშგმნეიცგდგ უბრა.
ბზია იზბოიტ,
იზბანდა უბროუბ

ჰა ჰლენინ დუ დახიზ!

1953 შ.

ათენჩრათი პარად

იბჟარწაზშია ვოლგა მკახგანგ
გორკი იულიცა იაზკუამ აუაა.
ილაშოიტი აიაწი ახანგ
ილდაზღაზუა იახდგლოუ კრემლო აბაა.
აძგხაქუა რეიფშო ამეტროქუა ირთგწუეიტ,
აჟილარ აჯჯა—ჰია იალალოიტი ჰრად.
ორკესტრ აბჟე ავადა იშთგწუეიტ,
აბარ, იალაგეიტი აპარად.
აა, ბელორუსტიი ავოკზალ,
ჰნეიუეიტი აჰაუა ძგნაწას იეიუა.
გორკი დნალბაან აპიდისტალ,
ჰაფხაა დნაგგლოეიტი დჰაფგჟიო.
აეროპლანქუა აჟივან აჭგ ირგვუეიტ: —
ადუნეიაჭო ათენჩრა!
სახდგძგრკლაკა ისაჰაუეიტი, —
ადუნეიაჭო ათენჩრა!
ჰნგქულეიტი აპლოშჩად მაიაკოვსკი,
ისგუალაშიეიტი 42.
უი ჰხაშოთნგ ზალშაშამ უსგდგ
ისგჟილდეიტი ახუცრა ციქურფა...
ადიგ ყაფშახა სნეიუეიტი, სგუ თაგგლომ,
აგურღა სგშთნახუეიტი ვადა.
რხალა რჩეინგრყდოიტი სნაპქუა სზგნკგლომ,
აბარ ჰაიჰაბგრა იჩჩა-ჩჩოიტი რლაკთა!
აჟილარ ძხგწრაკ ეიფშო აგურქე ჰია

ადიგ ყაფშ იანგსნგ იცაუეიტ.
აპიგპიქუა აურგუენ აპიიწი-პია
ეილაფერუა აფივან წგრყაუეიტ.
ახუჭქუა ჭგრთუეიტ, — ათგნჩრა!
ათგნჩრა! — იდგრღგუეიტ აიპაბაცია.
ათგნჩრა იაზგრკოიტ რგლშოაჩა,
იუზრგლაწომ აჟილარ უნაცია.
ოქტიაბრ ანგპია აპარად
ათგნჩრა იაპარადნგ იყალაეიტ
სგჟილარ ათგნჩრა იშოაშოთუ
დგრკეგდგზ ალუნეი იადგრბეიტ.
100.000-გგკ რაკუმ,
200.000-გგკ რაკუმ
სტიგლა აჭოფხა იიას იცო იახა არა,
ათგნჩრა იაზგქუფოიტ,
ზეგდგ,
200 მილლიონგგკ
სსოვეტ ტიგლაჭოგ ინხო ჟილარა.

აქზრხაცია რეინიარა

სგურღმო სყამლაც იაცგ აყარა,
ახულფაზ ამრა ათაშოარა იანაჭოგზ,
იშოა-იზა ისხანარგგლუეიტ საყარა
აგაჭოაჭოგ აიფგლარა სარა სნაზლაფშოგზ.
უბასყან კგჯა იშოგზბოზ ეიფგლუეიტ,
მშოგნწას ეისუან რგგუქუა.
ეიზგუენგ ურთ გუდიბაკგლუეიტ,
ეიშცოაკ რეიფშო ეიკუდგრშოეიტ რნაპქუა.
ავეიშცოა ამცა იფნაშოახოუ,
ახოთეი ამლუეი ეიცგზჭახოუ ეიყარანგ,
ზჭოაწა ეიკშოანგ იზჭოეიბაწახოუ,
გაჭოალა ინეიუეიტ, აბარ, ეიმანგ.
ინეიუეიტ იავალან აყუა აგაჭოა
აბირაყ ახაზგრსგზ რეიხსტაგ!
ირხალაშოოიტ იგგლაზ ამზაჭოა,
რბზიეიბაბარა იამამ აზაგა.
უაჟიგ-უაჟიგ რხუცრაჭოგ იციგრწუეიტ
რეიხსტაგ იშოაჭოგზ აბგლრა,
ალვა რაფხა ივგქუჩუეიტ,
ირგუალაშოოიტ ირავსხოუ ხარა.
დგრგუალაშოეიტ იკაპაზ რგგზა,
აწგხუტიანტიი ახგმვას იავაზ.
იჭოგცგმზი უსყანგდგ მაი მზა,
მაი ათოურგზ-ხაძგ იაზგნხაზ.

ამცა იაგულსნგ ინეიუან აძგრხაცია
 ათენჩრა ბირაყ რგმან თხაყა!
 ალა იაჰა-იაჰა იხაციონ,
 იმამკუა ხაწვრთა შთახყა!...
 აბარ, ეგარგმგზტ იხალარც...
 ეგოროვ იათხმა იტყუაცტ აგრანატ,
 დააგარგვაჩიეიტ... დკაჰარც
 დგნთალტ...
 მელიტონ დაანიკელტ, დკაჰანდა დიხაძეიტ,
 იშოფალშოოზ აზნამია კაჰარც წაყა!
 200 მილლიონგკ
 რნაპქუა უახჲ იდგრხეიტ,
 400 მილლიონ ნაპ
 აზნამია შთგრხეიტ ვადა.
 ნაძაძა ათენჩრა აღუნეი იამაზარც,
 უაჰა იყამლო შაკარშორა.
 ნაძაძა გუაჰგხმა ჰაბუაძლარც,
 აგურდმარაზ ბერლინაა ჰართაალარც სასრა.
 აბრი აკუნ უბგსყან აეშცია ზზგქუფოზ,
 აბრი აკუნ იზგზკართიოზ ურთ რშა.
 იავალანგ იახნეიუაზ აციქურტაქუა ახგქუთიოზ
 ირჭთაგუბზგდოუან აგა აფშოა.
 აიაირა აახგს აშოგქუსქუა ცეიტ ეიშთალან,
 უაჟი დგრკეგდგზ ამშო ეითაშიეიტ მშოგნგრცი.
 ალა იჰაირპლანქუა ვადაყა იხალან...
 ალა დგრიტ არახჲ აარცი.
 კორეია ჟილარ აბომბაქუა რგუდწო
 ითახგნ ურთ ნირწიარც,
 რგვნგ რგუარა ამცა რგუიწო,
 რგნხარა, რგნწგრა რშაყმარც.
 ახა აიაშოა იავოიტ აიაირა,
 უი აქუფარაჰო კორეიაა აძიგმგზტ,

ურთ ირგვაგვლტ რაშცია კიტაიაა,
 აიაშოა აღგვლავცია რაციავგმგზ!
 ინეიუან იხუცუა აგაჰოა იავალანგ,
 აბირაყ ახაზგრსგზ რეიხსტაგ,
 იალაციაჟიომ რაციაკ იალალან,
 იზბანდა უი ოუპ რგუ ითოუ ალუშიაკ.
 ურთ ბერლინ იახაზგრსგზ აბირაყ,
 ათენჩრატი აბირაყ!
 ირხალაშოოტ იგვლაზ ამზაჰოა,
 ირჭთაჩიოიტ ამშოგნ აციქურტა,
 ინეიუეიტ იავალან აგაჰოა,
 იშქმგრუეიტ მელიტონ იხთგრტა.

საუ აშთება

მცგ ზნგ სვგზაკ სნაიდგგლტ სარა,
 უი სალამ შიყუკ დაჭოგნ დტიანგ ავრა.
 აფხმატიი აციაპიაჭოგ სა საფხეიტ აბას:
 „სან ხგზაარა,

— ისგმოუ გუღგრთას...“
 სგუ აწანძა ინეიტ უი ხგუ-ხგუუა,
 ხციეი-სუი ირგბეალეიტ ეიმდაუა.
 უი იან დგყოუბ,

ო, იბზიოუბ ირაზყე!
 იარა დსაბიუბ ესგმშოა ლარა ლზგ.
 სარა?...
 —

სარა 20 შოგქუსა ცეიტ ითაკუკუა,
 20 შოგქუსა!...

სგქუიუთეი აღიგ,
 ანგდა, აბგდა სგგუკოუა.

ნაყ უსფგრწ აგურკა, ნაყ ხარა!
 მავ! სგლახგ ეიქუსწომ უი აზგპიან სარა.
 აგურკახა სგმამ, ფხაყა სგცცაკოუეიტ,
 სგფსთაზაარა გურჭოგდგამ, ეილაშოუეიტ.
 დრგცპაუბ, დხგფშოუბ

აფსადგდგლ ზმამ!
 დწიუეიტ, დლაღგრძშოაუეიტ ირგცპაუ, იხგფშოუ.
 სარა საკუმ ირგცპაუ — საბდუ!

უი იაუბ ირგცპაუ, ატიგმ დგდგლ აჭოგ იუოუ.

მეხ, ქამჩა ხლაპიადა, ზლახდგწა იაუაზ.

ზგფსადგდგლ იაფგრგანგ არპიცია რგმანგ იცაზ.

სა სგგლან სხუცუა უს სეიწალუღუა:

სარა ისგზპაიტ სგფსადგდგლ აჭოგ ამრხუაგა ახგაყოუოუა,

სანი საბი ახიზ, ურთ ახგნხოზ.

რხატიგ დგდგლ რგბავ ამადოუბ არა,

ნაძაძა ირაპათნგ იციოუბ დარა.

მშოგნ ნგრცი ატიგმ დგდგლაჭო ნხარა

იაანგმგლტ. რგფსადგდგლახგ იაანაგოეიტ —

ირგმაზ აგუკრა.

უა ნგრცი ამშოგდგ წგზ-წას ილაშცოუბ,

უა აფსთაზაარა მყულუბ, იულუბ, იხმანთოუბ .

უა საშცია ზქდვგლა იახგაგდგ ითოუბ ახუურა,

ურთ რგფსადგდგლ აროუბ,

რგფსადგდგლახგ ირთახგუბ აარა.

ამპაჯგრაა! ამპაჯგრაა!

ახაქუიორა ააიგუოუბ!

შია შიგმკავგ შოიაშოოუ უახგ იგოუბ.

იშიაპაუამა, დადრაა, აპოეტ იბუგ!

ამგრხუაგა შიზგფხაშოტ შიართგდგ

ჩონაკ შგუგ.

იეიბომა, პაფსადგდგლ ეინთიგლან იშოაჭოუ აზპარა?

პაიდგგლან ეიშციაკ რეიფშო პშოაჭოუ ანხარა?

იეიდგრუამა პაშხაქუა რჭოგ აყარმაწარ ზზგშიაპიო,

პაშხარა იაჭოალან ინეიუა აღიგლბა აბუგ იგო!

იშიაპაუამა ნგრცი ანაყუ ზხატიოუ?!

არანტიი შიგფსადგდგლ აბუგ!

შეგესადგელ —

პატუ დუ ზათიოუ!

სა იზდგრუეიტ,

აკდენტერ ეიფშო,

უა იშხგრლუციუა იზგ,

მოსკვა აიაშო ბეე იაზგდგრვზ აუავგ!

სა იზდგრუეიტ, დშოგრხუახუო, დშოგრქადუა ზგნძა,

სგფსადგელ ახგდ ზპიაზ, მა ინგწაკშია მაძა.

იხატივ ბგზშიალა უი აშია უაჰა იდგრჰიომ.

ზნგკ ზჩოზგზგზგდგ ივზგ იგუარა დაციდგრძუეიტ,

იდგრბომ!

ახა ურთ ირგლშოომ ირჰინგჰარც აგუ!

აგუ ახააფშოუა იაბოიტ აფსადგელ აშხა, ახუ!

უი იანაკუზაალაკა იამჰიაც ამც,

იყამ ეგაჰიარც!

ირგმოუბ რგფსადგელ რგუ ითაკნგ

რგფსადგელ ღმაზღმაზუა ირბოიტ იაფშონგ.

ურთ რგფსადგელ არაყოუბ!

არციოუბ!

ამრა იახაქუმ თაშიარა!

ცოარა ზქუმ აიაწია

ახაჭოუ იკაქოუგ აფხარა!

შიგუ შიგრლულუალა ავგზცია!

უი აამთა ააიგუოიტ

ნგჰიაკ ეიფშო შიაშცია შოგშიფგლო უაქი ეიფშო იზბოიტ.

აკერ შოგქუსა რგშთახ ღადგრძლა ინშიგქვზ ასქაალა,

გურღაალა ეინთიგლან, ითალაჰან შითლა,

შიანაიუა, შიგთ-შეწირაკ სგუდკელან

სგშიფგლაშოტ სხათა,

იქიბაბ შიგფსადგელ იშოფსახგზ ალაქთა.

შინგქულაშოტ, ო, შიადგელ, ჯაბააციგა ზბახოუ

შიარა ათგრქუ ყამი ზგბლა ცინაყდახოუ.

გზილა შიაბეიტ! შისასცია შიარა არა,

პნეიდტიალანგ ინეინყდანგ აჟირა, აჩირა

პაფხაყა იაჰზგფშოუბ ღასსგ,

უი სანაჰიოიტ ნაზიმ ჰიქმეთ იბეგ!

აძე ახგშოთრაზ იზგჰიუეიტ! — ჰაქია იალოუბ ჰარა,

სარა იზგოიტ აგურა —

უს შოაკუხო!

უს შოაკუხო

ზდგრუეიტ სარა!

1949 შო.

†

ა ზ ს ნ ე ე ა

მზ

სანააუაზ სჩამადან ითაღმწეიტ
სან აჩაჯქუა ჳნგ.
ყუბარკ ავგ საბ ითეიმთიეიტ
სფა დანააუა ჰია

დგაჲნგ.

სან დსგზძატიუა სგქულგმწეიტ
დნგჰია-ნგფხდან სგმვა,

საბ იაკუზარ
ხაზგ დგსმაბჰაძეიტ
უყუშოგზ, დად,
უყუშოგზ ჰია.

მაჰარწას უჰაუა ცქმა
ინალბაიდან გურთიგლა
ახულბგჩხა უაანსგეიტ
სგხაარა სგფსგნტიგლა.

იცონ ადიგლბა
ილაკდგლაკჲუა
აშოახა პეიფშო აჩოგრტლაუა.

სა სრგულან ახუცრაქუა
სგრგულახან სჰიგფგ-ძგფუა.

ისგვეიბაჰია
ატტაჰია იცონ
აფსასა რეიფშო სა სქგთაქუა.
აყუა აშხარანტი ისჰაჰჰონ
იკუეიციეიუა აჰგმცაქუა

უაჲი აგუაშიაჰშოგ ღნაპგ რგაჲუა
დგსფგლაძომ სან.

იწარა დაღგჲეიტ სგჰკუნ ჰია
აჩარა სზიუამ საბ.

ჯოუჲ რანი რაბი
ირხაგგლოუპ იბაღაძა,

ახა უი ავგზა ისგმამგზტ ალახგგნწა,
ხარა ისანგუბ,

ხარა ისაბუბ,
სარა სპარტია!

სა სგფსადგდგლ სახაააძაზ!
ო, სგშხაქუა,

სგშხა შოლაქუა,
იჲიდგრუაჲა შიშოგგუხააზგაზ?!...
აკუა სთარშინგ ჰაჰთნგ ქალაქჲ
ისგლნახტ აუავრა,

ხარ სგმამკუან
სარგდგ საღგჲეიტ
სგზთაზ აწარა.

ლენინ იშხარახჲ სხალან
სანალაფშოუაზ მოსკვა,
იაღზბალონ სუხუმი,

იზჰაშქდგრუა აციქურტა!
აზაუადქუა აკოი-სი ჰია
საადგრფშოუან შგჲგ.

სკალამ შთგხნგ სნატიონ,
საშია იახალონ ურთ რგბჲგ.

ანგკ ლოეიფშო მოსკვა სხგლაფშოუან,
ალაფშო ხაა სხგნ.

სახდგმვახგწუაზ
ხუღბზია ჰია,
უა სარა ისგუნგნ.

სვგზცია, სფგზცია რხგფხაძარა
იამაძამ წვა.

დღამშ აფშაჰია ისზავგზოუპ
მოსკვა აძგიას აფშაჰია!

სარა სსაბიმ,
უაუიშთა, სხაწოუპ
აბარ, სთააციაროუპ!

არა სსასუმა,
სტიგმუავუმა?
მაპ! არა სგვნოუპ!
ითბათგციძა ჰა ჰუადაქუა,
უხუმარლა აჭუტბოლ.
ჰაკჭავრა იაგგმ აჭატი,
აუიტი

იხორიუპ ჰა ჰასტოლ.
სგფჰიგს ლაკუზარ ლგბლა ლხაჩიო
იჰალამ აყგყ-ჭოგყ.

იჰაბარგუზეი ზნგკ დჰაურ
დფაჯ-ფაჯუა რფგსკ.

ახა მაპ,
სარა სახიზ,
სხგნჰიუეიტ უა უახდ,
სგფსგნტიგლა,
ისზგფშოუპ უბრა.

სარა მაზეი საშთაძამგზტ,
ისტახძამ მარია!

ბზია იზბოიტ
აფშოა ეილაგგნტუა
იანსჭანაჰიო ასგ,
უაუიგ-უაუიგ სნაპგ სათიჰიო
ფხდა სანცო იფნგ.

ბზია იზბოიტ სნაპალა
ისგრგლარც სგვნგ,
სჯაბაალა,
სგფხძალა,
იყასწარც
ირხიანგ.

ბზია იზბოიტ სა სგშხაქუა,
უა ეიჰა სხუართოუპ!...

ბზიალა მოსკვა!
უჯაბაქუა ისგდუ რაციადოუპ.
უუალქუა სშიეიტ ჰია სა იანგსჰიო
უბასყან აუპ მოსკვა,
უდგრრა ისუთაზ ანსგზდგრხუა
სგშხა უაა ისზგფშოუა!

ლნაპგ გრგეჟუა სან დგსფგლომ,
საბ იკაბა ფხდარშით
ითაცა ლნაპგ აანიკგლომ,
უი დანთალო აგუაში...
ახა სახიზ,

სგშხარახდ,
უახდ ისგზოიტ სგუ.

სგბლა ნთაარ
სგფხგძ იალოუპ;
სჰაბლა,
სქგთა,

სჭოავა,
სხუგ!

უა მშოგზზია,
სგფსგნტიგლა!
დუდკგლა უწეი!
აძი საკუნ ინასკოუგაზ,
ახა სვგჯან სგუზააუეიტ!

აწიცი ანჰიაჰუი

ავგზცია, უახა ეიდნაგალაზ,
 შიგურდმა-შიგჩჩა ფკემკუა,
 აფჰიგზბა უახა ივნანაგალაზ,
 არფეს ლარა დგვნაზგალაზ,
 ნაუგნაგძა ეიგემკუა,
 ჰარა იჰაზჰიომგზტ აბას ანგჰიაჰუა,
 აბას აწიცი ჰკემკუა.
 აბას აწიცი სარკმალგზ,
 აბას აწიცი სარკმალგზ!

ინაჰკელჰეიტ გუკალა
 ჰარა ჰჰარტია ანგჰიაჰუა.
 ნას იშთაჰხოიტ აკაკალა
 ჰაიბარფშონგ აძიადილა,
 იზგხუთაზ ეგდგროთგდგ რნგჰიაჰუა.
 ნას დაჰხაჰარშოთრგმ დგმნგჰიაჰუა,
 იყაზწაზ აწიცი სარკმალგზ,
 იყაზწაზ აწიცი სარკმალგზ!

იაჰუიგბ, ავგზცია, ინგჰიაჰუა,
 აწიცი ასარკმა იალგზხგზ!
 აჰგ იშთაჰხგბ, ინგჰიაჰუა
 იანაჰკელაბ უი იმაჰუა,
 უახა აბრაყა დჰალახუზ.

აწიცი ასარკმა იალგზხგზ,
 აწიცი ასარკმა იალგზხგზ!

აბას აგურდმა იაცწაუა
 აკგრ შოგქუსა ინეიშოა!
 აბრი აწიცი ავგ ითალაუა,
 აწიცი ავგ შოანაალაუა
 ნგრციაი ჰარეი ჰაინაალანგ
 ზაშია ფხდაყა ჰნეიშოა,
 ზაშია ფხდაყა ჰნეიშოა!

†

აქიაბუ ღუ

აშაყკვრაზ სდიგლწი ავნგ,
(იახა აუსურა იამშვემ).

აგურღმარა სდიგლნაციტი სგფხაწანგ,
იახატიი სგურღმარა ჩაყგ იეიფშვემ .
აგურღმა-ჩჩა აღფშუეიტი სფაწა...

აუა,

შიაი არახა სარა სახა.
იშაიპიარც აუპ სგზდიგლწი სგჩყგწა,
აქიაბუ ღუ,

იგყალაზ იახა.

ტრუბნი სარა სახდგნხო ავნგ აჭვგ,
იახა იყაყაძა იააშაანძა,
აძიგ ლაციაიხმგკ ყაჭამწეიტი ჯარა,
აბრი აგურღმარა ჰაზგფშვენ ჰარა.
არი ავგზა აგურღმარაჭვგ
ჰაიგუნგვროუპ ზეგდგ!
არი აქიაბუ რჰიაროუპ
„პრავდა“, „იზვესტია“ რდაყაქუა რჭვგ.
ახა სა სგუ უი აკუმ ითგზაუა,
ისგმოუ აგურღმარა ვადა ისგზაუა
უი ზგნძაკ დაჩაყოუპ!
ავგზა, არედაქტორ!
უი აგაზეთ აჭვ აყაფშ ითაკნგ იანწატიუპ.
შიათხმალა, ასოვეტ უაა! ჭვგსტგრც სთახგუპ.

სარა ისთახგუპ, აბრი არღზა ინარკნგ
აბრი ავგზა აქიაბუქუა

აუაა ირგლაწილარც.

ჰაზთახგმ ეიქუაჰაიტი რგლაციაქუა,
ანგჰიაჭა შთგრხაიტი ჰაზთიხგუ!
შიარეი სარეი იჰამოუპ აგურღმარა!
სგეილარ,

უბრი თუპ აბრი აყარა

სლახ-ჭვგხნგ სგზმოუ.

ისგლშომ სგურღმარა ანკგლარა,
ისტახგუპ სგბუგ თგანგ,

იშსგმჩუ ჭიგთნგ,

ზეგდგ იშისგრჰარც:

დგეიდგრუამა სტიოპა?

პეტროვ.

დუასთოუპ, აა.

სარა სახდგნხო ავნგ აყნგ

სგვარაჭო ივნოუ?

იფჰიგხ ანა,

ლგბლა ხუჭქუა იაწიადა

იახა წზგბეონ

დლოუიტი აფჰა!

აზხა თეზა

მოსკვა, შოგეაზ სვგზციაკ სვცნგ
 სნეიუან ხულფაზგკ.
 გურდმარგლა სარა სგუ თეწნგ
 იცონ ითგფრაანგ.
 იანბეკუზ სნაიაიუა
 სა სანალაზ ას მოსკვა?!
 წგხუაფწიარაკ ამამ აგურდმა ისზაიუა
 ფშიგმაკ სიეიფშოუპ იახმა არა.
 აბარ სახანეიუა არაყაგდგ ისგცგუპ,
 სიბრატი სვგზცია, ქართტი საშა.
 ანა სზაცაიოზ დბელორუსუპ,
 ეგი — უზბექტიი სა საპიშა!
 უს სგშონეიუაზ სლგმპა ინთავიტი
 სგხდგ, იმვაშო აგურა ზგარტი.
 ნას აშოგრ ჰია სგშთახხ სხმაფშოტი,
 სგხდ ზჰიაზ დგზუსდოუ ზბარც.
 აბარ დეიხაჩხო აფსუა ფჰიგზბა
 ლგხციგ ეიქუარა შქდგრუა,
 საფხმა დგგლოუპ, უი დანგზბა,
 საყარა სვცლოეიტი სგუ აზჰაუა.
 ილსგრდგრიტი ავგზცია ისგცგზ.
 იკაჰჰო ახდტიგ-იაწი აწაყა.
 ისთახხან, იყოლი ჰგვცგს?
 ახა ისგმთავუა აჰიახაწიყმა,

1) მოსკვა — არაყა ასასაირთოუპ ზგძბახუ სგშოუ.

ლაამთა მაჰგნ, რაციაკ დნგმხეიტი,
 ლარა ლუსახხ დცაუან.
 — სათამზაიტი, — ლჰიან დნასფგრყეიტი
 უი ასესიახხ დგცცაკოუან.
 ნაზირაგდ სარგდგ ზგნძა ჰმაჰძან,
 იანეიცაჰწოზ აწარა.
 ჰზგზხუცუაზგდგ აკგ აკუძან,
 აწარა, ადგრრა, აზჰარა!
 აამთა ფშგზმა იცეიტი იმვასნგ,
 იცეიტი უი ფსატი წას იფგრუა.
 არწავრა დამთალტ ლა ლხგ აზგშთნგ,
 სარა აპოეზია სგუაჰგ იშოუა...
 იახმა ჰვგჯაგდ მვაკე ჰაიცგქუპ,
 ეცჰარდგზუეიტი აშიაკგ.
 აჰთარ ლაამოიტი, უი უალს ილგდგუპ
 სარა აშია რზგსჰიოიტი სრგზგუკგ...
 ... ლგფსგ ეიყუჰჰო ილჰიოიტი დახდცაიოი,
 ამერიკატიი არწავგ ფჰიგს ლახხ ლხგ რხანგ:
 „ბაზგძგრვლა სვგზა იბასჰიო,
 ბგუ იანამგაიტი ისჰიოიტი ჰია მა სშიანგ.
 ბარგდგ სარგდგ ჰარწავციოუპ აზგ
 სარა ისუალნგ სგფხმაძოიტი.
 აჰთარ ბაამოიტი ბარა აიბამროზგ,
 სარა ათგაჩრა იაზგქუფო აუა საამოიტი.
 იბდგრუაზაიტი აშარკაშოქუა,
 იკმასო დგრკეგდგზ იანჰაწალა,
 აბომბა კაჰუა შიჰაირპლანქუა,
 ვაფხმა ჟივან გუ იანაწალა...
 იბდგრუაზაიტი, ბარა ბოუპ
 უი ათაკ ზგფხგქუხაუა.
 იბდგრუაზაიტი, უბრი აზოუპ
 სარა იბასჰიოგდგ ზბასჰიაუა.

ბარა იბაძო დგბზგმაძარ,
 უი ამაღ დაზგქუფავხარ,
 აუა რგუბგლო ბგზილამწარ,
 უოლ-სტრიტ ამვა დგქულავხარ?
 უსყან ბა ბოუბ ზნაპგ ივახაზ,
 აუატიგვსა რგქუხრაზგ,
 უსყან ბა ბოუბ ალაღუმ აზთაზ
 ჰაბლანეტა ფგქიქიარც აზ!
 იხაღალა! იააძალა! იბგდკგლა
 ათგნჩრა ზთახგუ, იაზგქუგგლოუ!
 ბა ბგზნამხაიტ უოლ-სტრიტ აბგზ,
 უი ადოლლარ შოჰამ იაჭგვჭკიპიო.
 იაჰარბგლრგმ უაჰა ამცაბზ,
 აუილარ რგლაღგრძ რჭგქუჰიპიო.
 აბარ, ბგსთეიტ სა სვგზა ნაბ,
 მილიონ სოვეტ უაა რგხაძალა.
 „აიბაშრა ჰთახგმ ჰარა, მაპ!“—
 — ეიცაჰჰიპ სვგზა სგხაძგლა.
 იდგრ ჰარა იშოჰალშოაუა
 ატომტი ბომბა აიჰაგდგ.
 იდგრ ადემოკრატია იაიააიუა,
 ჩოა მიგკ უაჰა იშოგყამგდგ.“
 გიორგი იზალ დუ თიუბ იაზგმკოუა,
 იაჭოუბ ასესია აუს აურა.
 იაჰა-იაჰა ლგბჟგ შთგხოუა,
 დაჭოუბ ლა ლაჟია აჰიარა..
 გიორგი იზალ დუ თიუბ იაზგმკოუა,
 იაჭოუბ ასესია აუს აურა
 ივაგგლან ზჭოგ კეიხგზხოუა
 ირჰიოიტ ეიცჰოაკნგ: —
 აიბაშრა იაქუუ ფსროუბ,
 აფსარა!

აგუალაშიარა

ისგუალაშიოიტ, ამგშო კახაა
 ამრა ანგფხოზ,
 ბარგდგ სარგდგ ჰხგ ჰგურღმახუხა
 ახუახგ ჰანცოზ.
 ისგუალაშიოიტ, ახუ ჰაჭოალა
 აეგკალიბტქუა ეითაჰჰაუან.
 ისგუალაშიოიტ, გულა, ბლალა
 ჰაგუთგხაქუა ეიბაჰჰიპიან.
 ახუ აყგნტი იგურღმახუხა
 ჰა ჰაქალაქე ჰალაფშოუან.
 ამშოგნ ააფსაზშია იქმგფახა
 იგციან თგნჩ აჩოეიკუაფსა.
 ისგუალაშიოიტ, ბგბლახკგგახა
 ბგზციქუა ბგჟივა იქუფსა.
 ისგუალაშიოიტ, აუოგგალა
 აუორა ხუჭ ანსგრმაზეი,
 ბარა ბნეინგ ბნაპალა
 არწიგგა უაყა ითაბგმფსეი!
 ისგუალაშიოიტ, ჰანგნეიჭოაფშო
 ჰჩოჰაზნგმკგლო ჰშოამხაჩჩაზ.
 ისგუალაშიოიტ, სარა იახა ეიფშო
 უი „ჰაბზიაბარა“ შოახაძაჰწაზ,
 აეგკალიბტ ხუჭ ყატ-ყატო
 ზეგდგ რაფხაძა ინგწაჰწაზ.

უა სანგყაზ მჩოგშოალა
 ახუახდჷ ჰანხალაუან.
 ეითაჰჰაზ ჰა ჰნაპალა
 „ჰაბზიაბარა“ გუაჰთაუან.
 იშოფასთახგზ სარა უსყან
 ბჟგ-მჩოგშოაკ ამჩგბჟ იამაზარ.
 აამთა ცოიტ, იცოიტ იქუჰა,
 ჰაბზიაბარა იშოფაზჰაუეი!
 სარა სგურდმოიტ, ისჰიომ რგცჰა,
 სარა სგურგარც იშოფალშოაუეი!
 არახდჷ საამთაზ სხალტ იგუასთარც,
 აკერ უსყან ისხგჰიჰიოაუან.
 ო, იშოფასთახგუ უაჟი სბაზწაარც:
 „ჰაბზიაბარა“ იშოფაზჰაუეი?“
 ახა ირჰიოიტ აწაა ასგნ
 აეგკალიტქუა ვაზააბ ჰია.
 ახა სგყამ სა სგუ ეითასგნ
 „ჰაბზიაბარა“ აკგ ახდგჷ ჰია.
 სარა სგყოუბ აგურაგაწიყდან
 იშოფაზჰაუა ეიხატარუა,
 „ჰაბზიაბარა“ აგურდმა ახალან
 აქუცია ამრა ინაწასუა.
 უს იზგყოუ სგლაშოარა
 ჰაგუქუა რგლა ირფხოუბ აზგ,
 უი აზოუბ „ჰაბზიაბარა“
 იზაჭოუ ეიგანახდჷ იხალარცგ!

* * *
 აწხ აჩოეივნაშოან იანგქულო აგუ,
 იზგმციო, ინაჰიგ-ააჰიოა ილოუ ზციართა,
 ამზა კახაა იხალან იანგქუტოოუ ახუ,
 ითგნჩძა აჩოეიკუაფსან იანგციოოუ აფსთა,
 იალჰიჰიოშია იგუაბან აწიგმალ,
 უაჟიგ-უაჟიგ დუაზგრუა იგო ზქმგბჟგ,
 ახუცრაქუა იეილან დრგლაზარ დრგლახ,
 ამცა აცრაღან იბლუაზარ იგუახგ,
 უი, ავგზა, იზდგრუეიტ დზგნხააუა,
 იმოუ უი „ჩგმაზარა ბააფსგს“.
 უი 19 შოგქუსა რზგ ზეგდგ იაჰხაან,
 უი აბზიაბაროუბ იამოუ ხაძგს.

სა სრეიგურდოიტ: ახანქუა რგვლარა.
 აფსაბარა იანაფსახუა ალაქთა!
 აფივანახა აეტაუქუა რხალარა,
 აზაუადქუა იგვლოუ აშხა რგვუთა!
 სარა სეიგურდოიტ;
 იზბანდა, უაყოუბ იახეილაშუა,
 აფსთაზარა აბუგ ახდგაუა.
 იზბანზარ, უაყოუბ იჯოგრუ,
 ეილართიოუ
 აფიეინრაალა ახიუა!

ა უ ჰ ო ზ ბ ა

სნალხდგფშოგრ, სგბლაქუა სზგლყუმგაუა,
 ილგშთალოიტ იფშთაუა!
 ლსახდა ფშოძა უი მკაშახუა,
 ლგხციგ ბარძგნ ეილაჰაუა,
 აფჰიგზბა სგზხაუა!
 ამზა ხდგრშიგუ ეიფშონგსშალო,
 უი სგუ ზგზცაუა,
 აჩაი ჩიქექუა ლგხმდ რგნშალოუბ,
 აკომჰარრა ჰავგჯაგდგ ჰალოუბ,
 ჰგუაშამხ ეიცჰაუა!
 აფსაბარა აცია იშთალოუ
 შგუძა დგცცაკოუა,
 აღიგფშოძა ლგშთა ანგალოუბ,
 უსტიი თთგნთრაკ ითაგალოუბ,
 აძაძა ლხდგუკუაუა!
 ამრა ილკგუ ლცია იანაალოიტ,
 ლგბლა თგფხაუა.
 აშით იათგლგოიტ აფშოძარა,
 იახდა ილგმოუბ გუახუტიგ ხდძარა,
 ლგხციგ გდალაუა!
 აჩოავრა აარგხრა უი დანყაზოუბ,
 ილგქუმ ააშარა!
 აკგრ ზდგრუა იყუშოუ აფჰიგზბა,
 ესგმშთაირა ფხდაყა იხუცუა

იაჭოგუპ ლეზჰარა.
ამზა ხმგრშიგგუ ეიფშონგსშალო,
უი სგუ ზგზცაუა,
უახგდგ ჩოგნგდგ სხუცრა იალოუ,
აღეცცია რგშოყა ირხგფხაძალოუ,
ზიაირა-ხმგძ გაუა!

აფხდატიი აბუჰრეი ახლფეი

ბზია იააბონ,
ჰგჯაგდ მცხუ ბზია იააბონ
აცჰაჰგ აგგლარა
ამზა პნაჰჰა.

წყა ჰძაფშოგლო
ბასლა ახანეიუაზ
იახგო ახანა-აჩია.

აჰგგ-ხაა ლაჰა-ლაჰაუა
ალაჰაცია ჰგგ იშითგზ
ირხუანგ ამახუთა
საახან ისკუჰან.

ნას ამზა
აკუატა ეიფშო იძსა-ძსო აძგ იხგზ

ღნარფშონგ ილსგრბაუან.
ხგხა აცჰაჰგ ჰგგლოუპ კგჯა,
ღაჩა კგჯაგდ წაყა ლბაა
იგგლოუშია ააბოიტ ჰახგფშოუა.
სარა ხუჰგ-ხუჰლა სნასკოიტ ლარა ლახგ
იშოფასთახგუ დსგუძგრ!
ლარა

— იათახგმ აღიას,
ანახგ

სნალგრფშოუეიტ.

— ეგდჰახგუამ, იცაანძა ჰააფშოგრ.
იზუსდა ლამგს ზმაძამ,

ესგუაზა იპახუაფშოუა
 ლბაა იგგლან
 რგბლა ეიხმგრსგლმ?!
 აწგზ გქუჰან იაჭოუბ აცარა,
 წაყა იგგლოუბ დარა,
 ჰარა ხგზ. იმრობა გზ
 უს ჰაშოგგლოუ,
 ახთა ჰაკოუეიტ,
 იჰალსუეიტ აფშოგზ.
 ბზილა ანეიბაჰჰილაჰ
 აგუაში დთაღაანდა სგგლან უბრა.
 აცჰა ნგრცი ლგნასკაგარა
 აზინ სგმამგზტ სარა.
 უბას ჰშოგყაზ,
 ზნგ სგუ ანგფწიადა,
 იზგუალიტ ლგგუძრა აწგზუტიანდა.
 ეილარ ხგწნგ იპახუაფშოუაზარგდგ
 უსს ისგმამგზტ სარა,
 იარბან ჰაზციგფხაშაუა,
 მა ჰზგციშიარა,
 ბზია ჰაიბაბოზარ?
 — აკგდგ!
 დაასგუდსგჰიჰილოეიტ,
 ჰაილაწიტ ჰარგდგ.
 უბრი აამთაზგ
 სხგლფა ნასხშიან
 ინალაშიეიტ აძგ.
 სახდარც სნალბააზარ წაყა
 უა დგყაძამ ფსგზხოუ აძიგდგ!
 აძგ სახდგნთახგზ იამსხგრც სხგლფა
 სგგაგა სგბლა იაახგვლტ.
 უბასყან აუბ იანსგუალაშია სარა

ხგზდგდგ წაყაგდგ იგგლაზ ჰა შოჰაკუზ უბრა.
 სხგლფა სახდგმძეიტ,
 იააიგუან ამშოგნ,
 უი ხააას იზმადაზ ზგნძა.
 სგზარეი ამზეი უა ხგზდ ისზგფშოგნ,
 ააფგნ-ფშოა ახუხუაჰია იასუან ილასძა.
 ადგრვაჩონგ იაახუანგ ისხასწაზ ახგლფა
 სგზზიაბარა ეიფშო იჭოგცუბ იახდაგდგ!
 სარა სგზზიაბარა ხგმფადა
 იზგოიტ აგურა.
 სარა სგშოლაცგფხაძა
 იჭოგცხოიტ იარა.
 იახდა სზგრხუცუა აკრგყოუბ.
 ისჭოგცხოიტ ამვან აუიგრო.
 სგზზიაბარა უი აქუფარაჭოგ ისგზუოიტ,
 იზალშომ სა საფხდა იაუიგრო.

ამოუზნ იხუ იაზია

ამოზენ ხეჭუაჟო ავნე იგგლოუ
 აფენჯერქუა ლაშოიტი,
 სფესათგვრა სხუცრა იალოუ
 უი ავნაჟოგ დგნხოიტი.

აღბა სემან ნაყ სანხგლო
 ამოზენ გუ საკარრა ეივგრძეჟაუა,
 აციქურფა მლაგა სანგრფგლო,
 შოფგლა ეიმეცყაა სეჭუფაუა.

სახააფშოუა იზბოიტი უაყა ალაშოარა,
 ესემშოა იკახაა ისზფტხაუა.
 უი იაცნაწოიტი სა სგლაშოარა,
 უი აუბ სგუ ამწიგჟივა აზგრკოუა.

სანგხგნჰიუა აიააირა სგმა,
 ისგცლოიტი საყარა.
 ო, იზბანზარ აშოთქუა ლგმა,
 უა დაადიგლწუეიტი სგუბლრა.

სა სიიტი
 ამოზენ ეიქუა აციქურფაქუა ახაჰოახუმარუა,
 აფსნე ფშოძა აშხარფქუა რგუთანგ,
 კულრგ გუააზშოა იშოახხა იმაქარ-ჩაქარუა
 იტივასუა იახდლოეიუა იციქურფანგ.

სხუჭნატი აახგს სხუცრა იალონ
 აჰთნე ქალაქე დუ აბარა,
 აბარ, იახაა სარა სხალა,
 სნეიააიუა სალოუბ თგნჩ აბრა.

სა სსასგუმე, მაპ საფშოგმოუბ,
 სსასგრც აკუძამ სზააზ არა,
 საშცია სრგლოუბ, სგვნე სგყოუბ,
 ლაფშო-ხაა სხგუბ სარა.

სახგნაფშოუა სადგფშოგლოიტი ილაზლმაზუა,
 კრემლდე შოლა დუ ჰარაკდა.
 უი ავნეწყანტიი აუბ იახდლიგლწუა
 აუატიგვსა ჰლახგნწა.

სინე აგარა სანგარაზ სარა,
 დალაციოჟიონ ლენინ სლახგნწა.
 ზხუცრა სალაზ, სალაზ ზგუბლრა,
 ირშოეიშოეიიტი მრალა სგმვა კეაძა.

+

ფჰიგზბაკ სლგცნგ სნეიაიუა,
 მოსკვა თბაა დუ სალოუბ იახმა.
 ახუცრაქუა აკატა ჰია ისზაიუა
 სუხუმტიი საჰიშა ლსახმა
 სჰოფხმა იააციგრწიტ ვაფხმა.

უბრი დსზღვგზოუბ სგზცუგდგ,
 ეიჰიშაკ ლოეიფშო დგსგუაჰოუბ ლარა,
 ჰვგჯაგ ფჰიგსკ ჰაიცგლზგმშოზარგდგ,
 ფსადგდგლკ აუბ ჰაზზგლწგზ ჰარა.
 აგურღეი აგურგეი ეიცაჰშოიტი,
 ეიზგრაზუბ ლარგდგ სარგდგ ჰაგუქუა.

ჰაიცგკუაშოიტი,
 აშია ეიცაჰჰიოიტი,
 ეიკურშოოუბ იჰალაღა ჰნაბქუა.

აუსაჰშგ აფხძგ ეიცკაჰთიოიტი,
 ეიცეიყარანგ ეიზაგოიტი ჰშაჰაქუა,
 აგურღეი აგურგეი ეიცაჰშოიტი,
 ეიზგრაზუბ ლარგდგ სარგდგ ჰაგუქუა.

+

ამშოგნ ხუმარუეიტ, იხუმარუეიტ,
 აშიახ ეილათიო.

აფშოახაა ნეი-ვეიუეიტ
 აბაჰარა ეიმდო.

ამზა შოეი-შოეიუეიტ,
 იახკგდუ იჩოგრობო.

ეწიაჯაა კუეიცეიუეიტ
 რგხდტიგ ბლა თგჰჰო.

სარკაწას ილმაზლმაზუეიტ
 ალაღა ამშოგნ.

აჯჯა-ჰია ეიქუგურღო
 იჩიოიტი რლაქთა,

აგურღმაბუგ ვნგუეიტ
 ხგუ ივნათა.

არაყა წხგბეონაზ
 დიიტი ახუაჰგ.

აგურღა ზგვნალაზ
 ხგუ ივნაჰგ.

იკგლგფშოუეიტ ამზა
 იათახგუშია ლბარა

ასაბი-ხუჰ აზა
 ინალხალან ლჰშგ ახტრა!

საჰიშა ლახა

სგბლა ეიქუა იარნა, სგხარა საჰიშა,
 ასალამ შიყუ იბგვ სოუიტ, ბაშა.
 საფხეიტ, სეითაფხეიტ, სგბლა სზაყუგომ,
 საჰიშა, ბგბზიბარა ეიჰაუ აკგგ ზბომ.
 იბგვუეიტ: უაჰიშა დუძატიუბ ალიას,
 იუმადა ურგსტიგლა, უა გულგრთას?...
 ირჰიოიტ აურგს ძენრა დულუოუბ ოუმა,
 ახთა უზგჩაუამა, აწაა უზგხგომა?!
 საბაცარი, უაჰიშა; ახთა უაკვბ,
 არფხაგა მათიაქუა სგრხიეიტ, ინასთიიბ.
 ახთა ულამლააიტ, უეიჭაჰა უხგ,
 მერი იუზგლწიახგიტ აწიარკა, უხუ...
 ...სგბლა ეიქუა იარნა, სგხარა, საჰიშა.
 ასალამ შიყუ იბგვ სოუიტ, ბაშა.
 აძენრა ციგდოუბ ურგსტიგლა, უი წაბგრგოუბ,
 აბარ, უაჟიგ ეკუიან აღევჰია აწაარა იაჭოუბ.
 აღდღა ჰია იასუეიტ აურთ აღიახგ,
 უი სფენჯგრ იაზგვუეიტ ზნგხ აჩგრდგ.
 ჰიარას იათახგუზეი, დულუალა იხთოუბ,
 ახა იარნა, აურგს გუ თბააუბ,
 აურგს გუ ფხოუბ!
 ბგსციგმშიან იარნა,
 ბნაპაჭგ სგყოუშია იფხაძა.
 მოსკვა სგლაფშოუეიტ, სგყოუბ სგფხაძა.

ს ს ო ლ ღ ა თ

აკგრცხ ეიფშო ახგმკას ანლოეიუაზ,
 აღგდგლ ხგჯო-ხგჯოუა აბომბა ანგფეიოზ,
 უხგ მშოათაუა ფხა უგგლან უანხეიუაზ
 ჰათსადგდგლ აზგ უქუფონ,
 ჰათსადგდგლ უხაჩონ.
 სსოლდათ, უჭათფხა სხგრხუოიტ სარა,
 სსოლდათ, უი სუალუბ სარა.
 აფსა წარგ აფგწა უმშიაკუა უაზნეიუან,
 უცონ უჟიგლან, უცონ უშოზახუოზ ფხაყა.
 ათაბია უციაართან, ეიმაგნგ ასგ ლოეიუან,
 ახთაგდგ უარგუამწუან,
 ამლაგდგ უაკოუან.
 ახა იშოფალშოოზ უხათფშოგრც შთახყა.
 სსოლდათ, უჭათფხა სხგრხუოიტ სარა,
 სსოლდათ, უი სუალგუბ სარა.

იახაგდგ აბჯარ უაწოუბ უშოაწაც,
 იუშიუმხგც უშონელ უაჟიგდგ.
 ნგრციაა ამცა ჰაცრარწარც
 აყერრა იანაჭოუ იახაგდგ,
 კომუნიზმ აგუაშიაჭო ყარულს უგგლოუბ.
 სსოლდათ, უჭათფხა სხგრხუოიტ სარა,
 სსოლდათ, უი სუალგუბ სარა!
 სტიაზარ სგგლანგ ათგფ უსთოიტ,

იანაკუზაალაკგდგ საფხმა უსგრგლოიტ უარა-
 გუბლგლა აშია უზაფგსწოიტ,
 უხაძალა არაშ ანგსწოიტ,
 აფათხაღალა აკაჭგ-ლგხ ეიკუაფხო
 უნგპიაჭა შთგსხუეიტ ასტოლაჭო სანტიო.
 სსოლდათ, უჭაფხმა სხგრხუოიტ სარა,
 სსოლდათ, უი სუალგუბ სარა!

აგიმე აზე აშია

იშთასირუ შგუემთანლა, აშთარფგ-ეწია სხაჭკო,
 აღიგ-იწია აძაძა ფხაჭიო ამხახგ სანცო.

სგფსგ აჭაჭიაროუბ ეიხგმსგლფა

სა სგუ თნარფრააუეიტ,

ჭათსადგდელ აშია გუაზგრჰაგა სლგმჰა იაჰაუეიტ.
 აფშა ზაშიაშია სჭაგუბზგლფა, სცია-სუე ეიმდაუა,
 სგკუა ინთალო, სმალრა ინთგწუა, სეიფხაშააუა,
 სლგმჰა აზკდწან საზგძგრკუეიტ გიმნ ახგაუა.
 უი აშია გურღახუ, აშია ეიწამხა სგუ ითაჰიჰიაუა,
 სეიგურღაწია სარგდგ ისგმოუბ სგუაწან იწიახუა.
 უი აშია, აშია გურღახუ, ჰიააირა დუქუა რტიგ ზჰიაუა,
 რგფსეიფშო ირბოიტ ჰარა ჰტიგლაჭო აჟილარ ინხაუა!
 იაზგძგრკუეიტ: ათათგნ კოგზხუა, აჩაი ზგყუშიაუა,
 აჭარბგნ არჰიო აშხა იკდღუ, ჰზეიფშო რახუ ზგხაჩაუა,
 ადგდელ აწა არაცია ფგზჩუა, ტონლა ეიქუფსაუა,
 აპოეზია ხაარა ზლგსნგ, აშთარფგ-ეწია იხაჭკო,
 აშით-ჭკვ ხაა ნაიჭაშქდგრუა, აბაჰარა ითოუ,
 აბჯარ იაწოუ, ბლა წარრალა ჰჰიააქუა ზგხაჩაუა,
 იხგ იკუაჩრან დაჩაძი დციგრწგრ, მცაბზლა დზბგლუა!
 ახურა აზგჰიან უი ხუში დუუბ, ირლასნგ იარღოიტ,
 აქუფარაან იხაწა რაშიოუბ, უმი-ულშა არღულუოიტ!

უი აშია, აშია გურღმახუ, რაზყ დულა სზაადო,
ლენინი სტალინი რპარტია აჩხუაფხადჷ ზჰიო,
სგფსგ აქჷპიაროუპ, იგუ შთგზგოუპ,
სა სგუ თნარფრააუეიტ,
სგშხა ძგშეჟუა ხგზტი ირზგფრაან,
მოსკეანტი ისზააუეიტ!

ჰარა ჰზიოზ

იუგფს-ყუგფსა იჩფგნტიალან
ატლანტიკა ნგრციყა,
ეიცვრფვფსა რჩეიდგრგალან,
აშაყ-ძგყ რგბლა იხტიალან,
იააფშოუეიტ ტრუმენ იამერიკა.

რხაპცჟუა ხოუა, რჩგრმაზეიუა,
ზჩაზგყაზწო აკშარა,
ეილაგუჟიჟიო იბარჯეიუა,
აიმპერიალიზმ წალძუა იახლოეიუა
აჩაზნაჟუეიტ აფსგმთაზ აცჰარა.

ათგნჩრა იჰამოუ ნაყ იდგრძგრც,
აყაწიგ ჰია უი აძაძ ალარწოიტ.
მარშთალ იაკუზარ იგუ ირთგნჩგრც,
ადუნეი ზეგა იტილუ ახგიშგრც,
ჩერჩილჲ ჰიახუდაგდგ უი იხგ აქუიწოიტ.

ახა იშოლააიტ, იუჟლააიტ რთახგზარ,
რგბუგ ჰა ჰზგჰია იშოართაძამ.
ურთ ალგციჰა რაჯალ ააზარ,
ჰა ჰნაპ აქჷგ ითამხარ რმუაზარ,
ჰარა უა აკგდგ ჰხარაძამ.

ჰარა ჰნეიუეიტ ხატიგ მკალა,
ჰხატი ფსთაზაარა ჰჩათოიტ.
იანაჰზგქუგელ ურთ ღარალა,
ჰარზგრშიომ რბომბაჟი ალა,
ჰარა ათენჩრა ჰახეჩოიტ!

1949 შ.

კ უ ლ რ ზ

ისგულაშიოიტ, უხგქუაჟი ამცა ანაგუაზ,
ალაცია უცჰა ფწიანგ იანცაუაზ.

უბასყანგდე აგუგუაჰია უშოგკანგ უცაუან,
უციქურფაქუა გუაან რგხოკდყო იგუნქდუან.

კულრგ! სა იზდგრუეიტ ნაყ-აყ უყუარა,
აზნარბზან-მცა ანგჰქალო იანგქუფოზ ჟილარა!
იუდგრუაზმა უსყან იზგქუფოზ უბართ? —
აბრი ეიფშო ახაქუითრა ჰზაარგარც აზგ ჰართ!

კულრგ! სა იზდგრუეიტ, იკახუხუა იხთგრფა,
ახემცა იარციოზ დგრწიახუან უციქურფა!
ახაქუითრაზგ იქუფოზ, იხურა უძალა
იჭოიძიძიარ ილდონ უი ეიმალა!

ასოვეტ მჩგ უბასყან ჰარა იაჰზააიტ,
კულრგ! აფსნგ ფშოძა უბრიყთეი იაზჰაიტ.
იგურდოოიტ გურთიგლა უხგქუაჟი ჟილარა,
ეიშციაკ რეიფშო ეიდგგლან იაჰოუპ ანხარა!

ზგნგდე უხგქუაჟი პეშოკოვ დტიან,
უძგხმშიაშია დაწაშ იეიხდან.
უფშოაჰიაჰოუპ დგრმიტ იახიზჰაზ,
აფსუაა რახე აფხდა კალამლა იშიაჰიაზ!

კუდრე! უხეჟუაჟო არქუა ეიბამხეიტ,
უფშაჰიაჟო ახაქუთირაზ აშა კათიხეიტ.
უსყან, უჩოკდყო უგურგმუა უცაუან,
იზბანდა, უგუ იამგხლოზ აკგრქუა უბაუან!

უაჟიგ? იხუმარუეიტ, იგუაამ უციქურფაქუა,
ჩოავრა — მიშგნხეიტ ეიუჟნგ უფშაჰიაქუა.
იუმვატინგ აღუხგრთა აუს აურუეიტ,
ახახაჰია უჩჩათუ სა სგუ თნარფრააუეიტ!

აჩუაგა აშია

იოურგხერც უთახზარ იალან ალაპყა,
უჩოაგახუ რკაჟონგ, უმააშაკუან იყა!
აჰაჰი უეიწამხან, ავგზა ფკდგნ,
უმხგ იანამთოლუ იაწხ აჰასკდგნ!

ანგცი ეიფშო იუმრეჟიპან, ქუნაგალა იფყა,
უჩქურეი ეილგშნგ იჭოლარც ალაპყა.
უბასყან იააურგხუეიტ ჩოავრა ბარაქათ.
ურჭოფშონგ: ანი აშოლა აბრიგადირ ქალამათ,
გეკტარკახდტი ითიგარც ზექა კალათ,
უახგდგ-ჩოგნგდგ დმეცია ღხანდეიუეიტ ესნათ.

აჰაჰი უეიწამხან, ავგზა ფკდგნ,
იოუმგრგაკუა იანამთოლუ იაწხ აჰასკდგნ!
აზნაშია, ავგნაშია იათ იანახუთოლუ,
უბასყანოლუ ფკდგნ აურა ანფგრუა,
აბლდგ ჭოგმეიაკუან უჩოაგა ყაალა,
აბაჯარ ხგმწიაკუა, იწხნგ იკათსალა.

ანგში უამეიგძაკუა იადეგლან ირაშია,
აქოჰიარა იახმგრფაკუა აგუ იამგრგა.
იზგრბზიო, იზაადო, აჩოაგოლუპ ამხგ,
უბრი დგრნგ, რაშიან იულხ აფხძგ.
აჰაჰი უეიწამხან, ავგზა, ფკდგნ,
უმხგ იანამთოლუ იაწხ აჰასკდგნ!

ქუაჩია გეკტარკ შაყა თიგაზ უმაჰაი!
 უბრი უიწამხან ფკდგნ, აჰაჰაი.
 უაშთალ ისაურგხგრც უბას აჩაჰრა,
 იუმდგრუეი ხდგდ ღუუპ, აღევ-ჰია აკრურა.

სიმღერა

მღერს უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი

მღერს უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი

მღერს უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი

რუსთაველი იბაჰია

აჰა იაწია ქაში-ქაშიო,
 უაჰ ამაჰარა ხნაყდოიტ!
 აჰაჰა ხაშიაშია აბღღქუა რშიშიო,
 აჰაჰაჰა უიმნადოიტ!

მღერს უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი
 ანუ უფროსი ანუ პირველი

გიუეიფშემ აშით რაცია,
 ეილგზაჰაჰა იქურწოიტ!
 ესემშა ირგლოჰა აშიაჰიაცია,
 რუსთაველი უა ღუბოიტ!

დგგლოჰ, დხგფშგლო ამშგნ,
 ხუცრა წაჰლაჰ იჩათაჰა!
 უი დაზხუცუა დაზგფშგნ,
 იხჰუ აღბა გუათაჰა!

იბოიტ, იკუშა აფსთაზაჰრა,
 იახა მშგნხა იშეილაშჰა!
 უაჰი იშმაჰგმ ავტანდილრაა,
 ზგზიაბარა ეიცგზშჰაჰა!

ტარიელი იაკუშია იბოიტ ნახეხი,
აკაფდან, აღბა ნახცაუა!
ნესთან დღეიფშომი, შიგლზგეშომი,
აფჰიგზბა ასტანოკ ზგრციაუიაუა!

აბაჰჩაჰ დგგლოუბ დნაფშოუა,
ცქმა აფსთაზაარა იწოუშია!
იმუზა ციგრწგნ ეილაშოუა,
პოემა ჰგცკ დაჭოუშია!

აფხდატიი აფუზ აფუკოლ აფუზ

ამთალა ეიფგრწგ იყაზ აიკგზცია,
ხეზნრა ზგფსგზშაზ რაზყგლა აწავცია,
ზეფსშარა ამთა გურთიგლა იზხგზგაზ,
თგნჩ ირაჰათნგ ზგფსგზშაზ,
ზეგრწაგაშიყუქუა შთგზხგზ კაფხმა,
აშოთაჰ აჰჰაჰია იახეილოუ იახმა,
იგურდმოიტ, იხუმარუეიტ,
ეიფგლან ეიბაგუჰუეიტ,
ხაადა, გურკადა იაზააიტ რწარა.
სრეიგურდმან სრგლაფშოუეიტ სარა,
გურთიგლა აჯჰაჰია იახეილოუ ახუჰქუა,
ამრა ირგლანაფსოიტ აშიახუაქუა!

რგზხარა ეიბამბაც მაკამანა დარა,
ამთა შგფრხგრგაზ იაჭოუბ აჰიარა.
— უშოფაყოუ? ამთა შოფოუხგუგეი?
აშხა უანბალბაი? იშოფა უცლოეი?
— ეიბარგურდმო იახეილოუ ახუჰქუა
აშოთა თგრციაუიაუა აჯჰაჰია რგბქუა,
ჯოუკ ეიფხნგვლოიტ, ჯოუკ ეიქუფოიტ,
ჯოუკ კუაშოოიტ, ჯოუკ აშია რჰიოიტ.
ჯოუკ ხაზგ იხუმარუეიტ,
ჩოა ჯოუკგზგაგ „ჯიტ“ ყარწოიტ.
იხუმარუა გურთიგლა იახეილო ახუჰქუა,
ამრა ირგლანაფსოიტ აშიახუაქუა!

ჭოგც ითალაზ ჯოუკ ფხაშა-ფხაწო,
აგანახშია იგგლოუბ, რეჩძო.
ურთ მაკანა იაფშიგმამხაც,
იფხაშოიტ მაკანა, იფგმჩძაც,
აჯჯაპია იახეილოუ ომაშია ირბოიტ.
უს ეიბარგურდო იადიგლწგნ არწავცია,
ათსშია რარჭიეიტ ჭოგც ითალაზ აწავცია.
ირგმან ინგვნალან რკლასსქუა დდგრბეიტ.
ნას ეიმანგ ხუმარრა ეიცციეიტ.
გურთიგლა აჯჯაპია იახეილოუ ახუჭქუა,
ამრა ირგლანათსოიტ აშიახუაქუა!

უს იშეილაზ იგურდმაწია,
აკაპია ინასიტ რათხმატიი აწიწია,
რჩეიბარკ რკლასსქუა რახე ეიმანგ,
რჭოგნარხეიტ გუფ-გუფ რეჩშოანგ!
ათხგნრა გურთიგლა იზხგზგაზ,
თენჩ ირაპათნგ ზგფსგზშაზ,
ხაადა გურკადა, იაზააიტ რწარა,
იშთგრხოიტ აშიყუ, ირგლწგრც აუავრა!
შიწეიცია მშონგ ჰათსადგდელ შიაზგყალააიტ შიარა,
შიათსახააიტ ჰათსადგდელ აფარა, აფჰარა!
ჩაანბზიალა, ახუჭქუა ზწარახე იხგნჰიქუაზ
იშიხამგშოთუა იყიდგრუაზ,
ლენინ დუ იიჰიაზ;
აწარა,
აწარა,
აწარა!

ა ზ ხ დ ა რ ც ა

ისგულაშიოიტ, ანკა მტკუშან იუნგლოზ,
ურახუცქუა ქგზ-ქგზუა იწიგუა, ეიწაქაუან,
იზხანზარ უსყან აშია უნგზწოზ,
ილაღრძ აჰიჰიგჰია წაყა იკათიაუან.

ახა უსგდგ უბეგ მეიცაკ იგუ შთგზგაზ,
ახამაპია იშგაც იგაუან.
ზგფსადგდელ აზგ ჰიათგხლა ახაცია იგგლოზ,
უა უაშია იარხაწონ, რგუაჭოგ ირწიახუან.

იხუნგ იქუზ აშია იზგუჰიარ გუთკაალა,
უი იხაა მჩგდახონ იფსგიშონ ეიჰა.
ახმა აგუარფაჭო უაირჰიონ ხულბგჩხალა,
დღზგძგრკუან, გურკალა ითიგზ, უი იფჰა!

უაჟი იხოიოუბ ურახუცქუა, აბეგხაა ირხგლწუა,
ეიხგმსგდგუა უჭოგც-ბგუ გოიტ იხააძა.
აშოლა ჰაამთა იარგჰკუნაზ, უაჟი აშია იუნიწაუა,
იგუშთგზგან, იგურდმაგან ისაჰაუეიტ იგუკძა.

ირაციოუბ რხგფხაძარა, აშიაქუა იუნგლაუა,
ახა ზეგდ რეიჰა იუნაალან იუჰიოიტ აფხმარცა,
ჰათსადგდელ ფხაა ინაზგო, ჰზიეგურდმაუა,
ჰპარტია აზგ ყილარ აშია იუნგრწო იხააძა!

აქარა აშიაქუა

წმინდა სჯალაქი ახუაჭუ

აიგუა ზნე ახუაჭუ სხალან
სჯალაქიან სხ სჯუშუან.
აწუხ თენიგნ, აცია იალან —
ბასლა ამშუგნახი იშქმერუან.

ამზა გურღმასუ აცეტხი იაშთუაზ
ირაზნგშოხან ეილაფხონ,
აიწიქუა იკუერი-ცეიუაზ,
იცეგრყა-ცეგრასუა იკაჭკონ.

სალაგელან აჭაუა თენიძა,
ამიმოზარა ეიხაშუშ.
შთებუკა გომგზტ თენი იყუითძა
აწხ გციან ეიკუაშუშ.

სჯალაქი აწხ იაგულარშიგნ,
ირაჭათნე იციან იარა.
ამშოგნ აგუ აუარჭალ გქურშიგნ,
სხუცუან უს სარა:

ზეგა აკვ აკუზაბ იანუბალაკა
შეუე მა ხულბეჩხა,
იშოსირც ისირნე სხ სჯალაქი
იზბოიტ უი უახა!

ასანცია რაშია

მშეგზია ანუაჭპიაზ იაც ამი,
მაკიანა უჭამბატ ჰაზხარა.
უნგერა ჰა ჰზე იხამთამი,
უაქსალხოუამ აყუა ჰაგუბგლრა!

იშითგშუ ქალაქამი, უბაჭჩამი,
უახგდ-ჩოგნგდ უაჭოუბ აზჰარა.
მშეგზია ანუაჭპიაზ იაც ამი,
იხმა დგრვაგდგ ეითაუკტ უფშორა.

აპარკ ჰოგცქუა აციგრწრა იაჭოგმი,
ეწიჯაა რეიფშო იგგლოიტ ავწქუა.
ალამპიონქუა კახხა იარკგმი,
აყუა ურგთწიამამ ჰაგუქუა.

უნჭაეუეიტ აყუა ჰაუზგუკგმი,
ახა ჩოანგ ჰაითაუეიტ არა.
უბზიბარა აყუხ ჰგუაჭოგ იწიახგმი,
ჰახდცო იაგოიტ უგუბგლრა.

თაბუბ აყუაა, შია შიამი,
სჯალაქი ზნაპალა იზგრხოიზ.
თაბუბ, ჰკომპარტია უა უამი
რაზყ ბზილა ჰარა ჰანზგრხაზ!

აშოთ ააჰაჰ

აშოთ ბღგც დავგზოუბ, დეინაალან,
დეინაჩხო დღგზ-ჭგზოუბ ესქგგგგ,
ხულფაზგ აუალიცა სანგლან,
სგშნეიუაზ დაასფგლოეიტ ლარგგ.

უაეიგგა ისხაშოთუამ, სგუ იაკუბ იაცრალან,
ისალჭიაზ, — აბრი აუალიცა უახუაფშო იახშინგ!
ნას ბზიალა ჰია ლაჭიან, ღნაბგ აანკგლან,
სა სუსახა სცეიტ სგცკანგ!

სგულრაქუა ბაშამხეიტ, აძგ მკას იაკგზანგ,
იმკასნგ იმცეიტ ინთაკუკუა!
იანსალჭიაზ სნეიზარ, აშოთქუა რჩგრტლანგ,
იგგლან აძაძა რხგგუკუა!

უი აუალიცა ნაყ-ააყ ინავარშინგ,
აშოთ ფშოძაქუა ეითალჭაიტ ლარა!
ურთ ძგნგგ-ფგზგგგ ირზეიფშინგ,
იბგშოძა იგულწნგ, იაჭოუბ აპეტრა!

უაეი სულიცა შოთლა ითალაჭან,
სგბუალან სანნეიუა სარა,
სრგზუაფშოეიტ სგფსგ რგლახან,
ილზეიფშინგსშალოიტ ურთ აშოთქუა ლარა!

შგუი ხულბგჩხალეი დნარგლს-აარგლსუა,
აძგ რგწათიო დნეიუეიტ დგცკაკუა.
აშოთ რგმწიგჟივა დნარგზა-აარგზაუა,
ახუსხუა თრეიფშო ნაბგლა ირაშიაუა!

ლხციგ ბგრძგნ ქამგზქუა ფანგ,
ლგზქუა იკგდუბ იკახუხუა.
ლგბლა ლხაჩხო, უი დბანგ,
აშოთქუა დრგლოუბ დფგრ-ფგრუა!

მამაკოვსკი ივანე აჭუზ

ხანის წყალი აძგმვას ახეჭუან,
 აშხა აშაპე აჩხადრგულუალა,
 იგლოუბ მამაკოვსკი ივანე-ამუზეი,
 აექსკურსანტცია აჯჯაპია უა ჰაიზეიტ.
 ავანე იახაგლოუ აფსაქუა რგხქუა ნეიდკვლანგ,
 აკ სარჰიარც რთახუშია,
 იხუთ-ხუთუეიტ მაძალა.
 აძნერცი, ბაგდადი იახხგნგლოუბ
 „გველის თავი“ ახაჭოვ წიახნგ.
 ახუცრაქუა სგეილხეიტ აკაკალა,
 ახუცრაქუა სრგმოუბ სგტყუანგ...
 უს, აუადა ჰნგვნალტ ჰაიცნგ,
 სგხშოვგ რზგსგშოუეიტ ზეგდგ:
 აღუტიგ კარუათ, აირგძ, ამპახაშგ,
 ასტოლ გეჟ აფენჯგრ აზაიგუარა,
 ვოლოდია დტიანგ დახდუაზ.
 აკარუათ აშაპაჭოვ იგლოუბ ივარა.
 გუანგლა საჭოვგ აჰიარა:
 ვოლოდია დიიტ აბრა...
 აბრანტი აუბ იფსთაზაარა ახაალაგა,
 იპოეზია იახდგწნახ ახგ,
 რათხააძა ავრა დახაალაგაზ.
 დახგფრაანგ გველის თავი ახუ
 აბრანტი აუბ შაუარდგნწას დგხთიალა,
 იფსადგდგლ დუ — ურგსტიგლა დშოაზცაზ.

ურგსტიგლი იბეგ ნეიწგხნგ ღულუალა,
 აქეოლოუციაშია აღუნეი იაზგრჰაზ.

აბარ, აბრი აგარა, იეიბომა?

სარაწანგ დრაადეიტ აპოეტ. —

მამ, მცუპ! უი აგურა სგმგოეიტ,

იხალოშო მამაკოვსკი

აბრი აგარა-ხუჭ დაკვრტი.

ურგსტიგლა სგზგომ, სხახდგდგ ისზაგომ...

მამაკოვსკი ივარა ურსტიგლოუბ,

ურგსტიგლა აგუ!

ურგსტიგლაზარ ვოლოდია ჩოა გარაკდაზკუამგზტ.

ჩარა დულა იააძოუ დვაშომ აუაგ.

მამუხეი ჰანდიგლწ აილაშიშირა იაჭოვგ.

აწს ამწიგეივქუა ბაგდად იახნავეიტ.

აქა რიონგეს ალაშოარა კახაა იანარკვგ,

ჩაგდადი ახგი-აწგხუეი ჩოვნლა ეიფშო ილაშეიტ.

აგზა, მამაკოვსკი,

აბგრეი უააირ ქვრთტიგლა,

მუაპარ აზაუადქუა რჭოვთბეგ.

მუბარ იშოგყოუ ზეგდ რგლა ეინთიგლა,

ჩრეილდუ აპოემა უვრგნ იარა აზგ!

აკოვბი სარეი ჰაიციასიარა

ზნე

წხებუნნდა

ჰქეთა სალან,

ახგი აწგხუეი

ეიმდო.

ცადე?...
მავ!

სარა სპოეტუპ,

იგუასთონ ჰქეთა

იშაზჰაზ,

აფშა-ხაა

სგნდო.

უს სშააიუაზ

სნადგლტ

იუა იჰადგუნ.

აეიაბეჟუაკ ნაიასჰიარც,

ნასგდგ ჰაიბადგორც

სარა ისთახგნ.

— იმცუპ ირჰიო,

ავგზა, იუა,

აბრიაყარა იხგწტ ჰია

აპოეტ.

აპოეტ იქურა

შოგქუსგლა

იაუძომ აშიარა!

0 11. X. 1904
6 წეცაფუი
ნაფ-ნაფ

ცეცაფუი ირზეილდუ

ნაშაიქუა იფსგზ —

აიუსიტ, დნიაგუგუა

სეციტ,

ახა პოეტ —

საპოეტზარ, —

არქიშიამთა

იაქუძამ აფსრა.

აიუსიტ,

სეციტაფსიტ,

იძახუგდგ ჰიატიძამ,

აიფუ ტატა

იამთალაზ,

იზხაშოთგზ ეილარა!

უს ეიფშო იყაქუაზ

იჰამან, იუა!

უი არაყა იძატიძამ.

ურთ რაკუმზარ

ჰაუფგლარც

უაჟი აფხდა

იუხუთამზი უარა.

...ჰარა,

აფსუაი

აქერტქუეი

ჰაივგზციოუპ,

ჰაიშციოუმი,

იჰალაღა

იშეიკურშოაც

ეიკურშოოუპ

ჰნაპქუა.

აფსგშიალა

„აბაძქეი“

აჭყაპია ჰაფხმოზარ,
 იაფხმოიტ
 ქერთშიალა
 „აბათა ბესლან!“.

ნას დზუსდა,
 დზუსდა,
 დზუსდა,
 იზჰიდა
 იუა უფსიტ ჰია!

უჰაცუჰ,
 უჰალოჰ,
 ჰაიცნეიუეიტ
 იასნაგა.

იჰოიოიტ
 ჰაფსადგაგლ!
 იშითუეიტ აკატაჰია!
 იახგუეიტ უაშია
 ჰტიგლა იახაბალაკ.

25 ანუხგწუაზ
 ინუეიტ
 უფსადგაგლ —
 იჰოგცირან;

უი უაჟი იუბარ
 იუზდგრამ,
 იაფსახტ
 უბას ალაკთა,
 აშოგქუსქუა
 აკაკალა ეიცგლო
 ინეიცგლან,
 50 ზხგწუა პოეტნე
 უკნაგგლოჰ
 ჰპოეზია ავნათა!

მშეგზია აკოლნხარა ფსთაზაარა

მშეგზია აკოლნხარა ფსთაზაარა,
 მშეგზია აბას არაზყე!
 სვგზა სმგშოხუბზაზაარა,
 ვაფხმა ანხარა გუკალა იჰარკე!

აჭყაპია აბზაზარა გურდმახუნგ,
 აიჟ იეიფშო აკრახგერუა ეილარა,
 აიბაშრა აგუამწრა უხარშოთნე
 ყურგლაგელა რაზყუჰ აკრურა!

სხილაგელტ აკოლნხარა ბზაზარა,
 ინკნაჰან სგშნელ ათძაჭოგ.
 სვგზა, სმგშოხუბზაზაარა,
 უაჟი, ხდგმდ ჰამგაჰ აკრურაჭოგ!

მშეგზია, სჩაირთა არადქუა,
 სალამ, კუდრე აფშაჰია!
 ბზილა, აიბაშრატი გუაყრაქუა,
 უაჟიშთა, სვგზა, ანხაშია ჰარჰია!

მშეგზია, აკოლნხარა ფსთაზაარა,
 მშეგზია აბას არაზყე!
 სვგზა, სმგშოხუბზაზაარა,
 ვაფხმა ანხარა გუკალა იჰარკე!

ა ლ ა წ ა რ ა ხ დ

აშხარახი ილაშონ,
 აფსაა ჭოგხან აშია რჰიონ,
 აფსაბარა შითგლა ივგჩან,
 იჩააილაჰიან დდიგლწიტ მეჯა,
 ეიგურდოზშია შგუ აშოარა,
 აშია ეიმგრდონ აყარმაწარა.
 შაანდა მეჯა დგშოგგლაზ ზბაზ,
 უი იფჰიგს იბეგ ზაჰაზ,
 დნაივწენ დშოგციაზ ლხუჰგ,
 ააწიაკ აჟილა ნთაფსანგ,
 ახგ ცახალა ინჰთაჰიანგ,
 ილგმან დააიტ იარა იჰოგ.
 — ჩაანგბზიალა აჟილა უყააიტ,
 ფშოძალა აჭთა-მაჭთა ჰალაჩაიტ,
 მეშთა ბზიალა სააიტ სარა,
 ნაპგ იაზთგმგო იყალარც ჰჩაავრა! —
 — ჰკოლნხარა ჩაავრა, — იაალგლოხტ ალაჰ.
 აჰაუა-ცქია იყანაწონ უქიაჰ!
 დაალასამგრყულგნ მეჯა იფჰიგს,
 — იბგმბოი აკუკუ ჰშოაფგს!..
 ნას იციქუა აულუ ნარგქუწან,
 აჯქურეი ჟილა იზქუა ინკგდწან,
 ინარგცრეიჰიან აკუათან,
 აშოთა დგნთგწიტ შგუგმთან...

რღოზი ბზიაკ ნთაკნგ,
 აშიწი-ჰია აჟილა ყდანგ,
 კნტო დააკუშოახან, აბექუა გოეიტ,
 — ჰაი, ჰაბრიგადირ ხდგმძლ ჰურგოეიტ,
 აჟი ქალახეიტ ჰარა,
 ჰთხმა უააიტ ლაწარა.
 — უი ეგამამ, შიადი შილასნგ,
 არგწამხაროუპ ნგრციაა აკაზგ!
 — აიი დად, აიაშთა უჰიეიტ,
 სერციაა რაფხმა აჟილა უყეიტ!
 დსთაგგლან ჟი-უდუკნგ ეიცრგხუხუა,
 რქოგნარხეიტ ახუხუაჰია ილაწაუა!
 უს ამრა აცგფხმ ეიმგრპუა.
 ახუ ინავწიტ ილაშოაუა!
 ფშოძალა ავგზცია, ჩოან ახუგ
 ალაწარა იაზგრკგზ ზნაპგ!

ლბაა აფშაპია

ახუეი-სგუი ჰია აჩაგა ბუგ აავუეიტ,
ლბაა აფშაპიახდგ!
გუაწალარა ჯარა იუზაიუეიტ,
ჯარა შამხახდგ!

ეე, ამშოგნ იავგზახა
ითაგლოუპ აჯგქურეი,
ალაჰიხძეიფშო, იგუაზგრჰაგახა
ითგწნგ იმცაუეი!

ანაყა-არაყა ახჰიაწი არშიუეიტ,
ჯარა აფაწა თნაგოიტ,
დაჩაჯარა არგც არგფხოუეიტ,
ძეუწას იგაზგოიტ.

ეე, ამშოგნ იავგზახა
ითაგლოუპ აჯგქურეი,
ალაჰიხძეიფშო, იგუაზგრჰაგახა
ითგწნგ იმცაუეი!

ჯარა აყუდ არაკუა არშიუეიტ,
ჯარა აყაბ ლაკათოიტ.
ახუეი-სგუი ჰია აჩაგაბუგ აავუეიტ,
ახგნაშიაქუა დრაშიოიტ.

ეე, ამშოგნ იავგზახა
ითაგლოუპ აჯგქურეი,
ალაჰიხძეიფშო, იგუაზგრჰაგახა
ითგწნგ იმცაუეი!

ეილარცგრუა აფშაპია მშოგნხა
ნაყ-ააყ იშქდგრუეიტ.
აურა სსირქუა გუ შთგზგახა
უბლაქუა ხდრკოუეიტ.

ეე, ამშოგნ იავგზახა
ითაგლოუპ აჯგქურეი,
ალაჰიხძეიფშო, იგუაზგრჰაგახა
ითგწნგ იმცაუეი!

1946

* * *

უახგდგ-ჩოგნგდგ სხუცრა იალოუ,
სგმშო ათგფჰა,
იციქურფო ჩიეირთა უაყა იალოუ,
ბგბჟე ნასგრჰა!

ახანდეირა ხაძ-დუ შალოუ,
იზდგრუეიტ უი სარა.
ჩიეი ყატარა ეიფშონგსშალოუ
სგმშო, სგგუბგლრა.

ბსგრფხაშომ აჩაი ხგხრაჰჰ,
ბააი, ჰაისაპ!
ჰაივაგგლან ჰართ ციაჰიბჰაჰჰ
აბლდგ ჰაყუშიალაპ!

1946

სალამ შიგსთოიტი!

ჰათსადგდელ ჰიათგხლა ალა დანაგუდლოზ,
ბაატეგუარან გუშოფგლა აძიგკნე იაზგგლაჰ,
სალამ შიგსთოიტი ჰარ დუ,
ჰათსადგდელ აფაცია!

აზაშრა მცაბჰ აჰჰგ ახგდ დუ ზჩაფაზ,
ალა დგცყა-შიყა დფგხხაა დგზგაზ,
სალამ შიგსთოიტი ჰარ დუ,
ჰათსადგდელ აფაცია!

ნახხი ზგჩჰწიგლხნე ახგსრა ზჩაზგზგჰუა,
უაწიგ დდიგქულარ იქგშო თათგზწილაუა,
სალამ შიგსთოიტი ჰარ დუ,
ჰათსადგდელ აფაცია!

შიგჩხუათგხგდ ჰიანგ, აშია ანგშიზგრჰიო,
იციგაბჰუცჰუა ალა იგუხუტიგ დახგზჰიო,
სალამ შიგსთოიტი ჰარ დუ,
ჰათსადგდელ აფაცია!

1947

აპიანახდჩაზ იხუცრაძეშა

აპიანაჟოღ დგგლოუბ იაბჯარ დაწა
ლაციეიხმშრაჟ ჰია ყამწაუა.
იკოეიკოეიუეიტ აჟივან აშოწა
ამზა უახდენტო იანგფხაუა.
უა დგგლოუბ დნაფშოგ-ააფშოუა,
აფშოა ახუხუაჰია ინეიჭაშქდგრაუა
არფგს, ჰპიანაქუა ზგხჩაუა.

ითგნჩა იციოუბ აფსაბარა,
ალაშო ბეჟქუა აავუეიტ ხარანტიგ.
ამზა იაცრგწუეიტ ალაშოარა
ახდღ აცრგკუკუოიტ ჰია უჰიარატიგ.
იხდშგცბა ბლაქუა კუეიციუეიუა.
იხდშგცბა ბლაქუა კუეიკუეიუეიტ
იშოფალშოი აცია იაკვრცგ!

დახდგნაფშოუა ნაყ ნთგწყა
აჟივან აჟაკცა აჭაშოშუბ.
აფსაბარა ნგრცი უაყა,
ესგმშოა ალახდ ეიქუშოშუბ.
ხუცრაჟ ისგნ ივნგუწყალა,
თახა იმთო დახაგალა,
დმგშოთუა, დამოუბ დეიმლაკოუბ.

არაყა იარცი აფსთაზაარა
შხა ძგხდწას იახდგწგწუა,

არა ინხო ვგნვგქუა
აუატიგვსა იახდგწუა,
უი დეიგურდოიტ იაბჯარ კნგ
იარა დახდამოუ დგხჩაჰნგ
აკომმუნიზმ აზნამია იაჰხაფგრაუა.

უი იდგრუეიტ მგშოკგ ზნგ
ნგრციი-იარციი რჰიანა შოგბეგწუა.
იარცი ეიფშო ნგრციგდგ ლაშოახარც,
იარცი ეიფშო ნგრციგდგ ფგშოძახარც,
უაჰა ჰპიანაქუა მგხჩართიხარც,
აკომმუნიზმ ამჰა მგქხარც,
იხდშგცბა ბლაქუა კუეიკუეიუა
ჰპიანაჟოღ დნაფშოაფშოუა
აფშოა ახუხუაჰია ინეიჭაშქდგრაუა
არფგს დგგლოუბ იაბჯარ კნგ.

ა ჟ ი ა მ ა ა ნ ა ჟ უ ა

ა მ ე ზ ო

ამგში ძგნაყდაკ იააფგმწიადაკუა
 ამგშითგვრა იაათგმწიადაკუა
 იააშანგ იშოგციაზ, იაალგმწიადაკუა,
 აძგნრა თაკუკუა იცახან
 ზნგ ხულფაზგკ, ლაშცახან,
 ათგვრა ითგწიტ, იაგულიტ,
 ახა იშოიან
 შთახყა იქუგდაჟიტ.
 აგუ ეისუან ათჰარა,
 საბაანაგეი, მშოიან, არა?!
 ჰაი, სგშოყდალაზ ანცია ინგს...
 აზნგკაზგ აგუ თრგსტ.
 ახა ნას აგუ რლულუაუა,
 აცაყა ინაღგგლტ იბლაღაუა.
 ჭატიგკ სგმაზარ იცოგამგზტ...
 არი ავგზა ჯანათ, აშამ!
 ქმატ ულა ამგში უზხარა...
 აზნგკაზგ აგურღა ნგქულგეიტ ახაჰგ,
 ახა ნას იახდარაჰაზ იაანხგეიტ აჰგ.
 აგუ ეისუა აფსარა-ფსარა
 აზგ იანათეიტ აზწარა:
 იშოფა, სგფსთაზარა სალწხანგუ,
 წაბგრგნგუ?

აა, უი... იუ...

ინგვნახუააიტ აზააქა,
 იბზიოუპ, სგფსხაზააიტ,
 ახა ჯანათ ისგზთაღა სარა ათგფ?!
 აგუ ცონ ითგფ.
 იშოფა?

უაჰა გუნაჰა სგმაძამკუანგუ?!
 წაბგრგნგუ?! —
 მაპ, მგში გუნაჰალა უთიუპ უშოეიბაკუ,
 ახა იყოუ უმბოი იზაკუუ,
 ძგნრაკ უციან უთაჰიას,
 უარა უციან, ახა აშხა უაა უს იაუტიახ.
 ურთ აძიკ იეიფშო ეიცგგლტ,
 არკაშო რჰიგნჰან აძგმცა თადგრგგლტ,
 რგშხარა დგრლაშოეიტ იკაჰჰა,
 უშოგციაზ ამჩ აციგრგოეიტ აძთაჩოჩოა.
 აბრი ოუპ იყალაზ მგში,
 უციალახეიტ აუპ, უარა ანგში.

ჩონაკ იადამხარგდგ ამგცხუ უანგცია
 ფსგკ უეიღანგ ურგფხაძომ.
 აშაუარდგნ იახდარაჰა აძგცია
 აფსთაზარა უარა უზახაძომ.

ამუიი არჰაუში

ამრა აძალარა იაჭოგნ,
ხულბეჩხან,
ამში ანგუარლაზ იაფსახა.
აჩონგ აახულაანდა შიარგცარან იზჭოგზ,
აკვრ ცაყეი ბგარეი იარა რჭოგსტ.
ახა აყარმეჯო, აკრაუაზკეხოუან,
აშიარახქუა იაურგხაძახოუან!
აგუ წკაპუა,
აგუ ფეიაუა,
ამგშიპიარა
უაჟი იყაზ ეიზარანგ,
ირზგფშოგნ
ათგვრა ითაიანგ.
იაჟიიტ, იხუარჩხეიტ, აქამსა.
ახა იარა იაუამ, აკუმზარ...
იახდა ხულაანდა იბლადო,
აშიარახ ირგშოთოუპ აჩოკენწო.
აშშგჰია იყაზარ იაუაზეი იფსაანდა?
„იფგრნახგროუპ“ ფგთვგკ უანდა.
იშოფა, ჰამში უსყაკ იგაძანგუ,
აფსთაზაარა მარიალა იალწგრტი?
იარა აშთახდ აღუნეი შოგყაც ინხარაცგუ,
ო,მაპ! იშოფაზალშოაჟეი უს ინნაჟგრტი?!
აბას ათგვრაჭოგ ახუცრაქუა ეილაშოუან,
ამგშიპიარაქუაგდგ აკაკალა ეიზაუან.

ეიზაშოა-ანეიზა აშშგჰია ივაგგლან,
ინალაგჟეიტ ამში აბას აჰიარა: —
ჟიგტი-ნატი აღუნეი ამაა სკენ სარა.
ისგმწამხგრხუაზ იარბან იყაზ არა.
ანციაგდგ სარა საფხაა დძგძონ დშიანგ,
ახა იშოგჟიბო საჟიიტ აწგხუტიანგ.
სგშონეიუაზ ახუნგ იახდა შგბჟონ
შაბსთა სირკ აჰასკდგნ ილან იჰიუან,
იზახდგუი, სადგდგლ იქუნარგგლტ აკგ აშაპგ,
იფხასწან იშონასცოზ ეგდსგგამგზტ სახაძარცგ,
ახა არკაშო ილახგფან იცეიტ ითაკუქუა,
არკაშო აკუმზარ ისკოუან იკაგუა.
იჟიბომა აბნი? — ნას ინარფშონგ
ახაძაჰია ინეიუაზ არკაშო დნარბეიტ.
ახაფგცქუაგდ აჭოჭოა ნარგხგჟეიტ.
შიგუ იაანამგააიტ სარა უი საციშიაჟეიტ...
მაპ! სგუ მაპ-ჩაპ აჰიაჟეიტ
აკუმზარ, იწგსუა იახსგრფაპ.
ახა იშოფაზჟეი, სანგყამ აჩონგ
ჰალგითა იშიგლგაპ ზგნდა შიხუაჩონგ!
უი აწკდგს ეილფუპ, ჰნეილაციჟიანგ აბრა,
ხგს იშთაჰხგპ უაჟინატი ათარბარა. —
ირჰიო რჭჰამშიო ზნაზგ
იყუზგაძა იაანხჟეიტ ამგშიპიარა შოანხანგ. —
იჟიუაზეი უარა, შიგნწიამა ზგნდა,
შიგშოფაფშოუ შიგბბა-ბბაძა?
ისჰიან იაქუშოაჰათუ შიგახ შინაპგ!
იჰაცგმქუფაზ უთგწ, ნაყ, აჰაფგ!
იაქუშოაჰათგმდა? იმკახადა ზნაპგ,
უს ეიფშო დგყამ აძიგდგ?...
ჰაი, უი აჟმი აბზია ირეილფუ ზეგდგ!

ფხაყა! — ამში ანდიგქულა იქრამჩიანგ,
 ამგშიპიარგდგ ნაშთალტ ეიხანგ.
 წაყა ითარწეიტ ახაპიქუა:
 ანაარა იკგდგნ ომა ამჩიხაკ იბგბუა,
 ხაპი-მჭოგხულა ირთინგ,
 არვაშო რგზგნკელო ჯშანგ.
 ამრა ძაალტ, ამგში ახრა იანხალაზ,
 ახრა რგბგანგ არვაშო აკგრც.
 ახა აჯალ აკუნ იადგზცალაზ,
 იაჭოქეიტ, იამკგიტ აშაფხგც,
 აზაქე ჰია ახუაბუ ახრა ინაკტ,
 აბახუქუა, ახრაქუა ირნგკტ.
 იბგლგდანგ იშინეიუაზ ახუარაჰია იახგშოუაზ
 იალაჰაიტ არვაშო, უი აკუნ იზგრშოუაზ.
 იაილარწიინგ აშოგრ ჰია ინგიაჰია იაგოეიტ,
 უი ნახგს აშოგბუგდგ უაჰა იმგოეიტ.
 უი რგზგმბატიბარახან ამგშიპიარა რგფსგ რგხყდანგ
 იშოზახუოზ რგზ ახგნახაზ იცეიტ იშაყდან.
 რგფსგ რშეიტ აშხაქუა, ამში რგზ წნახხდან,
 აისრა, აიქუფარა, ათგძშია რგუ ფნაწიახდან.
 ამგში გურგმ-ბგუ ციგდა ახგოზ არა,
 ახგხაჰია არვაშო ბუგ აჭოუპ აგარა.

არი აჟიამაანა ხშოგვწაკეს იამოუ აბრი აუპ:
 იანგსკელოიტ ჰია იალაგაზ ათოურგზ,
 უი იხგუაგდგ მგში იახგზ აუპ,
 ინხაზ აიჰა ამგში აყუხ,
 ინხომ იარგდგ იყუხ.

აკოეტი აფხდაპი

ხულფაზგკ ამრა ათაშოარა აჩიანაქოუან,
 ამშო ალაციაქუა თააუა ეიმანაკოუან,
 აფშოაჰიაჭოგ მაშიგრშოაქუ ვგჯა ააიფგლტ.
 — ხულბზია აპოეტ, — აფხდავ დაათგლტ.
 — ბზია უბააიტ. — ააიათეიტ ბლალა დემდაუა,
 — უაათსამქუა უყამ, არი აყარა აფხბგ იუხგშოუ ?
 ო, ჰიარა ათახგუმა, აფხდავ უხაწკგ,
 იუბომა ილგაზლგაზუა ჰაზჭოაფშოუა აკგძლგ,
 აბართ აშხა ჰარაკ დუქუა სგრკგდგნ სეიმდაუა,
 სგუ შთგწუეიტ ურთ აცაყაქუა იცგვ-ცგვუა
 სახგრჭოაფშოუა,
 აბლაბქუა ეიბარფუა იახგაჭოოუ ტივალა ეისუა,
 ო, უაყა ჯანათუპ აპოეტ იზგ ატიარა,
 ო, უაყა მგცხუ იგუაჰიოიტ აპოეტ ავრა!
 — უშოარგცოზუ, უგუაზუ, აპოეტ უხაწკგ?
 უააიშ ჰნატიბა ჰამთაკგ.
 — ჰიარა ათახგუმა, უიანშოოუპ უარა,
 იახგაჯ შოარგცარან სგზჭოგზ უბრა.
 პოემაკ სგფშოგხუნ დაარა ჰაიბაყეიტ,
 აიანშოამი აფხბგდგ მაჭგმქუა ისყეიტ.
 ნას იუზახამგრშიძეიტ აყუარად იარა?
 იმარიანარ ყალაპ უა აპოემაქუა რგკრა?...
 — ოო, უა არიჭმაქუა უზააიუეიტ უბას ეიშთაგვლ,
 არიტმაქუა რაკუზარ რადლა ეივწაგვლ,
 აშხაქუა რეიფშო ახშოგვ-წაკ ჰარაკია

უაყოლებ აპოგზია წაულა დუ ახილა,
იარა უბრი აზოლებ სარგდგ ურთ ამხაქელა
სგზრგზნხელა!

— ნას იაჰჰიამ აპოეტ, აბუაფნე,
აუიენრაალა ანგუვუა ამშოგნ ხეჭელაჰ უტიანე,
იყაყადა აძე ალგწიწიო იუვუაზარ უი,
არა ჰარა ჰაუბ, იზძატიუი?

— ო, მაბ აფხაგ, უიაშოამ უა,
ახშოგვწაკ თბანე არიძმაქელა შქდგრუა
აციქურფქელა რეიფშო აუბ იშოსზაილა ეიზგუტაუა.
აფხაგ დხუცელა დგგლან ჰამთაგე,
ითახზარგდგ იჰიარც უაყა აკე,
ახა უაჰა აქუჭომითიტი უი იაჰაქელაზ,
ნას იჭგენეიხეიტ აუასთაცია რყგუბუე ახგაულაზ.
უს დგშენეილაზ დაახდაფშოიტ შთახყა,
აჭააირხეიტ აუიქელაკ, კბაყა: —

ჰიარას იათახგუზეი, საშა,
მშოგნშია ეილაშოგროუბ აპოეტ იშა.
ახა აფსთაზარა შოგყოუ უმბოი,
შოაყა დხუცუეი, შოაყა დემდოი
როუბ იყოუ აპოეტ იზგ, ახა უეიზგდგ
არაყა იჰიარცუბ დაჩოაკდგ.
აშხა უხუნარგდგ ულგმბაარ აუძომ,
ამშოგნ უხგზარგდგ უძგმწგრ ყალაძომ,
აფსადგდელ აბზიბარალა იანთიგმზა უგუ,
აპოეტ,

აუიენრაალა ზგვუეიტ ჰია
უხამლან ახუ.

ხ უ ლ ფ ა ზ ე კ

იყაზაბ ჰია უბას კუტგ ხკკა —

ჩინაკ ვ-კუტადგ ზწო...

აბას რჰიო

აჰაზაბ ხულფაზგკ,

იქუგგლტ აციცარ

ომაუი ყაწო.

უი ამხუცაუი

ჭოთგძიძიალა,

არცგნა, იაციჰაიტ იკჭოცალა.

— ბარგდგ ჰაი, სარცგნოუბ ბგმჰიო,

კუტადგ ზაწიგკ

ჩინაკ იზწო...

— უშოაყუწრა,

ანცია ჰაზშოაზ! —

ლჰიეიტ არცგნა,

ზგუ ფწიან.

უს იმარიზარ აწარა

და, იუმწოი ნას კუტადგ უარა?!..

* * *

იყაზაბ იახაგდგ

დარა ირზგყამწაძო აკგდგ,

იყაძამკელა ჯარგდ რმუსთაკ

უზმგრციაუიო ალუშიაკ.

ა ჩ თ ა ღ ა

აქი ანაბრა იანაჭაღლა,
აჩაღა იშამჩგზ ალა,
იანდგლაზ იყაან იპიპიეიტ,
უი ზაპაზ ზეგა სირს ირშეიტ.
— უზგრყაუაზეი, უარა აჩაღა,
აქი კგდლაზარ ახუაღა?
აჩაღა ახგ აქუუ უს აპიეიტ:
— იზგშიგმპიოზეი, ღად, შიარა,
უი ბლაღარ, ათგარა
ზგქუშიო, შიარა აუშიაკუხო,
ღგრვეგა სარა საკუხოიტ...

* * *

იადღრქუო ჯოუკ რაასთა,
იყუშოზაბ უი აჩაღა.
აჩაღა აწკდგს ეაციაზაბ
აჩაღარა.

აკოეტი აკრიტიკუი

ამრა წიგმაღწას აშიახუაქუა,
ადგდელ აგუ იალანაწონ.
ამშოგნ ხგწგნ აცოქურფაქუა
ირშინგ აფავ იაგუდნაწონ.
უბრი ამითაზ აყუარაჭოგ
იგგლან კგჯა ეიჭოგხაუა.
იზგმწაგგლაზ უა, რხაჭოგ
აეკკალიბტ ზაზო ინახდგრხუონ;
უბრი ამშოგნ ეიფშო იგუ შონგ
რუადიკ დაჭოგნ აციაჟიარა...
— უარა უპოეტუბ, უშიყუკუბ,
ითგრპიგცაა იუწაროუბ აფსთაზაარა.
უარა უბაშამ — დაჩოა უავუბ,
მეიგძარახდა იულოუბ აყაზარა.
უარა ითუხროუბ აპატრეთ
აფსთაზაარა შოგყოუწიყა...
აპოეტ იითონ „არეცეფთ“.
აბას უქუფშო ხგხდ-ხგხდ იუბო,
მაპ, იაზხომ უი ავრაზგ,
აფსთაზაარა უაჟი იშოუბო
აჩაფსახოიტ ლასსგ-ლასსგ.
უაპა აძგრვრა ამითა ამთაკუა,
იჩააილგინგიტ აპოეტ.
ამშოგნ იწარც,

ბზილაგა მჭიაკუა
 ხელა ერაზნაკ დნასნგ დცეიტ.
 აკერ ანწგ აშთახა დაათსა-დქმეფა,
 დაახუწგწიტ ხარაძა.
 აძგ დახმძაზ იცია-იჟე ძგჭა,
 უს დაათგწიტ დქალაძა.
 იზნაპკ იაკგნ აფსლგმძ
 ამშოგნ აწახმტი იააიგაზ.
 იფსგ იხულახო, იქგჰიპიგ ამცა,
 იპიონ იიბაზ, ნას იაჰაზ.
 იაჟია ალგახა იმთაძაკუა
 აკრიტიკ ჰააიტიტ იგურა მგო...
 იზალშოარგმ... უმგცცაკგკუა
 ცქმა იუწაროუბ... უეითაცაროუბ...
 ახაჩპაროუბ, აპოეტ, აიბირა ზგო.
 იფსგ ანიშა აპოეტ
 კაფხმა ამშოგნ-წა უი დაზცეიტ.
 აკრიტიკ ყურაანწას იხალა
 დგქუგგლან უა იარა.
 აციქურფაქუა აზაარა რხალან
 ინადხუაშოლონ აყუარა.
 — უბას, უბას, — დახმგგლო ჰოთიუეიტ,
 იწეგა წაყა, წაყა, წაყა.
 უა აყუარაჰგ აფშოახა ნაისუეიტ
 აძგ დთაძლარა ზაყა!..
 აძგ დთალარტი, დეილაგოუმა,
 იშაპ წყუაშოაქუა ირბააძომა?!..
 * * *
 იშინამგშოთაიტი აკრიტიკცია ჯოუკგ,
 იშოშიგხუთოუ, ხძაარყულ შიარგგ იყაშიწარცგ.

ამშოგნ აწახმტი აფსლგმძ
 ააზგო აუა რგგურა ჟიგარცგ,
 ამშოგნ აწახმტი აფსლგმძ
 შიგხუთოუბ შიარგგ იაჟიგარცგ!..

ა ჳ ო ე მ ა ქ უ ა

აამთა ჳტიუ

(აღირიკატი პოემა)

ადგრრა

ახულფაზ აუროკქუა სრგლგანგ
სხენჰინგ სანააი ავნგ,
სკარუათ აყნგ ილარშიგნ
ქაად ბლგცკ ვნგ.
აკ შოგყაზ სცია იალაშიან
იააშთგსხტ სგცცაკნგ.
სხგ სგხაუა აჩონგ აკალაშია
სგყან სეიბაკნგ.
აშიყუ აახსგრტლან,
უაყა აბას აჰიეიტ:
„იახა აშგუ იაალგგხან
უთაცა დგჩმაზავხეიტ“.
ნას აშშგჰია სჩააილაჰიან,
ინკგდსწეიტ აში.
ასგ ნეიუან აჰიიწიჰია,
უს სგნთგწტ აგუაში.
აილაშიშიგმთაზ სშგმგულძოზ
ისოუნ ამაშგნა,
აქუაბაა-საბაა ჰხგძსო,
ჰნავალხეიტ ამშგნ.
აციქურფა ბგლგმო აჩგვჰია,
იავან აყუარა.

აფშა ასუან აჰგვჰია
სგხათაკეიტ სარა.
თააცია ბზია შთალონგ
ამაშგნა სთგწიტ ტამშ.
ასგრშიქუა აგუწარძუა
აშშგჰია ინეიუან დლამშ.
მვანგზაჰია უავ დსგმაძამ,
ამვაქუა თაციუჰ,
კუტოლყა იცო აძიგდგ დგყაძამ,
სხალა, უა საძიუჰ.
ამაშგნა შთა უაწიგნძა,
იცო ყალაძომ,
ახა სარა უაანძა
სგკნაჰაზარგა სზგფშძომ.
სთაცა დშოგყოუ ზდგრუადა,
ილგმადა ლარა?
ილხგლაფშოუაჰია იყადა,
სნეიანძა სარა?
ჰათსადგდგლ დუ ახაჩარა
ლხაწა დცეიტ ქუფარა.
სა ისგგმხეიტ ხგლაფშორა, —
სთალწეიტ აწარა.
საშეიწბე ჰია იყოუგდგ
უი მაკანა დხუჰუჰ.
აგულაცია იჰამოუგდგ
აზეიფშო უს იაჰუჰ.
აიბაშრა აამთა ხამთარახა
ამცაფშო ანაკოუ...
აგუთგხა სგმა
სხგ სხუჯრახა
სნეიუან სშოეიბაკუუ.
აჰიატაჰია იშოლხეიუაზ

ასე ემატიანგ,
 აგუარაბეარა სვგბეალზეიტ
 შამხახგ იფნგ.
 აჰაბლა გციან ჭემთძო
 იგვლან იძვრუა.
 აჰაბლა ლაქუა იმგციადო
 ახუ-სუ იშოუა
 ისფვლზეიტ ერაზნაკ
 ომა ყაწაუა.
 უახა შოანდა იციაძომ,
 აჰაბლა რჰაფშაუეიტ.
 აჭეტბეგ მა ირავშიაძომ,
 ირბაზ დგრძაუეიტ.
 აძიგვგ დდიგლწგნ.
 ატრგში დასგნ,
 აკოი ჰია უი დყეიტ.
 ასე ინეიუაზ ეიმაგვგნ,
 ზგნძაკ ეიმატიეიტ.
 სხუჭნატი აახგს სახააძაზ,
 სახგებეაზ აგუარგ,
 აზნგკ სგბეგ რაჰაანდა,
 აკუნ ჰია, სანგუარტ, —
 ურთ აყუწიტ სეიშორა.
 იზბანდა უაჟი სრგმბეიტ.
 უს იაყუწიტ ასგვგ ალზეირა,
 აჟივანგვგ ააიმყეიტ.
 აიაწიაქუა რხგვბლა ცეიუა
 უახგვგნტი ილაშზეიტ.
 უს სგშონეიუაზ
 ჰავნ ალამპა
 სგბლა ინთაჭჭეიტ.
 ...სგუ ათგვგ ითამგვგლო

სვგხალზეიტ ამარდუან.
 აჰაქგვგ უა დღვდტიალან
 ლაციადიხგშ ყამწა.
 ლარა ლაკუნ აცია დალან,
 ჭაალთიტი ნას ხამზა: —
 „ნან, უგულაცია უაჟირაანდა,
 იყან ზეგვგ აბრა.
 აბარ, უაჟი უანაიუაზოუბ,
 რგვგყაქუა იანცა.
 სგზკურბანუ აჰაქგვგვგ,
 დაალფვგრგმშიაცტ ჯარა.
 აქალაქაახგ დააგარაცგვგ
 ჰაძბგნ,
 ახა ილგმუეიტ ლარა.
 ნან, დგვჰიგსუბ, ლგზშოროურა
 უაჟიოუბ აჭოჰიარა.
 ნან, უგუაბზიარა
 უშოფაყაძოუ უარა?
 სანდრა იშიყუ იაცგ ილოუეიტ,
 „შიგსციგმშიან!“ ჰია ივუეიტ.
 სარა იფსგშოა, გუთგხას იოუეიტ;
 „აძიგვგ დლოუხმოუმა“ ჰია
 დწააუეიტ...

აუავ იირა

მრავგვლარახგ აშიაფშ ხალზეიტ.
 მრავგვლარა აჭოუბ აბგლრა.
 აგურდმარა ძსო ირხალზეიტ
 აშხაქუა,
 აძქუა,
 აფშოაჰიაქუა!

ამშო სირუბ,
ზენა იზიოლუბ,
აჟივან იათახუბ იჩიარც.
აგურღმარა სამჩხაჲ სამოლუბ,
იახეიფშო ახაან სყამლაც.
ამრა შოაყა შიახუა პერგწუა
აყარა ხუცრა სგმოლუბ სარა.
საქუითგმ. ლუაღახმ ანეირა,
სწიი-წიიუა სგვნოლუბ ავნგ არა.
სნგყუოიტ.

სნგყუოიტ,
სნგყუოიტ,
ითშიოლუბ ათგქუა,
ახუცრაქუა ზგწნგ ისგეილოიტ,
ახუცრაქუა —

სგრგოიტ სგრყუაუა...
სქაად ბღგც,
სშიაქმ,
სკალამ,

ზეგმ რგლა სგზიოლუბ.
დეიბგანგ დანლოუ ახშარა,
ლხაწა იახმ იზვგრც,
უი ავგზა აგურღმა იგრა
ადუნეი იახგვგრც,
გურღმაჲჰიაშოას
ზგნტი სხგსგრც უბრა,
ითასგფსან აპატრონა
საზგფშოუბ აუავ იირა!
საზგფშოუბ, —
ისზგმდგრუა ააფსარა!
აუავ იირა
უაყა ჰაშოთაჲჰ

სგგლან ისჰათშონ.
ამრაგდგ ზგხმ ეივანაჲჰ
ახაჲჰ ლაშონ.
უბრი აამთაზ აუადაჲჰ,
დკაასიტი ახუჲგ.
აწეი დიიტი,
უხგს ალიას ჰია
ინგქუვიტი სგუ აბეგ!
სახგმდგრუაზ ასაბი
უს იჰიოზშია საჰაუან:
„უა მშოგზია, ადუნეი!
უა მშოგზია!
სა სუაჲჰგცუბ!
სუდგვლოეი!“
სშიაქმ სგმან,
აში სგნგწუან,
სანგფშოგ,
აფოშოა ნგყუგავ
ჰაშოთა აიკიშონ
სნეიჲჰაფშოიტი.
— ანაჯალბეიტი, ისეიჰიარგზეი?
ინალაშიეიტი სცია.
იარა იყოუ იიდგრუაზეი,
ავნგ ჰშოეილოუ ჰგურღმაწია.
იზუა,
ისჰიო
საქუმშიო,
საანხეიტი სშოანხანგ.
— „ჰაი, იანუჰია იუდგრუაზეი?“
ჰააიითიტი აწგხუტიანგ. —
„ახუჲქუა რეიფშო იყოუწოზეი,
უაფხმა იხგრტლანგ“.

სნაცოკმარაქუა ირგლგმშო
აკონვერტ ახეიარა
სგლან სულგუაშო,
იაახირტლოეიტ იარა.
„...სანდრა ჰაფსადგაგლ ახეიარაქ
ხაწალა დთახეიტ... —
უი დჭგრფშოგან აქუფარაქ
იხგდ დუ ნხეიტ...“
აბას აჰიეიტ აშიყუ ეიქუაწია,
იწესუან სნაპქუა.
იაიქუსმგკშეიტ მა სგლაცია,
იშოფალშოზ სეიწაქაუა. —
„უხგს, ნან, იყალაზეი,
დიიტ უმბოი აწეი,
უი აყარა უნზგრხაზეი?“
აჭგო-ბეგ მგოეი.
სცია სთაძგქეიტ,
სცია სგხძგქეიტ,
ეილაგეიტ სგუათა.
ნას იშოსგლშოზ
სგბეგ ვთგსცეიტ:
ულაშა!
ულაშა!
ჰავნათა!
აწექა!
აწექა!
ხგნტი სხგსიტი
აკოი ჰია სყდანგ.
სხუცრა ხანთა
ნაყ ისხგსცეიტ,
სააფშოგზშია სციგრჰანგ.
უი აიაირა იადგრგან

სხგსიტი სარა.
უი აქოიარა იადგრგან,
იყალაშეიტ იარა!
ალაღგრძ არაყა აღშეირა
იამვამ,
იყალომ!
აწიგუარა,
ალახეიქურა,
სულანგ
ისგფხაძომ!
უი აფსადგაგლ დასოლდათგნ,
ხაწალა დაფგლტი აფსრა!
იფსთაზაარა ეითასიტი,
ალა ილშომი უი იშრა!
იფსთაზაარა ნხოიტი ესგმშოა!
ინხოიტი იფა იჭგ!
ადგაგლ იაქულახაშა
ასოლდათ იხუჭგ!
აშიყუ შოსოუზ უაჟიგ ილასჰიომ,
ლხააქუა ლა ილგზხოიტი.
ზეგა აკოუპ აფსგ დგზიხუომ,
ლგგუნაჰა ციგაბხოიტი...
სნაგუწასგნ აშიყუ მგუოდა
ნთასწეიტ სწარყა ჯგბა.
სგუ აკალოუპ ჰია იყადა,
ამარდუან სგნხალეიტ სგფა.
იმგშიკუანხუჭ უა დგლაჰიან,
დღგვარშიგნ იან.
— იაშა-იფა მგშო!
— იაშა-იფა მგშო! —
ისგდნგჰილო,
აგულაცია ეიზაუან.

დააშთგხნგ დნასგუდკგლა
საანეივეიტ სარა.
საშეიჰაბ იბლაქუა,
სნართაფშოიტ უბრა...
აძყე სიდგრზშია
იჩოგსგუდგრშილან დგციტ.
შგბჟე აგუახგ
იხალშეიტ ამრა,
გურდმაროუპ ჰავნგ.
ილაშოიტი აბას აფსაბარა
დანიუა აუავგ!
ააფენრა ჰაშოთა ითალშეიტ
ადიახგ იძეთუეიტ ასგ.
ამრა ხგხგნტიი იხუაფშოუეიტ
აუავგ,
იქულაზ ჰოგც ადიგ!

აფხმატიი აზწარა

ისგულაშოიტი ესგმშოა,
აგუაშიაჰო
სანიფგლაზ საშა,
რაფხმაძა ისთოზ
ზწარას, —
„იარბან,
საშა ისზააუგაზ?“
იცეიტ აშოგქუსქუა,
სარა სკეიდასტ.
აამთა
აჩოეითანაკოიტ.
ზგნძასკ.
იაცგ ავნგყა

სანნეიუაზ სარა,
უი
იფა — გრიშა,
დგსფგლშეიტ
აგუაშიაჰო —

უი
უბრა
მაკმანა დმაჰუპ,
იბ
დიზდგრძომ იარგგგ,
უბასალა
ჰლახგნწაქუა
ეიფშოუპ აკგრგგგ.

უი
დგსზგმწააძეიტ —
„და ისზააუგაზ?“
დაჩოაკოუპ,
ზგნძასკ დაჩოაკოუპ,
უი იმაზ სარა სახგ ზწარას.
უი დსაზწააიტი: —
საბ იაშა!

უარა უყან
მოსკვა,
უბლალა
სტალინ
დუბაზარ ჯარა?!

დგზბაზშია
სგყანდაზ, ჰაი!
სგძბახუ იიჰიო
იუაჰაი?!
სტალინ,
სიდგრუოუ სარა?!

ააი, საშა იფა!

— სტალინ

დგზბოიტ ესგმშა.

უი სარა საწკდგს

ეილდნე უიდგრუეიტ იარა.

ასალამ

აბგკ ეიფშე

იუზააითიტი უარა.

აამთა აჭხარ ირტიუპ

აამთა — ფსაატოუპ!

აამთა ძემკვასუპ!

უნხდაფშონგ უააფშაანძა

ინიაკუკუა

იცოიტი.

გრიშა დიიზ აახგს,

უიანტი

იშიხეიტ ატამაქუა.

უბრი აახგს,

უიანტი

ითაჰთიახეიტ ავ-ჭა.

გრიშა

დყატოიტი!

გრიშა

დღმაცოიტი!

იაჭოუპ იზჰარა.

იიწიახუ კგდუპ!

იფხოიტი იეჟეაძა!

ზეგა ეიგურდოიტი,

ზეგა რგლაფშე იხოუპ.

ამძგრხა ითოუპ

იჩოგრფა-ჩოგრფო

იჩოწგს კალაძა!

ახუდა თჰიანგ —

არაშ,

აწგხუა ნეიუეიტ ასაარა!

აფრგციქუა იავგზოუპ

ეილბზააუა აჰარჯ.

აშოთა აწგხუან

იმოუპ ითარჩნგ ამშოგნ.

ინაპალა

იყაიწაზ აღბაქუა

ხოუპ იძსაუა.

გრიშა — აკაფდან,

ამშოგნ აღოეიშა

დაჭოუპ აწარა!

უი დვეიდასგრ ნაყ-ნაყ ითახოუპ.

აღბაქუა იმან დგნზღარც ხარა.

აჰიგჰიქუა

ზნგ ირფგრლაპ ავადა,

ზნგ

იჩოწგს იგალაპ კუაბარა.

ზნგ

დგვუა დკგდუპ ამარდა,

იხაირშოთუამ,

დნგქულალოიტი აყუარა....

ზნგ დგქულოიტი აწლა

აკგეში-კგეშირა,

აღბა ამაზგუთ ეიფშე

იწგს-წგსუა.

ზნგ ხგლა დასლაპ

აძეუ წაულარა,

ნას

დგნგლოიტ

აკუატიფშო

დძსაუა.

იარაბი,

ილოუზეი ჭკუნა-მგშო, —

იზგუდუნგ ირპიოიტ ღზბაუა.

მომზარგდგ

ურთ იხდგრფომა რგლაფშო,—

წეიკ ეიფშო

უი დგზბაუა?!

ზნგკ იუროკქუა ანგყაიწა

დნგზკგლო იარბან აკგ?

იშიყუქუა ასტოლ ინგქუწა

დნგწაშიკუა დცეიტ,

იხძაშოამ ახგ.

მა

აჭგმცასტანცია ირგგლოიტ,

მა

აღბა ჭგც ხგიწოიტ ამშოგნ.

მა

ხუმარრაკ იხუცუეიტ,

იაფშიგოიტ,

ივგზცია დგრზასუეიტ ატრგში.

ივგზცია ეიზოიტ:

ნას უახა-სახა,

იასნგ ირუშუეიტ

ანგში,

ნას აძგმვას

მვახგრგოიტ...

აცჰა ხგრწალაბ ჯარა.

აბას ოუბ იშოგყოლ აქუფშორა,

აბას აუბ იშოგყოლ აჭოარა!

რაფხაყა

იყაყაძა რგმვა აატუბ,

ამრა შიახუალა

ივგჩოუბ დარა!

ამთა რგფხმოიტ,

ამთა იატიუბ!

უაწიგ იარღაჟიკან

იააჰაწაგგლოიტ ჰარა!

სარა იზჭგსთუეიტ: —

ეი, გრიშა იუზჰარ,

ამთა იუნათოიტ ამწიგჟიკა,

ამთა იათახუბ უფრგრც.

ამრა რხაფხოიტ

ახუჭქუა აჯჯაჰია ეილან,

აშოკოლ

ნგჰიაკ ეიფშო იხოიან.

ახუხუაჰია

იასუან

იყუანდაძა აფშოა.

აციაჰია

იქუგგლტ ახუჭქუა,

რად-რად რგჩშოა,

ამრა

ირგქუნაფსოიტ

აშიახუაქუა.

გურღაღა ითიუბ

რგგუქუა,

რჩიეიდგფსალ იგგლოუბ

ჰგუდგრთა — ჰხუჭქუა!

რგალსტუკქუა
 უარკალეიუეიტ
 იყაფშუძა.
 ჰაშცია,
 ჰაბაცია,
 რშალა იშოუ,
 რგალსტუკ აფშოტიხუ
 რხგ-რჭგ იაფშოტიხუპ.
 სოლდათწას იგგლოუპ
 აპიონერცია რჩეიწგხ.
 ირხაფგრუეიტ რბირაყ,
 ირკოუ იგგშოტგხ.
 ირთახგუშია,
 ივაჰარაკ,
 ამრა იადგრბარც,
 იადგრჰარც.
 იუბომა, ამრა,
 ჰრადქუა იშორგზჰაუა.
 უბას,
 უშოგფხაც.
 ეი,
 უაბაყოუ ავგზა.
 ატრუბაჩ?
 აჰგ,
 უბარაბან,
 უბარაბან.
 ამრა იაჰარბაროუპ
 ჰარა ჰამჩ.
 ამრა აათგგლეიტ
 აბან!
 ამრა გგლეიტ ყარულს!
 რბირაყ

აფშოა ანახგეს,
 ეიწნახგნ ამწიგეივა ფგრუეიტ.
 გურლმა-ჩჩალა აშოთა თიუპ,
 აგურლმა-ჩჩა იაზჰაუეიტ.
 ჰოგც

იალალო აპიონერრა
 იგგლოუპ ხაზ-ნაყ,
 აჟია თინგ აძიძიძალა
 იგუდგრკგლოიტ აბირაყ.
 გრიშა იაიიდგგლტ
 აჟია აჰიარა,
 უი დნახუაფშოიტ
 აბირაყ,
 იაჰგნ აფგრრა.

იაანკგლან
 აკალთ დნაგუძგნ,
 ნას ივგზცია დნარზგფშოგნ,
 იაიმიდეიტ ბლალა.
 ივგზცია რჭოაფხა
 თოუბა უნგ
 იშოიდიკგლაზ
 ეიფშო აბჯარ
 სანდრა ზნგ,
 უბას

იახმა უი იფა,
 იყაწანგ ათოუბა,
 იგალსტუკ ყაფშძა
 იხუდა იახეიწეიტ
 ეილარჰინგ.
 აბ იხათგფან
 დგგლეიტ აფა!

აბ იეიფშო
აფაგდგ
იყაიწეიტ ათოუბა!

ალგართა

ხულოფაზგკ
საშა იფა ისითეიტ აზწაარა:
იშოსოუჰიარა საბ იაშა,
ვოვა იაბ დგყოუპ,
ციცი ლაბ დგყოუპ,
დაბაყოუ,
სარა საბ დგზბაძომეი?
სან ლაკუნ
აკგდგ სალჰიადომეი,
სანლაზწაალაკ
დნატიოიტი აგუაშიახა დნაფშოუა?!
აზნგკ აზგ
ისჰიარა სჰამშიაუა
საანხეიტ სეიწალუღუა.
ნას აწგხუტიან
ზეგა იასჰიეიტ იახტნგ,
დნასგრტიან.
იშოგზბოზ
ასაბი იფშოტიხუ იფსახტ.
ათძაჰოგ იკდღზ
ასოლდათ იპატრეთ
ილაფშო ნანხალტ.
იახა იანგსგუალაშიო
საშა-იფა იზწაარა,
სგუფუიარა იაცლო,
იაცლოიტი აყარა.

საშა ეიფშო აიბაშრაჰოგ,
აძიგრკ თახეიტ.
საშა-იფა იეიფშო
აბგდა
აძიგრკგ ნხეიტ.
ახა უი იახა
იაზდგრხომ შოუკგ,
რჩიდგრხოიოიტი ვაფხა
იდგრწგსგრკ აჰოკგ,
იაცგ იიზ ასაბი
აბგდა დგნხარკ,
იახა იიზ აძგყგ
ანგდა დგნხარკ.
აიბაშრა არცგხცგხრა იაჰოუ,
შიგსზგძგრკ
სარა
აიაიკ — ასოლდათ იაშა.
ისტოუბოუპ,
ურთ რხუჰქუა რგლაკდგსრა
იშოშიგსგმთო აზინ!
უბრი აზგნ,
საშა-იფა იხაძალა,
ზაბაცია თახაზ
ახუჰქუა რგხაძალა
ურთ ანგვეიდასლაკ
აბას ირგმთიუა აზწაარა,
ათგნჩრა სოვეტ ააფხარა
იაწაზვიტ სნაპგ:
უაჰ დაფგრხაგამხარკ
ჰხუჰქუა რწარა,
რგუხუტიგ!
პეროლა აკუმ —

მამ,
 ფსა ფგნწალა!
 მელანლა აკუმ—
 სშალა!
 სვგზცია ხუჭქუა!
 შირაჰათგზ,
 იშიწალა აწარა!
 ზნგ სა სზგ
 დგშგგლაზ საშა,
 უბას იათახხოზარ
 შია შიზგ
 სგგლოიტ სარა!

1952 შა.

ინაფჰა ხდჰმცა

(აბოემა)

აჭსარ ათგნჩრაზგ
 იქუფო რახა!

მანადრე
 ხარაო 4 ხონა
 # მანადრე
 მუჭოლა,
 აწყა

ხულბგჩხოუბ.
 ინეიუეიტ ამრა ავგწახა იძაალარც.
 აბარ ეგდსგგმ აბააეი ახუ სხალარც.
 იშთხგსაა იკუარუეიტ სარა სჩგ.
 იშფახდსგრსშეი უი სყამჩგ.
 ალაშგბექუა აავუეიტ წაყა ლბაანტიი,
 ავნქუა რჭგ ჯარა-ჯარა იაკხეიტ აციაშქუა.
 ამშგნგუ ეიშგლძა სხგფშგლოიტ არანტიი,
 სგკუშა-მგკუშა იზაზოიტ აურაქუა.
 ეიბგრჰიოშია არბადქუა იჭგცუ აეიბბეგ,
 აკა ჰია ეიქუჭგვრთუეიტ ირციაეიო აცუთა.
 ამლა იაკგზაბ, იაავუეიტ ჰია ქგუშბეგ,
 უს აგუდგჰია სნგქულთეიტ ახუადა.
 ავადა ეილაარცგრუეიტ აცაყა ქგბგარა,
 ივოლუბ აშხარფქუა რშაპქუა ეილაფსა.
 გურლფალა ითიუბ აჰაბლა, აგუარაბქარა,
 სგმვან ყარულწას იგგლოუბ აფსაქუა.
 აჰაუა ცქმოუბ,
 ო, თგნჩროუბ შხატიგლა,
 ახუხუა ჰია იასუეიტ აფშა.
 ო, შიგბზიაბარა სგშხაქუა გუკრგლა,

სცია-სეგ იალოუბ აჩოშა.

აფსთაზარა კაპიშიგ იახდაჭუ აჭოიარა...

ახუცრაქუა რად-რად ეიშთაგელა

აკაკალა ისზაიუეიტ არა.

ახუცრაქუა ანსზეიზა „ჩოუ“ჰია.

სჭუნასხეიტ იაარდულუანგ სჩოგ ანგყუაშია,

ისგშთალანგ ისგხმარ ჰია სშიოშია.

აკერ სანხუცლაკა იზბოიტ ომაშია: —

შოგქუსქუაგ რგშთახე ჰანნიუაზ შხარფელა,

იზხარბზან ამცა თარლაშო აფსთა,

აბარ, უაჟიგ აფსთაზარა გურთიგლა,

იხართიააუა იჰაუზ აფხასთა,

ჰაზლაყაზ ინაცწო ზეგა რგლა

იახდა ჰაჭოუბ ფხდა ცარა.

უაჟიგ ახუმვა სგზნგლანგ სნეიუა

42 შოგქუსა აზგ არა,

ასაბა გქურჩ, აღივიზიაქუა რჩიეიზკუა

აკაწიარახე იაჭოგნ აცარა.

ო, უსყან ჩოადალა აჯაფჰანგ ახეჯაგოზ,

ეიშთეიბაწუა ივეიუეიტ უაჟი „ზის“.

აშოიარახ ანშიაყმაღაკა იახხალოზ

ექსკავატორ ეცგ აუბ იანაჭოგს.

არკაშო უაგ დახუომ ჰია ჰაზჭოგზ,

აიხატიგ ცჰა ხაჭწეიტ ეიწჰია.

ინეიუეიტ იშთხგსაანგ სარა სჩოგზ,

ინაფშოგ-ააფშოუა ახუდა თჰია.

აღერჯო რგხგოიტ სანხუცლაკა სხაფგცქუა,

იაჭხგსხოუ ანსგუალაშიაუა იახდა.

ისზეიზგუკუეოიტ აგუფეიარაქუა,

იაჭხთგსხოუ იასგმთარც ჭააჰირა ვაფხდა.

სნეიუეიტ, სჩიეიმაა აკავ ჰია

ახაჰი იანახალაკა აკუიც ვაჭოგდღუეიტ.

ან ლოეიფშო ახუცრა საგუწაჰიჰია

ახუმვა სანგლანგ სცაუეიტ.

უს საფხდაყა დაასფგლოეიტ

არფგს ეიჭამსკ; ეილყა-ეილდუციკ.

აფსშია აასეიჰიან დაათგლოეიტ,

იჩოგშეგლქუა დვარგნგლოეიტ,

ახახუდა იქუფსან იჩოგ აფრგცი

ეილაშქმერუა იფანგ.

იხეიჭოგ ეიქუარა თგჯააუან.

ახუ ინგქუფხეიტ ალაშოარა

ამზა იკვდლაზ იძსაუა.

— ავგზა, სათამზ, უსგზდგრუამ,

ახა, იყალოზარ, უსთახგნ, აკაზგ.

ნას აკაკალა დაათგლო ისეიჰიეიტ,

— ავგზა, იუთახგზარ უახმარც უგუახუტიგ,

სტოკგოლმტიი ააფხმარა იაწავ უნაპგ!

ნას დსგხუაფშოუა დააფშოიტ ჰამთაკგ.

არფგს ვაჟიაკგგ იამჰიაკუა

სნაპგ აწაზკიტ, — აიბაშრა ჰამბააიტ!

უი იხმდგგ იჟილაგგ სამჰიაკუა,

იშთახყაგგ უაჰა დხამფშოძაკუა,

დნგქულეიტ ახუ დგკუკუაძა,

უი დღოეიუან ახჭოა ეიფშო დლასძა.

უაჟიგგ სგმვაშო ისგუალაშიოიტ,

ბგუშივკ რჭოგ იშოანგსწაზ სნაპგ.

ამზა კახხაა ისხალაშო

სნეიუან სა სხუცრაქუა ეიმგრბგ.

სგშთახყა სხაფშოიტ, დგყაძამ,

არფგს დახეცაშოა დცახმან.

ათგნჩრა — ხუცგრთას იმაძოუბ.

ათგნჩრა ახუცრა ხარა დაგახმან.

აუგხა სახდააფხმაზ სასრა,

უა ისარჰიეიტ დგზუსდაზ იარა.

ინათჰა ხდემცა — არფეს ეიბაგა,

ხდეს იემან „აძგრხაწა“ ხდემცა!

იზბან, ავგზცია, იზიფხმოზეი უს?

იზირთაზგი ხდემცა აძგრხაწა ხდეს?

იზდგრუადა არკდელ იგაზარ უი,

მა აკუაშოარაჰვგ დგრიიაიზარ ყამლარი?

იწაბგრგოუპ უაყაგდგ ითაიუუამ იხუთა.

აშოაჰიარეი აკუაშოარეი რჰვგ იმამ ხუართა,

ახა აბარ, იზგზიარჰიაზ აძგრხაწა — არფეს ეიბაგა,

ინათჰა ხდემცა — ხდემცა:

...ფხენრან,

ჩინაკ ზნგ შგბჟგშთახდ ყალახდან.

ამშოგნახდტი ითგწუაზ აფთაქუა ეიქუაწიამა,

იშოზახლოზ ფანავყა იცონ რგჩკგწა.

ანაყუ თატიონ ჰაშხარა, ილაშცონ,

ალა ხუმგა ხუდაყა მათწას დლაკდთონ...

ახგსბჟქუა აავუან,

იძდონ ახუქუა.

ახგწყა ითალარც

იაჰვგნ ალაქუა!

იააიხწიან ბაქუაყა აკგლსრა რთახგნ!

რგმჩ, რგლშოარა ზეგდგ უბრი იაზკგნ.

ახგსბჟქუეი ადგდი უაყა ეილაწიონ,

აშხარა ეიმავენგ აქუა კაწიონ.

ხდემცა-ხუჰგ აშოთაჰვგ იხალა დგხუმარუან,

აწიგრგლა დახგფონ დკალაძა.

აშხარახდ აგუგუაჰია იგურგურუან,

ფშოაყუანდაკგდგ სუან ილასძა.

იან აუთრაჰვგ ახულ ღრაშიონ,

ამშო ეიჰა-ეიჰა ზაწააირა ეიციახონ.

ზნგ-ზგნლა ინგქუჰჰან იმაციგსუან.

— ნან, ხდემცა, დლამშ ახახდგ

იკგდწიანგ იაჰოუპ აქუაურა,

აძგ იაცლანდა აქიქუა გრცა,

ინხაპ ადიახდგ.

უან დუკუხშოოუპ, უარა!

— იზიოუპ, — იჰიან აშოთა დგნთყდანგ,

ავუარაბჟარა დნგბჟალტ დკალაძა.

აკგი ჰია აშია იჰიონ დახდცოზ, დკუკუაძა.

აძგ აჰვგ დგნკგლშიეიტ ფსაატიშია დფგრნგ,

აძგ ნეიუან იხუაშძა.

უავგ იაიდგრგრტი იაცლახდან,

აშხა აქუა კგდწიახდან,

უახა იცახტ დგრკეგდ იდგდუა.

დანგნაფშო აძგ ნგრცი ეიკუაღლა,

იშოგგლაზ იბეიტ, აჰაბლა რახუ ჟოაჰიაუა.

აქიხაქუა აზააქდ იხუააუა.

აბარ ალჟეიფსი რგბჟარა ინეიუეიტ აძგ,

იანგრიმცა, იაანხოიტ ადიახდგ!

აძგ ნეირ,

ნაყ ნგრციყა ინხოიტ.

ადიგ იქუხარ...

უახა აბგა ირჰოიტ.

აძგ ლჟეიანდა ირსცაპ, — იჰიან დგცკაკოუა

დნგრნგ იჰვგნეიხეიტ დეილხხა.

აყუარა ზეგდგ ამჩიხაკოუა

ინეიუან იშოუა.

აძგ იაცლონ,

აძგ იაზჰაუან.

ეილაგეუა,

ეილახგნჰიუა,

იკგნტუა,

შიარახწას იგურგმუა

იტევასუა იცაუნ.
უს დნგრენ აქიქუა რჭოგ დანნი,
დრგწაყდანგ იძაიცალტ აძგ,
იანდგნთაგლაწიყა ირზააიტ შამხანდგ.
ძგ-მახუთაკ დნარგცვრტ, ახა ნას იმბეი
დშოზამგხოზ,

იშოგლულუაზ აძგ.

დხენჭიიტ შთახტოგ,
ჩოგუავგკ დგშოფასგმბარი ჰია
დაათშოგრც ჰამთაკგ.
უბრი ამთაზგ აწლაქუა ინარგლაჰაუა,
ანაყუ აჩალაკოუა,

ჰაირპლანკ ლაყუდანგ,
ადიჭიფეშო იახაგეყენ აფსგ ძანგ,
ხგხდგნტი პარაშოიუტლა დნანაშთიიტ აუავგ.
ლაციყურაკგდგ ახგმწიტ,

ზენძასკ ილასხეიიტ,
აჰაირპლანგდგ აჩოძანგ

ინგწაშიკუა იცეიიტ.
ალა ციგდა ხუცლა არაყა დტიეიიტ,
უი ხდგმცა ილა აძიგდგ დიმბაძეიიტ.
აფსაბარა,

აქივან,
ჭაჰაუპ ეგდრგზჰიომ,
ხდგმცა დეითეიმჰიარ

უავგ დიბაძომ.
ატოურა იჩანეითა

დციეიტ დთაკუკუა...
— ...ადგრრა ყაწატიუპ! — იგუ ხგთ-ხგთუა.
იაათიჰიააიტ ხდგმცა იფსგ ეიყუჭჰაუა.
დშოიბოზ ალა დნგლალტ აჰასარა.
აძგ იაჰა-იაჰა იაჭოგნ აზჰარა.

იშოფეიუეი?

ილა იშოაბო აბარ დიციცაუეიიტ,
ახუცრა იამთამ, აამთა იციაგოიიტ.
აქგთსოვეტახდ ადგრრა ყაიწარც,
ალა ხარა დცაანძა დიხაძარც,
იჩნალაქენგ ყუწიაკ დგრიიტ.
აძგბჟარაჭო დანნი იდგრიიტ,
აძგ შოგლულუაზ,
დგშოზამგხოზ.

ნას იჩოაანიკვლტ უა,
დნათშოგ-აათშოიიტ ნაყ-ააყ,
იგუ ფჟილა.
იაბაციე მშიან, აუაა იმვასუაზ აბგრსყაკ
უს აშხანტი აჭაანახეიიტ ითარჩნგ აქუარშოვგ...
აძგ ხგშოხგწიანგ ილფეიუეიიტ,
ნგრცი-აარცი იხნავეიიტ აყუარა,
ჯაჰანგმ დავულაგგლოუპ, იშოუეიიტ ახუარაჰია,
დზგქუგგლოუ აჭოაციგდგ აბარ იხნავაუეიიტ...
იშოფეიუეი?

აცხგრარა დარბან დგზზგფშოუ?...
იშთახდ,

იაფხდა,

იააიკურშოან

მშოგნუპ ჰაღოეითა!

ახაჰი-მჭოგხო ამანგ ინეიუეიიტ ილაქდთო.
ატრგში დასუეიიტ, ატრგში!
არწილა დგჰიჰიაუეიიტ,
აძგ იზნეიხეიიტ, აბარ, შამხანდგ.
აქუარშოვგკ კვდწიოიიტ,
იკვდხაჩო იაუეიიტ.
აძგ იაცლოიიტ, აძგ იაზჰაუეიიტ.
აჭკუნ დჭოაა-ჭოააუა

აბარ დაგაუეიტ...
ეიჟიხესლო,
ეილაჩიხო,
ეილახგნჰიუა,
ეილაგეჟუა,
ეიბაჰო,
ეიშთალან იბგლგო იცაუეიტ!

I.

უი აამთაზგ იაბ ათაბიაჰსგ დტოანგ,
ხდგმცა იახდ დაჰოგნ აშიყუ ავრა.
აშიყუ დახმალგოზ იკუან: აწგხუტოანგ
იუასჰიო აბრი აუბ; იულწ აუავრა,
აწარა წალა, უყუშოგზ, უან ლგუ ნგუმგრხან,
სნეიანძა ჰავნგ იახგუ უარა უოუბ,
უაბ არა სგზგჰეჟუფო ჰაფსადგდგლ აზოუპ!
ზგფსადგდგლ აზგ იქუფო ახგმვას დაგომ!
უბზიაზ ხდგმცა, შიგსკიგმშიან სარა...
უბრი აამთაზგ, — ფხდაყა! — აკომანდირ იბჟგ იგაზ,
ახგთყმარა ეიფშო უი იაჰაიტ,
აშიყუჟრა დაყუწგნ, დგმცახა,
იფსადგდგლ აზგ!
ხდგმცა იზგ!
დიჟილჰეიტ ალა...

II.

რჟეჟუა იგრგზ აძგფსგ რხდგკუჟუა,
აგუაში იადგგლტ რხალა იღგზუა.
აჰიარაჟუა რანაცია ირგზგუჟუა,
აგუაშიახდ ეიბარვიტ ურთ ირგზხდუა.
აჟუარშოგზ იაცლჰეიტ,
იაჰაგდგ იარლუღჟეიტ.

აჟივან ეიმაჟიტ,
აჟივან ლაშციეიტ,
ამშო ლჰეიმაჰან
ზგნძასკ იხულჰეიტ.
იგურგურნგ იმაციგსნგ
აჰგ იკანარჰჰეიტ!
აწგჰა-აწგჰა იხგსუეიტ,
აჟივან ლაგაუეიტ.
იშოფეიჟეი? იშოფეიჟეი?
შაყჰაჰიარა იზნეიხეიტ აძგ?...
ნას იჩნალარში
იახდცოზახდ იჩათა,
დმგჰუფაკუან,
დნაცგძსეიტ ამარშია ბანგ.
ივჰია ატტა-ჰია იაგაუეიტ აქგდჰუა.
იკგდწიან ალჰეირა იაჰოუბ აქუა.
ზნგ დჰაყურგლოიტ,
ზნგ დგზხალოიტ,
ხუჰგ-ხუჰლა ახგჰუ იჩადიხალოიტ.
აბარ!
აბარ!.. აა...

ეგიგგმზტ ამახუ იკვრც.
ახა იაბაყოუ აციჰურფა ნაიხძან,
აჟოჟეი ჰია დნგიაჰიანგ დაგჰეიტ!
იაფხდა აძგბლარა ახუარა ჰია იშოჟეიტ,
აციჰურფჰუა დრგმანგ უახდ იცაუეიტ.
...რგცჰა, დგრკეგდგზ ილახგნწა,
უახდ დნამგაკუან დაენაგჰეიტ იკჰარაწან.
ო, დახანანაგო ეიციოუბ, ჯაჰანგმ,
ხაგუხა იკჰასუეიტ აფავ ჰონაშიარც,
ახა ახგჰუაჰო იგგლაზ აჯ დუ ადაც,
იმფგხაშიან იკოიტ. იშოუამ!

...იან დუღუაშო დოოუბ ამდგრხა,
 აგუგლარა ჭგლთუეიტ დღაზეხა:
 — ახუჭე უახდ დგმვახგწზარ?
 — მაპ დჰამბაძაც!
 უსყან იმყუწარფსნგ იკოუბ იარა ადაც!
 ადაც ჯჰარ-ჯჰარუა იღუღუოუბ იახდაკოუ,
 ახა ადაც აძგ ასუეიტ,
 იახაუეიტ,
 იახაუეიტ,
 იწნახგრც იაჭოუბ!
 მა დაათსანგ,
 მა ადაც ანამნახ
 იღგრუბ იზგფშოუ!
 შიგფსგკ იხაზარგდგ აკგდგ იზგნხომ,
 უი ნახგს აღუნეიგდგ უაჰა იბომ.
 ზღაც იკგზ აჯ დუ ინარკგზშია ანაპგ,
 ამახუთაქუა ძასგლო იხგგლოუბ აძგ.
 აჯ დუ ჯჰარ-ჯჰარუა იახდგგლოუ იჩგგრბონ,
 — უმშიან, უმშიან, — აბგლდქუა იზშიაჰიონ.
 აციქურფაქუა იხოიტ,
 იმაქარუეიტ; — „უჰამგარ ააუამ“,
 ახა ადაც იკგუბ, ადაც იშოუამ!
 აშჰანა ეიფშო იბლა დგხგგლოუბ ალა,
 ალა იციგმღხარა იაცნაწოიტ ილშა.
 აციქურფაქუა მჩგდოუბ,
 აციქურფაქუა კუადოუბ,
 აფსადგდგლ აბზიაბარა
 ზეგდგ ირხადოუბ.
 აშიშიგბეჟ რხგკუა
 აციქურფაქუა რჩგბღაწა,
 ეილაგეჟუა,

ეილახგნჰიუა,
 ივგნტუა იაჭოუბ აცარა.
 არწიაა, არწიაა,
 იან დგჰიჰიაუა,
 აგუარაბჟარა დგნგბჟალტ ლძგლქუა ციფუა.
 — ხგმცა! ხგმცა!
 უაბაყოუ, ნან, სხგმცა?
 ჭგლთუეიტ დახცაუა,
 ამაციგს ლაფხმა იკაჭჰააუა.
 აჟილარ ეიგუნგვიტ, აჟილარ ეიზეიტ.
 იფშააუა აძგ იავალჟეიტ,
 ამშოგდგ ხკუეიტ.
 ახა აძგ უაჰ დახლო იყოუმა, იშიახხა
 იგუააზშია აჩგკდყო იციოიტ იგუნქაუა.
 იყუბასა აფავქუა, ირჭჰასნგ იფგხხაა
 იამგატიინგ იავოიტ იახცაუა!
 აციქურფაქუეი ადაცი დგშორგმაზ დეიმაკოუა
 აუაა იხაძან იმგაჩამკკუა დაამხნგ
 დეიწგხნგ დნგქურწეიტ აყუარა...
 აჟილარ გგლან იხუცუა იშჰანხანგ:
 „აფსგკ ჰმააირგდგ დავოზარგნ აძგ“.
 მაპ! იავაარაანგ შიმააირგდგ აგიხაუამგზტ,
 იზბანდა, დცონ უი ალა დიკგრც.
 იათახხოზარგდგ იფსთაზაარა უბრი აზგ ითირც.
 ალა იციგმღხარა იაჰა-იაჰა იმჩ არღუღუონ,
 დგრზგმკკუან დცარ იგუახგ ფჟიონ.
 მაპ, იმამ უი, მაკაანა აფსრა აზინ,
 იიჟიგშა აძგხდ იწგმწგც მაკაანა იარა იზგნ.
 აფსადგდგლ აბზიაბარა, აფსადგდგლ აგუკგრა,
 იცია-იჟე ირგლაზ დარღუღუონ იარა.
 ნას აშშგჰია დაახტიალან, ინაპგ ნარხანგ;

—აღა დგლალეიტ აბნა,—ინადირბეიტ ინარფშონგ.
უი ხარა დგმცაცგზტ, ლასსგ იხაძანგ
დაალგრგეიტ აბნა დგთყუანგ.
იბლაქუა ნაძაძა იხვარაც იყაზ,
იაახგიტგნ დნარგლაფშოიტ ჟილარა.
იჯჰარ-ჯჰარუა აჯ დუ იხაგგლაზ,
დნაწაფშოგნ დააფგშიგრჩიეიტ იარა.
დნგქუფშოტ იფსადგგლ იფსგ ეიფშო იბაუა,
იააიკურშოან აფსაბარა იკაჰიჰიგ იშითუა.
ნას დააშთგხნგ რჰგენარხეიტ ჟილარა,
ამგ ხგშხგწიან იაჰგენ აჯარა.
ახა ამხარაჰგ ჯარა ნაყ ხარა,
აგუგუაჰია იშოგდგდგც იაჰგენ აღგდრა.

უი აახგს ამოგქუსქუა აკაკალა იცეიტ,
ხგმცა იზჰაიტ, დხაწახეიტ, დუაგხეიტ.
აპატუ იქუბ, იმოუბ ახგგძ, აფშოა,
იაცლხეიტ იდგრრა, იმჩ, ილშოა.
აბეარა ამოკოლ დანალგა, არწავრა
დაშთალოეიტ, აჰჰარ იდირწარც აწარა.
იახა ამშოგნ ნერცა

ამჩ ეიქუაწია აჩიეიზკრა

იანაჰჰუ,

აჰჰარ რააძარა ხგმცა დაჰჰუბ.
იმჩ ილშოარა ზეგგე უბრი იაზკჰუბ.
ათგნჩრა! იზგხთნიწოზ იხგ,
ათგნჩრა! იზგიმბააზ იფსგ,
ათგნჩრა! იათახხოზარგგე დგრგეგე,
ამგბლარა დთალოიტ უარა უიხაჩარც.
ამგბლარა დთალოიტ
ადუნეი ეიქუირხარც!

იკტხოზარ დგრგეგგეხ უი აჯ დუ აღაც,
იალშოომ ხგმცა მა დააიწახარც!

იახა ირაწაირკუან აუაა რნაპქუა,
ათგნჩრა როურც ურთ რხუჰქუა.
უაწიგ იზდგრუადა იკტხოზარ ამიაქე,
იზდგრუადა იხატიალარ აიბაშრა აქაქე,
ხგმცა დგხოიუბ! დფგშოიუბ! აეკზამენ იკხეიტ.
ათგნჩრა ზგფსოუ,
იალოუ იბახეიტ!

1942—1948 შო.

გუაჯალა იაშია

(აბაღლადა)

ხარანტი იუბოი ფსატი თროუშია
აცაყა იაჭაყაწოუ ავნგ,
ილაკგ-ლაკაუა, იძგრლაშიუშია,
ამვა ნეიუეიტ აცაყა ფყანგ.

არკაშქუა ახანეიუა ეიჟიხგსლა,
არჭჳა დუქუა ირბეჟყა,
აშხაქუა ახგგლოუ ეიქუშოლა,
აეკსკავატორ იახდარბგო აჭყყა....

უახგნტი იუბართოუპ შხატიგლა,
უაჟიგ-უაჟიგ იზგფსახუა ზლაკთა,
ადიგლბაქუა ახანეიუა ალვა ხარჩგლა,
იქულან ფანავ ახუადა.

აჟივან იახდლოუ იკიუა აუარბაქუა,
ალადა უხგფშოგლოიტ ამშოგნგუ ეიზკგქუა,
ეიცრგხუხუა იხგუ აღბაქუა
რგშოა ანგრწოიტ ითარჩოგლ იახდცაუა.

უა აფთაქუა აახალან რჩოგრქაქმა
ზნგ-ზნლა ერცახუ ინახატიოიტი.
აშოარგცაცია იჰიო აერგაშოა
უახგნტი ეიქუნგხ ილბაალოიტი.

ხარანტი იუბო ფსატი თროუშია
აცაყა იახდაჭაყაწოუ ავნგ,
ამვა ნეიუეიტ აცაყა ფყანგ,
ილაკგ-ლაკაუა, იძგრლაშიუშია.

აბრაყა დგნხოიტ გუაჯალა,
შიი ვაჟიიჟიაბა დრგქუპ უაჟიშთა;
ათგრქუცია აგაჭა ფსგბავლა
იანხგრყაზ დახაანუპ, იბეიტ იხათა.

უსყან დარფგსგნ, დგჭკუნან,
აშაბგსთა შამხგლა დახაძონ,
დყაცაძა დახგყაზ, დთათგლდან
ილან იგუაშამხ ეიბავონ.

ხულფაზგკ შოარგცარანტი დქგფაზა,
მჩგბე-ნაყააკ დახგმზტ ავნგ,
დხგნჰიგზარ რგნხარა რგცჰახუხა
იგგლან ალახა ეიქუნგ.

მურა აბარწა იახგწატიაზ,
დანგხგნჰილოზ აბას ეიფშო გუაჯალა,
იგურდმო აგუაშოაჭო იფგლაუაზ
აუურა იაჭოგნ გუთშაალა.

ეიხან, ახა იზგმგგლტ იახგტიაზ,
აცგუწიყა კაუუა, აბლა ამკრუა
იგგლარც იდიგქულშეიტ დგზბაზ.
გუაჯალა იხგზ იზგმდგრუა,
უა დგგლან უი ამბატი იანიას.

იყამზარა რხე იარხუანგ
დგზუსდა დეიმწიანგ იცაზ...

იან,

იაბ,

იაშცია,

იაჰიგშცია ახგანგ

ურთ ნეჟუგანგ იზგაზ?..

იყალაზ არი აუპ ჰია იაზჰიადა,
იხგრქუაქუო ააწრაჰო იგგლოუბ იჩიგ.
კგზარა იზგზუა იყადა,
დაანხეიტ დახგგლაზ იხუდა იხჩიგ.

ნას იგარძგან ააირტლან,
კრგრჰიეიწეიტ იმლაგო იზგფშგზ.
იჩიგ ააიკუადგრგნ, დგნჩიგეილან,
ლბაა დგნთალხეიტ დგშოშგზ.

დაბაცოი?

იიშუადა?

იიკუადა?

იგუ ხგფუიო დგზტიომ ჯარა.
დნაფშგზარ აგაჰაჰო გუჰარადა
ამცაქუა გუეითეიტ ხარა.

უახდ დდიგქულტ, ახგთყმარა დავგზან,
იჩიგ აკუზარ ფსაატიშია იფგრუან.
აფშალას დაფგსგნ,
ახჰიეიფშო დცაუან.

დანგზშია ეიქუენგ აშაყმასთარა,
ზეგდ იხეიფშინგ დაჰგნ აცარა.
ზნგ ახრა, ზნგ აცაყმა, აჰგზგარა,
დრჰგსნგ დნეიუან იხაშოთნგ აშოარა.

დცონ დგშოზახუოზ ამცაქუა ახიბოზ,
იფსახგ ეიბაკნგ ეიყუჰჰო.

იჩი-შაპგშოთა ამცა იხუწყმოზ

იაფხმა მაციგსშია იკაჰჰო.

ახრაქუა გგლან იშოანხალან,
აბრგსკგგლ იაკუშზარ ას ეიფშო
ააიგუა დრგბჟგმსგც აძიგდგ.
არკაშოქუა ცონ ეიჟიხგსლან,
ხარანტი იღგდოუან კუდგრგდგ.
აწგზ აშოარახდ ინეიუან,
აშოარფგიაწია გგლონ იხუაჟოჟაძა.
გუაჯალა აგაჰაჰო დნეიუან,
აგა ფშოა იფგლონ ილასძა.

აბარ აყუა აგაჰა. ითაამააუა
ამცაქუა ეიქუზ ანა არა
ავიარა იაჰგნ, იხუაა-ზააუა
„ამაჰმადა“ ხგგლან აყუარა.

აფაშა მაჰაგმა, აჩარჰიავ,
აღბა აყნგტი იაავუან იბჟგ.
„უა, თგრქუტიგლან ანგჰიავ
იშოიჰიო შიგნჰარხაშოტ ზეგდგ“.

აჰისაქუა რწიგუაბჟ იქდგზქდგზუა,
იგუთშააგახა ულგმჰა წნახოუან,
ჯოუკ ჰაფსადგდგლჰია იუაზგრუა
რგუნქდ-ბგჟქუა უახგნტი იგაუან.

ნგშინაპკ ნგშინაპკ რჩაბრა ილაჰიან,
რგფსადგდგლ აყუხს ირგაუან.
ანაცია რხუჰქუა რგუწაჰიჰია
იხგრქუაქუო ამგტკუმა რჰიაუან.

აღვა ეილახუაშ აგაჟა იქუჩუან,
აციქურფა გფან იასუან აყუარა.
ამჰაჯგრქუა რგფსადგფელ იაფგრწუან,
ლალგრძეშოლა „იაზცონ“ ახუტრა.

ადგრა ზაუზ ეგგრ ნგრციაა,
ამვა იქუნ, ჩგრხხალა იააუან.
ადიგ აწგხუტიანტი იყამა თლუციაა
ჩიზგშეკლქუა დრგნგვლანგ, არწიაა დგჰიჰიაუა.

დურთხა დრგლალტ ახაწა გუაჯალა,
იარწარიტ რგუაშამხ ილეკ-ბეკ ზაჰაზ.
ეითეილალოეიტ აყამაჰშალა
ეიხგრსსო ათგრქუცია — აგუაყრა ააზგაზ.

აგაჟა ხგრვეიტ ფსგბავლა
იმაციგსიტ აფსუა იყამა აჰგ.
ინხაზ ახგხუ-მგხუ რჩიეიდკვლა,
აქუფარა იაჰგენ იშაჰგენ.

უი ზბაზ, აუაა ითარგეხმაზ ალბა
ნაჰგ შაშიალა ეილალოეიტ ეითა.
ათგრქუცია არი ეიფშო ანგრბა,
უაჰა იანგრზამთა ხუართა,

ნას ირლასნგ იდიგქულეიტ, იშოზახუოზ,
ნასგდგ ირდგრუან ურგსტიგლაა შოააუაზ ქუფარა.
ალბა ნეიუან იხგხუხუალა, უაბახუოზ,
ახარა იაანგჟუა აყუარა.

არახტო იუბართან, აუაა გფან
რჩართონ ამშგენ აციქურფა.

ალბა ახგგგვლაზ ათგფან
იხგგგვგლო იხგნ ახთარფა.

იაგა იუზარგდ დგრხგმძეიტ გუაჯალა,
ალბა ნეიუან ითარჰჰალო ამშგენ.
ამჰაჯგრ რგლალგრძ ხგრკუქუალო,
ურთ რგუალ ამშგენ აწგგს იშგენ.

აშთა დამგლწას იანწაუა,
აციქურფაქუა ეიმგცყააა ალბა ცაუან.
ან გუაყ ლგუ ფჟიაუან
ლალგრძეშოლა ამგტკუმა ლჰიაუან.

უახტო იახაათშოუაზ იგურფშააგანგ
ირბონ რგშხა, რჰაბლაქუა,
ინასკააცვფხაჰა ანაყუ გქუჩნგ,
ალბა ანაყუ იალაძუან.

იშეიტ. ამრა შგგვლალაც,
ერცახუ ჰარაკ ინაწგჰჰეიტ,
უი იაზგუამთაზტ იყალაზ
უა შხატიგლა ინგქუჰჰეიტ.

არახუ ყააუა ირგცჰახუხა
უაყა აგაჟა იკვლგრცაზ,
აყუარა იავან ითგნხადახა,
დარბან არი იამგრწიგუარგზ.

ანა აქუაბქუა, არა აჩუანქუა
ჯარა ალგხუთა, ამჰაბგსთა,
აბვატი ლაგდან ხაზგნაქუა,
ფხაშოლა რაახუამთა

აბრა იკაჟგნ ელარაან,
რჰან იზგარგლა ჰია.

იშთახყა ღხენჰიერც იძბეიტ გუაჯალა:
იფსადგაღლ აითგმრა ახიმგდარც,
უს დგშენეიუაზ აგაჭაღლა,
იშთიხტ ჩამგურკ რყუხგმთას.

ღახღლტ გუაჯალა ივნგ-იგუარა
იგგლაზ იგურფშააგახა.
ნას იყგჩუა იგუ აფუიარა
ღგგლტ იფსთაზაარა დაზგქუფავხა.

იცეიტ აშგქუსქუა აკგმკუა, ვბამკუა,
ქიაბა-ქიაბალა ეიშთალანგ.
იიხეიტ უი აახგს იადიგკგმკუა
ახგლწშორაქუა ხდგრჰიაგანგ.

უი აშგქუსან იიზ აუაგვ
იხშარა, ურთ რმათაცია,
უაბარგმათიოუ ურთ უაჟიგ
აუსურაჭგ იძგრხაციავხა...

ამთა ცონ, იცონ იქუჰა,
იძონ ბგსთაკ გუაჯალა,
ახა ზნგმზარ „სარა რგცჰა“
იჰიომგზტ მარიალა.

უი რგცჰას იხგ იშომგზტ,
იფსადგაღლში იარეი ახეიმაღაზ,
ალარრაგდგ გრას იბომგზტ,
უი დწიგუამგზტ აუეიმაღა.

უა დგნხონ უი გუაჯალა
აშხა ახავაძარაჭგ,
აშა უარდგნ ფგრნგ იახახალო
ლამკც აკდგში-კდგშირაჭგ.

უა უაჟი აფსთაზაარა
აშხა ძგხაღწას იწგწუეიტ.
უა გუაჯალა იხგლწშორა
აშხარა ზეგა რგწარკუეიტ.

იჰიოიიტ რფაში, რგწივან შაპგ,
იააშომ, ეილჰია რჯგერ ნაპგ
ურთ რგბავ რციგლასუბ,
უაჟა ღუღუალა იალარსუბ.

აცაყა ფყანგ ამჟა ხუნგრგაეიტ,
უახა ავტოქუა ხალაუა.
არკაშო იაჟილან ურთ ირჰიგნჰეიტ,
არკაშო ამცა ალგხოუა.

ნაყ შიანტიგლა, არახა აფსნგ,
ო, შხატიგლა იშითგ-ლაშოო,
არანტი იზბოიტ სარა სნაფშინგ
ჰაშკია ნგრცი იუალგუაშოო.

უაჟი გუაჯალა იბლა ეიწიხგნ
უი დაფშიგმოუბ იფსადგაღლაჭო
იხგ დვახან, იბლა ხოიტგნ
დააინ დთაგგლოუბ იჰკუნრაჭო.

130 იარა იხგწუეიტ,
ახა იჰიომ „სთაჰმადახეიტ“.
უი იმათაცია დრეიგურღაუეიტ
დნარგლაბჟოიტ: „სბაბარაა,

სარა შიარა სანშიაყარაზ
შია შიეიფშო შამთა სგმამგზტ.
უსყან ჰარა ფსთაზაარას
იჰამაზ გუაყრან, ეგდგყამგზტ“.

იანაილატიო ხულბეჩხალა,
ჩიამგურ ააცივრიგოიტ,
იგუ ითნგმწიადო გუაჯალა
ამჰაჯგრქუა ააიგუალაშიოიტ.

...ზნე შებუგშთახე ასოჲ აყნე
დგქუტიან აშია ცივრიგან,
აშხაქუა შხენფსგლანე
იგელან იაშია იაზგძგრკუან.

ამშოგნ იაწიახე უახდტი დნაფშოგნ,
იანგნ ციაჰიაკ დამელშთაწას.
აღბა „როსსია“ ამშოგნ იხგნ,
იკაზ-კაზუა სარკაწას.

ნახახი წაყა დგფშოგნ,
იბონ ტყუარჩალ ახან დუქუა,
უი აგურდმა იხე ითაშოგნ,
ჩიამგურ იანგლონ იაშიაქუა.

„აწლა, ინგწაკ ზდაც ფყოუ,
დეიფშოუბ აუაჲ ფსადგდელდა.
ჰიგზბალა ზგუ რდლოუ
უაჰა იზმამ უი გულგრთა.

ჰარა იჰამოუბ გულგრთას,
აზქუმ ამრა კათარა,
ფხენრაზ, მამზარგდგ იძენრაზ,
იზგმდგრუა ხეშიაშიარა.

ჰარა იჰამოუბ გულგრთას
ჰაფსადგდელ ზგრკაჰჰო,
ჰარა იჰამოუბ უი თენხას
ჰ-პარტია ზგმრა ჰაქუჰჰო!“

ათაჰმადა ჩიამგურ იახმა,
იაჰიოიტ აშია იგურდმახუ,
იბეჲ ანგკუეიტ ახმა-ჰია
ერცახუ აღბა ფჩიგხა ახგწიახუ.

აშხეი აგჲეი იაშია რნგკუეიტ,
იაშია იაზკჲუ აფსთაზარა.
უი შიჰატრა უაჲი იაზიუეიტ
დგზხაანუ აქუფარა.

ჰტიგლა ფშოძა შოთადგრცხმოუ,
უი ცუთაჲიტიუან ათგრქუა,
შირაზწა ეილგზკარც ზთახქოლუ
გუაჯალა, ნას აშშოგნ ეიქუა.

ართ იშიარჰიჰ იაარტნე
ზგფსგ თოუ თოურგზ შიყუწას.
დშოგყაზ ათგრქუ ციაყუანე
ჰაფსადგდელაზ!

ათაჰმადა აშია იჰიოიტ,
აჰჲარ გგლოუბ იკუაღლა,
უაყა იქულან იკუაშოიტი
იმათაცია გურდმახუხა:

„აგა თენჩუბ, იციქურფომ,
ო, ჰაშხარა ხგწიცარახეიტ!
ჰამრა იკგდუ უი თაშიომ,
ჰაფსთაზარა გურდმახუხეიტ!“

ხულფაზგლა დნატიანე,
ჩიამგურ აბას ირციაჲილოიტ,
ამშოგნ იანუ აგუ ფყანე
აღამელ იხუცრა ინალაშიოიტ.

უი ადამგლ ნეწრა აქუმ,
ათოურგზ შიყუ იანგლახოუ,
ათაჰმადაგჲ უბრი აზაკუჰ
შიი-ვაჟიიჟიაბა ღზერხგლახოუ.

მეშვენიერ ეთაპატინე
იქუშიარ უი დგხხანუ,
ივაგლოიტ იშაპათნე
იჩამგურგდე ითაწიახუ.

В немалое поднеса интересней-
шая: борьба за жизнь человека
а потому писателю Борху рез-
ко разругать историческую картину
жизни. Борху за жизнь свою
Вот как же человек, елико
когда-то решил, чтобы не
сбылась а именно как человек
в жизни и смерти.

ნაპოლეონის მემკვიდრეობა

აბარ, იაარგცქანგ უახა ხანოუპ, მამსგრ ივნგ ეილაჳ-
ეილასლა ითიიეთეი. აღშიმაცია რაკუზარ რგცია ყმალა-
ნგ, ირუა-ირჰიო აკგ იაქუმშიო. იშიაფგ-რჰათუა აუპ იშო-
გყოუ. „აციგმაგდ უაქუგულ, აბზიაგდ უაქუგულ“ ჰია აჟი-
აფყანგ ირჰიოგდგ აბარ იახიაშოახა. აგურლმა-ჩჩა, აღ-
ახ-ჰოგხრა, აგუეიწგხრა ზგგგზ მამსგრ ივნათა უახა აღ-
ახა ეიქუშშგ, იქუქუმა-შიგქუმახა აუპ იშოგგლოუ. აფ-
შიმა ფჰიგს მაწისა აბრი ახახა-ხგმშოკ რგვნუწყალა უბგს-
ყაკ ილგგხეიტი, დწგუჟუეიტი უნალჰთაფშოგრ, დგჩმაზა-
კგ ზმანთანგ, შოგქუსგნაყდაკ აცირთა დგლაზ ჯუშაპ,
დციგშოძა, შაკუარაკ ზლოუ უავგ ისახაა ლგმადამკუა
აუპ დშოგყოუ. იაიშოაზგ იარა აღშომა მამსგრ იხათაგდგ,
აბჟააღნგ ეიფში აკუძამკუა, იხუდა ხჩონგ დგყოუპ, ახა ია-
რა იზლთეიცთაგოუ აღა ისგნსგრფშოუამ ჰია დაჰოუპ
აკუმზარ. მამსგრ იან ჰაუილა, აჰრა ათაკუაჟი ხუარჩო,
ზგნძა ლგბლა აშოშოარა აჰიაკ ჰია იაღუნაწიეიტი არი ლმ-
ოთა ხუქგ იჩგმაზარა.

აჩმაზაზბაცია აკატაჰია ააირა იაჰიენ. აჰათჰარა ზღ-
გმშოზ ჯოუკდგ უსყაჰ იანგმხაციაჰუა, აფშიმაცია აფს-
შია ნარაჰიანგ იცონ, აწგზ ფგზჩოგრც ზგუ ითაცნგ იააიზ,
აჩმაზაჰ იჰოგ იმციაჰიჰუა, დშოგჰოუ ააგუათანგ, ეგირა-
ხტოი აჰადახჰ ინიასნგ იტოონ. ურთ უა უავგ იშოიბახჰ-
ოუ ეიფშო, ალაჰ რჰიონ, იჩჩონ, იხუმარჰუან, აწგზ ფგრჩო-

უან. ბერგციიქუაგდგ, აჭოარ ჰარფგრხაგახარგმ ჰია იდგრ-
ხე იძბნე იყარწაზშია, ახალაჭოგ რჩააიდგრკელტ.

ათააცია ბზია რგშთალამთახე ინეიხდან აწხ. ამზა
ახუ ჰარაკ დუ ივავწგწნე, იძსო აჟივან აგუ ინხელტ.

აბარწაჭოგ იტიაზ ალა ვაწყდან, ახუ-ხუ ჰია იშოთა
აგუაშიახე აჭგნანახეიტ. „მაჰ, მაჰ“—იჰიან მამსგრ ილა
დაწყყო იაიიუაზ დნეიფელტ. აივგ დშოაიუაზ იჩოგ
ალურა დაახან, დაჩოგეიფეიტ. ალაგდგ ფხაშაშია იყრგ-
მჭორგმუა ავწაყა ინეწალეიტ. იაიიზ — აკოლნხარა
ახანტიაგვ ჰაჯარათ იაკუნ. ჰაჯარათ მამსგრ აფსშია ნაი-
ჰიანგ, აჩგმაზავ იახე დნგვწალტ.

— უაჟიგ დგშოფაყოუმ, იაჰა დმააფშოძოი? — იჰიან
აზწარა ნალოთეიტ, აჩგმაზავ იხაჭოგ იტიაზ მაწისა. უი,
ჰაჯარათ იბუგ ლგუ ინგქუვგზ, ეიქუარახა ახუცრა წაულა
ილხაეგზ მაჰკ აალგხნახგნ დვეიხან, „მომოუ ნან, ააფშორა
იმაძამ“, — ააიათალკოიტ. ახა ახუცრა ილხათანგ დგზმაზ
უბასყაგ იხდანთან აზგ ივალგქულულუან დზგქუტიაზ აყუ-
არდი დეითანგქუნარლულეიტ. ჰაჯარათ აჰაქდგმ რაისა
დნალჭოფშოიტ. უი აჩგმაზავ იაფხმა დგქუტიაანგ უაჟიგ-
უაჟიგ არბააძა იხე აქუწარა დაჭოგნ. ახუჭგ აპარპგლ ეი-
ფშო დყაფშოა დეიბაკნე აცოართა დახდგლაზ ამცა იხყა
დცონ, რაისა ლჭოგ ლნაპგ ადკვლანგ, აბუგ არდურა იხე
იშოალამძოზ ნეილგრდგრიტ. ნას ლგბუგ ნგწაკნე უს ჰოა-
ალთიტ: „უბარა ციგმა სარგუამწუან...“

— იზდგრუეიტ სგბბარც ზგბთახგზ, — იჰიეიტ უი იბ-
უგ ნგწაკნე, ნას აშშგჰია დვაგვლან, აჭაფშაცია რახე დნ-
ეიტ.

ხახა-ხგმშო ლაციეიხეშ ყაზგმწაც ახუჭგ იან აიხატიგ
კარუათ ლხე ახანადგლწაზ, ლგლაცია მაჰკ ინთაიიტ. უს
აში აარტნე დაავწალტ მამსგრ.

— ეჰ, ბარგდგ ბჰადგწწალეიტ, აფსრა სოუნდაზ, —

ამინაუათრა ნაწაწანგ იხე რაისა ინალგქუკნე დააციაჟიე-
იტ უი.

— უს ახდფაუჰიო, სარა აჩგმაზავ დახდყოუ აყაზარა
სუალუბ, — ააიათალკოიტ ლარა, ახა უს იაგა იყაზარგდგ,
ააფსარა ილხათანგ იყაზ ხგხე-ხგხელა იაალნგფშოუან.

— ბგციამა ბარა, აძლავ აჩგმაზავ დიდგრტიალანგ? —
მამსგრ იფჰიგს დნალგდგვლანგ ლეჟივახგრ კნე დააირხ-
გჯო-ხგჯოიტ. მაწისა აცია იალაძამგზ აძი ლეჟიფშო აშოგრ
ჰია დაალწნე დააქუტეიტ, ნას დვაგვლან, აშშგჰია ლგში-
ლგში ეიქუწო დნეინ აცოართაქუა ააიწგლხგნ, აშარშაჭ-
შოქუაქუა ცქმა აშოაძა ეიფშო იყაზ ნგლარშინგ, რაისა
ლზგ აიართა აალგრმაზეიტ.

— ბხე ნგქუწა, რაისა!

— სარა საკუმ შიარა შიფსგ შიშა მაჰკ... უბრი აამთა-
ზგ ახუჭგ დააქდგზ-ქდგზგნ, აუავგ იგუ აწანძა ინთიშაარტი
არწიია-არწიია აათირგოეიტ, დვეიხან, აშოგრჰია იიართა-
გდგ დვგქუტეიტ.

— უან უარა დუზძატიუბ, სრგვჰამი სისა, — მაწისა
ლხუჭგ დაალგუწალჰიჰიეიტ, უი, აშაუარდგნ იამპგწყდანგ
ზგფსგ ზგაზ აჟა ფშოქა ეიფშო იგუ ათჰარა-ათჰარა ეისუ-
ან, უაჟიგ-უაჟიგ სრგმპგწყდანგ სცოიტ ჰია დალაგონ. იშო-
გხგვკვგზგდგ ინეიხდგს-ეიფგსუა, აჩგმაზავ იყაჟოარა იაჭო-
გნ. უს იშოეიბარგხხოზ აწხგდგ აკვრ ინეიგუეიტ. შიმგცი-
ან, შიგუშიოხანგზ რჰიარაშია, აკვი-სგი ჰია არბადქუა
ზნგკ-ზნგკ ინეიქუჭოგრთიიტ. აჩგმაზავ აწგხუტიაანგ იჩოა-
აირთგნჩიიტ. ახა ლასსგ-ლასსგ დცოარჰაუან, იცია დთაძგ-
ძონ, დპატონ.

მამსგრ აჩგმაზავბაცია რჭოგ დანაი, აძიგკ-ვგჯაკ რაყ-
არა რხქუა ნკდგრწა-ააკდგრწახან.

— ახუჭგ იჩგმაზაზ სგუაფხომ, აყუაყა დგატიუბ მამს-
გრ, — იჰიეიტ ჰაჯარათ.

— ააი, უსოუბ, ახა... — მამსგრ იხგ აალაირყუიტი. უა-
წიგწიყა ამაშენა აასგშთუეიტი, რაისაგდგ უარგდგ ახუქვ
დააშთფაანგ აყუაყა, ენუკიძე ჰია იყოლ აჰაქდგმ დუ იყ-
ნდა დეიგაროუბ. უი რაისა დგლდგრუეიტი.

— იბზიოუბ, უხხა ზგუეიტი, — ჰააითიტი მამსგრ, ჰაჯ-
არათ იაქიქუა იგუ იახუაძანგ.

* * *

ამგრხუაგა გუაზგრჰაგახა ახუ ივაწვქქეიტი. აჩგმაზავ
დკარახა დეკიან. მაწისა აცოართაქუა რგშთგზრა დაჭოგნ.
რაისა ასოქ აჭოგ იენაჰაზ აჭოგრძიძიაგა აზნა აძგ ნგყალწ-
ან, ლჭოგძიძიარა დნალაგუეიტი. მამსგრ აქიქუა ააიხან,
აგუაში აარტნგ აშოთა რგთცარა დაჭოგნ. ამაწურთა ახგბ
ინალბბგზ ალვა იხუხუაძა ივეილან. უბრი ამითაზგ, „პიიპ-
პიიპ“ არგან ამაშენა-ლასგ „მოსკვიჩ“ ახგუ ჰია აგუაში
იაადგგლტ. უი ჰაჯარათ იმაშენა აკუნ, აშეგმთანდა იააიშ-
თიტი. მამსგრ „მოსკვიჩ“ ანიბა დააგაჩამკოიტი.

— ამაშენა შიგსთოიტი ანიჰია, აგურზაუეი აკუნ ჯგსგ-
მშაზ, — აშოოქერ იახა ჰააითიტი მამსგრ.

— უი თაგუთასუა აჩგმაზავ იზგჩჰაუამ იჰიან არი ააი-
შოიტი, — იჰიეიტი აშოოქერ.

— ჰაი, ალაჰ ილფხა იოლუაიტი, — იგუ იახუეიტი მამს-
გრ ჰაჯარათ აბზიარა იზილუ. ახა იჰიატიუბ აკგ. ჰაჯარათ
ნამსგრ იმაცარა იაკუდამ დგზზგჰაწჰაწო. უი დარბანზაალ-
აკდ იუავგტიგვსანგ, ირაზნგ იიბაზ იზგ იეგ ფყატიგზარ
ყიჰ იჰიომ, იფიყოიტი. უბრი აყენტი იხატი მამსგრა აჩგმაზ-
ავ აყუანდა დალაქიგა ჰია იააიშთგზარ ომაშია იბატიძამ.

ფგთრაკ აშოთახ ახუქ ნაყ-აყ ივატიანგ აშოთა იაათგწ-
იტი. აშოოქერ აჩგმაზავ იაჰათგრ ბანგ ამაშენა მგრლას-
ციაკუა იდიგქუიწონ. უს ამაშენა შთხგსაა იშააილუაზ აკ-
ოლნზარა აკონტორა იავალტ. მამსგრ დანგნაფშო, აკონტ-
ორა აჭოაფხა კგჯა ახაციეი ჰაჯარათი ეიჭოგზო იშოგგლ-

აზ ილაფშო ნარგქუშიეიტი. ჰაჯარათ დანგნეიჭათშო იდ-
გრტი უს ხაანთაკ შიიზააზ.

— უხხა ზგუეიტი, მინუთაკ ამაშენა აანკელ. ამაშენა
აანგგლტ. მამსგრ აში აარტნგ დნგთუდან ჰაჯარათრაახა
იჭოგნეიხეიტი. ჰაჯარათგდგ დაქუგეყენ ამაშენახა იჭოაი-
ხეიტი.

— შიდიგქულამა? — დწაიტი ჰაჯარათ.

— ააი, ჰარა ჰდიგქულაეიტი, ახა... იაქიქა უა იააქოახა-
იწიეიტი მამსგრ.

— ამკა ბზია შიქუშიაიტი, შიცი. ჰაჯარათ დახაციეი-
ოზ ჯარა დშოგცცაკუაზ კაშომგზტი, აუს ხაანთა იმაზ დე-
იწარგლულუანგ დამან.

— იყოლ ზაკუ საჰია...

— იყოლ იუასჰიოზეი, მამსგრ, ჰჰერმა ფხასთახეიტი.

— იშოფა?

აფსასა ზეგდგ შიეიბაკგზ ითანასიტი ჰია აუავგ დააიტი.
სარა საკუნ იახაა შგბჟონ აბიურო აყნგ სყალაროუბ. ის-
შოთადა? იზუა ჰია აკგ სზგმდგრუა სჰიალახანგ აუბ სშო-
გყოლ. აშხა იაშცგლანგ იზდგრუა იჰამადა...

— ააი, აშხა აუეი ბააფს ყალაეიტი, აშამაყა ხაჰკეიტი,
ახა აფსასა ნგრციყა უახა ინხეიტი. აბახუ ბგან ამკა აკო-
იტი. ასგ აჰილგჰია ალაეირა იაჭოუბ, ახათა ლულუოუბ. ამ-
კა არგცქაარა რხალა იახუომ, აცხგრარა რთახგუბ ახაშ-
ცია, — აჰიარა დაჭოგნ აშხანტიი იააზ აუავგ.

— ნას უაქიგ არახუ რჭოგ იყადა? — დწაიტი მამსგრ.

— დადგნ ახაშცია იმანგ დგყოუბ.

— უარა უანბადიგქულაეი?

— ჟიაცკ აშგბჟეშთახა!

— ნას ჟიაციეთეი ამკა უქუზმა?!

— ამკაქუა ფხასთახეიტი, ესგმშოა ასი აკგრციხი ალ-
ეირა იაჭოუბ.

— ბაგადალა აკუ უშოააზ?

— მამა ბაგადა უავ ღზგქუსუა ჰია იყადამ, საკუშონგ
სააიტ.

— უმშიან ჰაჯარათ, უარა უგუ კარშინგ უახცო უცა.
სნეიანდა აკგ რმგხცზარ, უაწიაშთახ ჰარახუ არა იუსგ-
რბაპ, — იჰიეიტ მამსგრ.

— იშოფა, უხგნჰირაცუ?!

— აჩგმაზავ რაისა დგლგაპ, ლგხნ ზგააიტ, სხგ აყარა
სლგქუგულუეიტ, ნას ეგდგზლამ ამაჰ აზგ ჰარახუ ფხას-
თაჰტიუამა, — იკაბა აფხმაირშითგნ, იმაყა ინავწეიწეიტ
მამსგრ.

— მამსგრ, — ჰააიტიტ ჰაჯარათ.

— აჰგ, აჰგ, უნეი ამაშგნა უთალ. ტამშგნდა ურგაპ, ნას
დარგდგ აყუაყა იცაპ, უარგდგ ოჩამჩგრაყა. აზნგკ აზგ ჰაჯ-
არათ აკგ იჰიარც ითახხეიტ, ახა იიჰიაშთა იჰამშიო დაა-
ნხეიტ, ნას ამაშგნა დგნთატიან, აში ნკგდიელტ. შიგბზ-
იაზ ბაბა, რაისა — დნალჰაფშოიტ მამსგრ.

— უაჰციგმშიან, — აათალკოიტ რაისა. ამაშგნა აჰგნ-
ანახეიტ. ჰაჯარათ ამაშგნა იხგ ნთირჰიჰიეიტ.

— იუასჰიარგზეი, მამსგრ, — აბას იჰიარაცგ, ახა იიჰი-
არც იითახზ ჰჰიახა იშთაკუა, — უგუ რთგნჩ ჰაჯარათ, —
იჰიან იბჰე ნაირგეიტ მამსგრ. უს ამაშგნა არხუარა ინავ-
აგეეგნ, ასაბა გქურბბგ იცეიტ.

— მამსგრ დააქუგეეგნ ივაგგლაზ აუაა იზეიფშორა
ხაციოუ გუეითოზშია ბლალა იაიმიდიეიტ. დარგდგ ნეი-
ჰაფშოგ-აიჰაფშოიტ.

* * *

შგბჰ ხგშითხდან მამსგრ ივგზცია იმანგ ბაგადა აცჰა
დანგქუსუაზ. აცჰა იანგრ ინატიან მაჰკ რფსგ ააითარკოიტ.
მამსგრ იცგზ ივგზციაგდგ აშხა იაშცგლანგ იზდგრუაზ ხა-
ცია ბზიაქუაჰ რაკუნ. უახგკგი-ჩონაკგი ნგყუარა ახდგბჰაზ
ამკა, შგბჰანდა ინგყუეიტ. აშხა ანაარა იანაჰგეს, აფხა-

აშია ინეიუაზ მამსგრ დაათგლან, ივგზცია დაარზგფშოგნ
იაიხიგქეიტ.

— უარა, აკგ შიასჰიოიტ, — იჰიეიტ უი, — იახგწი-
წიანგ ჰამცოზარ იაჰციგხულოიტ. უბრი აყნგტი, ჰამკა ხა-
ნთახოიტ. ისგლშოომ ჰია ზგუ იაანაგო უაანჰას, უხგ დე-
რდგს იჰაუმთან, მაკანატი ლათაყა ულბაა. ავგზცია ნეი-
ჰაფშოგ-აიჰაფშოიტ. ახა აძიგდგ ჰოიმთქეიტ.

— ზჰგშიგმთუაზეი, უარა? უი შიაციგფხამშან, ზხგ
იაქუმგულუა იჰია. აძიგდგ ანჰოიმთა ნას რჰგნარხეიტ.
ართ იაახწიანგ, არახუ მკალა აკუმკუა, ხუადა ივაჰა-
ლტ, რლაბაშაქუა ნარგწარსუა. ასგ მაკანა ეიმაჰგშითა
ინთაფსო აუჰ იშოგყო. უაჰა ნარგლამკუა იშოზახუოზ
აკუნ იშოცოზ. არგაშაქუა აგუგუაჰია რგბჰე გონ. ახულბ-
გჩხა, ამრა წლაკაშიარა ილჰეიხდან ეიფშო იხარაძანგ შხა
რაჰაკ დუძაკ ახგ ინგქუფშოიტ.

— ჰაფსეიტ, ჰაფსგ ეითაჰკგპ, — იჰიეიტ ავგზცია
რუაძიგ.

— მამ, ჰცალაპ, ჰახაშიაშიარ, ზგნდა ჰაკოუეიტ, — იჰა-
ეიტ მამსგრ ივგზცია რახა დგნხაფშოგნ. — უაჰიშთა ჰაა-
იტ — ჰცალაპ, ჰცალაპ, — რაფხა დგგლანგ რგუ რხაწ-
აუა დნეიუან.

ამრა თაშიეიტ. უაფხა ივგლოუ დუმბო აყენდა ილაშ-
ციეიტ. ამკახუასთა ხუჰე ინაზგოზგდგ აჰგბგარა იახდგნ-
გქუგგლაზ იარგმყუწანწიეიტ. რაფხა ბგაროუპ, წაყა
ეიქუაწიამლაჰა, წა ზმაძამგზ კამეთრაჰ ითაფშოუან.
უახა იზლანეიუაზ შიარაზ ნვაზაარგნ, უაჰა ხგრხართაჰ
არზამთეიტ. იზააძარგზეი, რგუ კაჰანგ იყან მამსგრ ივგ-
ზცია.

— იეიუაზეი, შიგუ კაჰაზშია შიგზბოიტიეი, — დნალა-
გეიტ უი, — შიგფში, — იციგრიგან ირეიჰიეიტ დანგ-
ჰკუნაზ ზნგ ერცახუ დგშოხალაზ. აშხანგყუაცია რგძბახუ
რაჰიო, რგუ რხაწო დგშოტიაზ, დანგნაფშო იეჰუაძა, ეი-

ციგხარამკუა კვმცაჲ ილაფშე ნარგქუშიეიტ ინახარანგ. იარაზნაკ იხგიჰოგ ნგქულაშეააიტ. შიგელ, ავგზცია, ჰააიტ, — იჰიან აშეგრჰია დვაგელტ. აზნგკ აზგ ომაშია ირბეიტ დლასნგ იგელაშა, იაგჯარშიეიტ.

— შიგფში? — ინაპგ ნაირგხხეიტ მამსგრ, აშეგრ-სგრჰიაგდგ ივგწიბარყეიტ. ახა იაბაცოი, რაფხმა იგურგმ-უა ილფეიუეიტ კუდრგ აძგ. იბუკრაა ინეიუაზ კუდრგ აბუგ უაჰაუან აკუმზარ, ზაწა ახათა უმბარა. აჰაფშა დუძმა უხგ ნთაკნგ უნთაფშეგრ აკრგ უბომა, უბას ილაშკან წაყა. შთახგ ჰხგნჰინგ, ჰაკუმშანგ ჰცაპ რჰიარ, იშეანძა ამკა იქუხოიტ, ნასგდგ იზლააზ აშეარახ რგმკა იახგკლნაგო სედრუ. იაალაკ-კაკეიტ. აივხაა ათბარა დუმგზტ, ახა აარცა, ააიგუაგდგ უავგ იფყანგ იხიელარა წლაგდგ ხგქუ-გელამგზტ. ივაჰარაკძანგ აცაყმარა იაჰაგგლან ფსაწლა ყატაკ, ახა იხალანგ აფყარაგდგ გუაღგუაყიან.

უახა ჰააფხმაპ არა, — იჰიეიტ ავგზცია რუაძიგ.

— ააწრაცნგ ჰააინგ ჰაფხდომა, არახუ შიგყოუგდგ ან-ცია იდგრბ, — იჰიან, ეიხა იმაყა ინავწაწანგ დნეიხან დგკკდგლტ მამსგრ. ახა დალყმარ დაბაცო, შიფსგკ იხა-ზარ აკგ იზგნხომა? იწაყა კუდრგ ალგმ მლაშეიფშე იმწ-აღღოუეიტ. აწგხ აკუმზარ, ცას იაუაზშია, აბუააფნგ ეიფშე ილაშოომ. აკგკ-კბაკ აეწიაქუა იკგდუ ირგლშოო ალა ალ-აშეარა იჰარბოიტ ჰია იაჰოუპ, ახა ირგლშოოზი. ივგზცია რაკუმზარ, იშხნგფსგლანგ. ყგტ-ფსგტ რგხულგმშიო ივგ-ლოუპ.

...მამსგრ აფხძგ ილკვრნგ იცონ. ნას ივგზცია ნარგქუ-ჰიოთიიტ, — ახრაშია შიჰია, ახრაშია! — ივგზცია აღოუ ჰია იაათდგრყეიტ. აშია ანააციგრგრგა წაყალა მჩგკ ლაი-წასნგ დვგშთნახგზშია დვხანაგალტ. დანხალა, იფსგ ააი-თეიკგნ აფსა აფყარა დნალაგეიტ. აწლა ფიყან ივხიელ-ლტ. ნასგდგ აწლა ჰარაკნგ იხგქუგგლან აზგ ეგდგრახტოი

აფავ აყენძა აშეპარა ზგმნაძეიტ. მამსგრ იფყანგ იხიელ-აზ დგქუგგლან იჰოგნეიხეიტ. დნასკააცგფხმაძა აწლა ან-აძარა ყატ-ყატო იალაგეიტ. ნგრციტი აფავ აყენძა ინა-ძაზ, იფიყაზ აწლა აკმატრაციქუა როუპ, მამსგრ დნას-კააცგფხმაძა ეიჰა-ეიჰა იყატ-ყატონ, იწგს-წგსუან. დგფ-არ აფავ აყენძა დზგმნეიქუა დალყმარ წაყა დცოიტ... სხ-გნჰიგპ იჰიარ ხგნჰიგშა იმაძამ. ახაან ზგუ მცაც ახაწა ია-აიციგმგლხეიტ, „ჰაი, ანაჯალბეიტ, ხგმძლ ზგომა?“ ააიგუახუიტ. ახა ნას იმჩ ზეგდგ ააიზიგან ივგზცია ინარ-გქუჰიოთიიტ, — აშია, აშია! ახრაშია! ახგუჰია ეითაათდ-გრყეიტ. უბრი აამთაზგ იმჩ ზეგდგ ეიზგანგ იჩაარგმალა-ნგ აფავ ახგ იშოიმჩგზ დგფეიტ. იბუარაკალა აფავ დნა-ჰააჰაიტ. იარა უაწიყმა იხგქუგგლაზ წლაკ ამახუ ლაიმფ-გხმაშიან, იიულაკდ დღოეიხან, დგვხალტ. ზნგკ იშაპგი ადგდგლოი ანეიმადახა, უაბაიმათიაზ! იეიხა იმაყა იავწაზ აავწიხგნ, აფსა წლაქუა ეიხგშიაშიო აფავ იჰოგქუგგლაზ რუაკ ლხგრფანგ ეიწჰია ივგზხოელტ ნგრცი-აარცი ეიმად-ანგ. მამსგრ ივგზცია აძიაძიალა ეიშთაგგლანგ ინგრტ.

— უაჟიშთა ცაროუპ, ავგზცია, — იჰიან რაფხმა დგ-გლანგ იჰოგვეიხეიტ მამსგრ, დარგდგ კაიშთალტ. იცონ ამცაქუა ახგვრბოზ რხგ აქუენგ. ამცაქუა ახგყაზ აკვრ ნაბუან. ასგჰია უავგ ზგძახუ იჰიარა ეგდგყამგზტ. ახა და-არა იხდთან.

უარა, შამხახგ ასგ შთოუპ უმჰიაზ? — იჰიან მამსგრ აშხანტი ილარგშთგზ ახგჩა დგნიაზწააიტ.

ავგზცია ირლასნგ აცხვრაარა რაჰთარც აზოუპ უს ზგ-სჰიაზ, ნასგდგ სა სანნეიუაზ ასგ ეიმაწიანგ აღოეირა იაჰო-გნ, — იჰიეიტ უი.

ასგჰია უავგ დნგზკგლოზ ეგდგყამგზტ, ახა აშხა აუეი ბაათს ზზგრჰიაწიყმო ყალანგ იყან. აფშოა, აკვრცხ რგუ-ახგ ააკგდნახძახან. ხუმშო უაჟიგ აფხმა აუპ ართ ამშო-ციგდაქუა ანალაგა. რაფხმაწიყმა იანალაგოზ უბას იალ-

აგვიტ, რახუგაგ უაგაგ ზგფსგ თაზ რწგხუტიგ ააქუნახ-
გპ უჰიარატიგ. ადგდ-მაციგს, აკერცხ, აქუა, აურთ, იხგჯ-
ხგჯოა აკუნ აშხაქუა შოწგსუაზ (იარა უბასყან აუბ სისა-
გაგ დანგჩმაზახა) ახაშცია რგრახუ ეიზცანგ ილბაარც
რგუ იშოთაზ იზლალბაარც იყაზ აბუგსგრთა, ახგხა აბახუ
ბგან ილგეიმაშიაჰანგ იაკოიტ. უიაკ ზაწიგკ აკუნ ბუგსგრ-
თას იყაძაზ. აშხა იაზყაზაზ აუაგვ იიულაკა დხგწგრ ალ-
შოონ, ახა არახუ ხგაშა ჰია რგმამგზტ, უახა ითანაკოიტ.
არი აჭგბგარა ეიმაჰანგ ამკა აკაანდა აშამაყა ხგწხან. არი
ავგზა იანაქუშია აუბ უაგვ დანგრშოთ ადგრრა ყაიწარაცგ,
აცხგრაარა რგრთარცგ.

მამსგრ იგვზციეი იარეი მკაკ ბანგ, იდგრნგ ჰია აკუძა-
მგზტ იშოააუაზ, გუანგლა აკუნ. რხგ ზგქუტნგ იააუაზ ამ-
ცაქუაგაგ რციგძიიტ, ირბაც რგშხა მკაგაგ ინანგლტ. უს
აშოარაგაგ იალაგვიტ. ამკა იანგლანგ იშონეიუაზ, აბგარა
იახაშიაჰაზ ინადგგლტ. იაშიაჰაიიტ, ახა იშოფაშიაჰაი
უჰიარაუაზეი, შხაკ შოეიბგაზ ილგბუაჰაზშია ილგბუანარ-
თიიიიტ. რგცქმაშა ჰია ხუშიგ ამანგ იყაძამ. ნას ხუდაყა
ირულაკ იხგწნგ ახაშცია ახგყაზ ახა ითალტ. ახაშცია
რგრახუქუეი დარეი ეიბგან, ახა დაარა იშოგუამწუაზ ვა-
შომგზტ. რგვზცია ანრგზნეი რგუქუა ააიბარხაწეიტ. ნას
რაციაკ რჩადმგრხალაკუა ხგწშას იყარწარა ინალაციიე-
ეიტ. ჯოუკგ ამკა რგცქმატიუბ რჰიეიტ, დარა ჯოუკგაგ
შიანგყა ჰხგწგპ ზჰიექუაზგაგ ყალაქუეიტ.

— უარა, ნხგწყა ჰხგწგრგაგ ჰაშცია რჰოოუბ ჰახანეი-
უა, ახათეი ამლგეი ჰადგრგაშამ, ახა აძგნრა უა ჰართა-
უამა, — დაჭგენ მამსგრ აციაყიარა. — ჰაშთახა იყოუ
შოჰაზგუაყრა შიახხუციშ. ხაცია გუართაკ, ჰამახა-ჰაშახა
ეიბგა, თგმთშიარაკ აბახუ ბგანგ ჰამკა აკგნ ჰზგბუგმსიტ
ჰია იაგაგფხაშაროუბეი, შიანაჯალბეიტ, იზაჰაუა რჰოგაგ-
არგცქმარა ჰია იშიაჰაზ აკგრ საზხუციტ, ახა ჰაამთა სა-
ზხუცგნ, იჰალგმშოარაშია იზბეიტ. სარა სგუ იაანაგოიტ.

იაჰა ჰამჩ აქუხაზ ჰია იკვლწიანგ ჰკვლსგრ. — მამსგრ იიჰი-
აზ ზაჰაზ ზეგაგ ალგუ ააილდგრგვიტ. მამსგრ იგვზცია
იმანგ დნეიიანდა ითანაკვზ უს რჰი რნაპი ეიქუფსანგ
იაუტიახგზ. იმაჰამკუა აუს რუხან. აკგრ იკვლგრწიახ-
ან იბგანგ ეიმაჰაზ აბუგსგრთა, ახა უაჰა ნარგლამკუა იაფ-
სანგ აკუნ იშოგყაზ, ნასგაგ მგრუგალა რაციაკ ეიქუშიამ-
გზტ. ახა უაჰეიგ რგვზცია რნაპქუა გრკალო იმაიიტ. ურთ
იარგვიტ: აბაჰაქუა, ალომქუა, აწგრკანტქუა. აჟიაკალა,
მგრუგალა ეიწახარა რგხაუა ჰია იყამგზტ. ახა აუს
ზლაზ, აუს რგუ აციაკამგქუა, იგუცარაკნგ ჰაიიიი ჰიაწი-
ყა იალაგარ აკუნ. უს ეიფშო ანაპხგარა ბზია ზლაზ, აუს
ხანთა იაციგმშიოზ დრეიუან მამსგრ. უი იშორაბუიგაზ-
წიყა ახგფგ-სგფგ ჰია აუსურა იალაგვიტ. აბგარა კვლ-
წიანგ არახუ კვლსგრტიგ იყარწარც.

იკვლწიანგ იანალგა, არახუ ეიზცანგ ივციგწგრციეიტ.
უბრი აამთაზ აკოლნხარა აყნგტიი ეილგზ აჭარ იც-
ნგ დააიტ ჰაჯარათ. უი დშოაიუაზ ზეგაგ იჩონარგუდგ-
ლანგ იაგუდიკვლტ. აძიიიილა ზეგაგ რნაპქუა ნკვლო,
აფსშია რეიჰიეიტ. მამსგრ ნასთხაშია ათათგნ დახო დგ-
ვლან, ისეიჰიარგზიშ ჰია დხუცუა.

— ბზიაროუბ, მამსგრ, რაისეი სარეი თელლა ჰაიცი-
აჟიონ, დალწიტ, ხარ იმამ ლჰიეიტ, — იჰიან ჰაჯარათ მა-
მსგრ დნაიდგვლტ. მამსგრგაგ იხგიჰგ ნგქულაშთან იბლ-
აქუა კეიხაჩიეიტ. უაჰაგაგ დგშოფაყალარგზ აბ, წეი ზა-
წიგკ ილა დგზმამგზ, იწეი აფსრაყნგ დნეინგ დხგნჰიგზარ.

— აძიგრ დგჩმაზავგზმა? — იჰიან ხაჩაკ მამსგრ დნ-
აიდგვლტ, უაჟიგრანდა ართ ირჰიიზ ლგმჰაწგხუალა იზა-
ჰაზ აძიგ.

— ააი, ახუჰგეი იგუქუა ჩოეიმგზტ, — იჰიეიტ მამსგრ
აგუკაჰარა ნაწამწაკუა.

აფხიზური

ამრა ნძალადეიტ. ჩხაჯრათაგალანტიი აფშა ყუანდა ინკედგუგულა აშიაფგჯაფ ახუხუა აარხერგო, აწლა რხ-
გციქუა ნგრხუაარხუაუა იდიგქუნ. აფივან ალაკგწა წგრშა-
ანგ აკუნ იშგყაზ, ახა რაციაკ მგრწგკუა, იაწგსგზ აფ-
შა აფთაქუა იფხარს ეიზცა იამანგ აჭგენანახეიტ. ზხ-
ჭჭგ აფშგზ ამზა, აცია იაალწგზ აბლა გუკგ თბაქუა
რეიფშო ინგქულაშაან, იაგამგამიიტ.

ამაშგნა ლასგ „მოსკვიჩ“ ასაბა გქურჩუა იშააილუაზ
ახუჟ ჰია კუნაჩ აპაბა იგუაში „სთაშიგელ, სთაშიგელ“
აპიარაშია ახგ ნგლაკნგ იაანგელდეიტ. აბარწაჭგ ზჩგრ-
ქაქაქანგ იტიაზ კუნაჩ იხჩა ლაქუა ახუ-ხუჰია იშუა
ილაწიბარყდანგ აგუაში ახგ რჭგენარხეიტ. აფშიმა იჭკუნ
აიწგ (აიჭაბგ არრა დთახახან, უი იაკუძან იმაზ ხაწა რფ-
გსგს), უაჟიგ აშოკოლ აყგნტი იააიზ, იშიყუქუა აბგრკდელ
აჭგ ინგქუწანგ ამარდუან დნგლბაყდანგ, ალაქუა დრგ-
წაყდანგ ირგყუცო დნარფგლდეიტ.

— რაციია იანაკუზ ჰააზააზ, — იჰიეიტ აშოძეერ, იე-
ტიაზ ივგზა დნეიჭაფშგენ.

— იზბან, იანაკუზ? — დწაიიტ დალუზ.

— იზბან შოფა, აფშიმა — აძლაბ ლაბ ავნგ დანგყაზ
ჰაქუშიეიტ, უი ზელდაყამ უსუბ.

— იალუდგრააზი ავნგ დშგყაზ?

— ახჩა ბზია ილაქუაგდგ იარა დახდცო იცუბ.

უბრი ამთაზგ აფშიმა კუნაჩ იხათაგდგ ავნგ დაადი-
ლწიიტ. აჭკუნ ალაქუა აარყუიციან, აგუაში ყდაყდაძა იაარ-
ტნგ ინკედიწეიტ. ამაშგნა აშოთა ითალან იშააილუაზ. აფ-
სა წლა აწაყა ახუჟ ჰია იაანჭასიიტ.

— უა ხულბზიქუა კუნაჩ, ასასცია შიოთუბ, — იჰიან
ამაშგნა აში აარტნგ დაათგწიიტ შგქურ. დაათგწიიტ დალუ-
ზგდგ.

— ჰო, ბზიალა შიაბეიტ დად, ასას დგმშოუბ რჰიოიტ,
შიააი არახდ, — იჰიან დვარაფგზან ამარდუან დვაჭალ-
ეიტ, დარგდგ ნაიშთალტ. უა ხგხ იანხალა, კუნაჩ იფჰივს
გაგადა ლნაპგ გრგდგუა აფსშია ნარალჰიეიტ. აძლაგარა
აბარბალ ეიფშო იგდგუ-გდგუა ამაწურთა ივნაზ კუნაჩ
იფჰა მარუშა იბუგ ნალგქუირგეიტ, — ასასცია ჰოთუბ,
ბააინგ აფსშია რაჰია ჰია.

— უნან, შიაბაჰზაანაგდეი, ბზიალა იააბაშა, — ლჰი-
ეიტ უი ართ აარანგ იშგყაზ ატიგ უუალაჰ ჰია აკგ ზზგმ-
დგრძოზ აძი ლდეიფშო.

— ჰართ იზმგფხაზ სასციოუბ, — იჰიან ალაჭ აალგ-
ლხიიტ დალუზ.

— უს ახდფოუჰიო დად, იაუაზეი იზმგფხაზ სასცი-
აზაარტი, ასასცია დახდქუა ზზგრჰიო შიაჰოთუბეი, —
იჰიეიტ კუნაჩ ჯოუკგ-ჯოუკგ რეიფშო ციალა აკუმქუა,
დრაზდა გუკალა.

აჰისაქუა, აფსშია ანაიბგრჰიაქუა აშთახდ, ახაცია რხ-
ალა იააიზნგენგ ამაწურთახდ იცეიტ, ჯარა ჭატიგკ, ჟიტიგკ
ზჰიაზ იეიფშო აკგ აადგრმაზეირაზგ. კუნაჩ ისასციეი იარ-
ეი ეიციაჟიო იშოტიაზ აჭკუნ დააინ ილგმჰა დგნთახუთ-
ხუთგნ აკგ ნაიაჰიანგ დცეიტ. უი ინაშთარხხნგ „სათამზა-
იტ“, — იჰიან კუნაჩ ამაწურთახდ დნეიტ.

იკახხაა იფხოზ ამზა ალაშთარა აბარწა იცყდანგ იწაფ-
სონ. ავნაფხაწიყა იგგლაზ აფსაწლა ირგფხნგ იალაქნ-
აჰაზ აჭგმცა ლამჰაქუა უბას ილაშოონ უი აწაყა აგურ კა-
რშიზარ იუბარატიგ. კაბგრხუნ აგუაყგნტი იაავუან არა-
დიოლა აბუგ. უი ჰგვც იყარწაზ ასკვერ აყნგ აკუნ იახდ-
ხუმარუაზ. ხუკ აყგნტი უაჟი კაბგრხუნ უალაფშოუაზარ,
აიაშთაზგ აკვრ უგუ იააზნარჰაუეიტ. აჩიეთანაკიიტ ზგნ-
ძა. უაჟი ნახდხი არადიო ახდგხუმარუა ასკვერ აყნგ ქაძ-
ლა, გუახუა დულა აამთა რხგრგოიტ აკოლნხაცია ჰისალა,
ხაციალა.

კუნაჩ ამაწურთაჲ დანნი, ანი აფჰაი რხე ეიდკლანგ აილაციჲიარა იაჰგნ.

— დად, მარუშა, შგქურ იცუ აჰკუნ დგზუსდა, დგსზ გმდრიტ? — აზწაარა ნალთიეიტ კუნაჩ იფჰა, უი ზაა ზცია იალაშიანგ ზხე რყუნგ იგგლაზ. უი ლხე-ლჰგე აშა ნგქულან, პერპელშია დააყაფშხეიტ, ახა ნას ლჩაალგ-ფსახენ „ლათატიუპ“ — ლჰიეიტ.

— ცქაა დგბდგრუამა? — დეითაწაიიტ, აკგ იგუ შა-ზგაზ მკაშახუა უავგ იდგრატოგ.

— დგზდგრუეიტ, — ლჰიეიტ მარუშა ლგლაქუა აღ-გგელ იაყუმხდაკუა.

— იეილოზეი? დგზფადა?... აზწაარაქუა ეიშთარგგლ-ან რჰააირხეიტ კუნაჩ.

— უარა, აძღაბ ზწაარალა დგზხოუჟხეი, უი აწკდგს-გგე უარა იუჟალუ აყნგ უეიწამხან იფხაშაროუპ, ასას-ცია რხალა ნახხი ირტიანგ, — ჰააალთიიტ გაგაა. კუნაჩ უაჰა ზწაარა იმთიკუა იბაჟიგუალთეიუა ავნგ ივნაზ აქუ-აშოთ დნამწასნგ ინკაენგ ახუდა აჰიგზბა ნაწიშიტ. უაჟიშ-თა აცია ახგხრა უარა იუჟალუპ, — იჰიან იაჰიგზბა აჰკუნ ინაირკენ ასასცია რახე იჰგენეიხეიტ.

— შიგუ ჰარჰგელიტ, — იჰიან დაინ დაარგდტიალან ითთენეიგა აიწაწარა დალაგეიტ.

— იაუაზეი ჰგუ ჰგდღრატი, — იჰიეიტ შგქურ, აბა-რწაჰო იენაჰაზ აჰგმცა ლაშარა ილაქუა თრაა დახუაფ-შოუა. მარუშა დაახალან აპრიომნიკ აალგრხიეიტ.

— ავნგუა შიგვნალ საბ. ზეგე ეიმანგ ინგვნალტ. აპრ-იომნიკ იქუგგლაზ აკაჰია აშიაჰიარა იაჰგნ. გუადურო-უპ, ავგზცია უვნგ კაბგრხუნ უტიანგ, მოსკვა აბჟე აზგ-გრკრა.

შგქურ ზახდგზ არფეს აგულარა აქგთა აყნგტიგნ, კუნაჩი იარეი იბზიანგ ეიბადგრუან, ახა უი ივგზა დალუზ ზახდგზ იაკუნ იზგმდგრუაზ. დალუზ დლათატიგნ, თგჟი-

ზან. უი ქურალა რაციჲე იხგწუამგზტ, ჰაფხაყა იაიიუა იუანაბა მზაზგ ჯაჟიი ჰბა შგქუსა დრგლგონ. უახიხუაფ-შოუაზ უავასაკ იაკუნ, ახა იგუი იშამხი ეიცნარგო აკუნ დშგყაზ. სგქულა ზგქულოუ აძი საფხაა დსგრგლოიტ ჰია იგუ ითამგზტ, იუსურაზ, აშიაჰიარაზ ზეგე რჰგე. შგ-ქური იარეი ახანატი ეივგზციან სჰიარ მცუპ, ურთ ეივგ-ზციახეიჟთეი რაციჲე წუამ, ახა იხუჰგ აახგს ეივგზცია ქუა ბზიანგ აუპ იშგყოუ. იბზან აკუზარ ურთ რეი-კვზარა უბგსყაკ აფაში აშთხეიტ.

იაჰხგსგზ ამჩგბჟ აზგ აყუა აქალაქე აყნგ აქგთა ნხა-მკა აუსზუცია აილაციჲიარა რგმან. უბრა აილაციჲიარ-აჰგე აუპ მარუშაგგე იარგგე ახეიბაბაზ. წაბგრგუპ ურთ უანდაგგე შიყულა, ბგდშიგლა, დაჩააკალა იუჰიოზარ ძბახულა ეიბადგრხან, ახა ინეიდგვლანგ იმეიციჲიაც-ზტ.

კვშგქუსა რგშთახე (იარა უბასყან აუპ მარუშა ეიც-გრდგრუა ათათგნ აარგხვგ ჰია ლგხდმ ანრგლავ) ინარკნგ რეივგზარა ესაირა იაზჰაუან, აივგზარა დუ აყნგტი აბზ-იაბარა წაულახე იაშოუან აფაშიქუა. ართ რუს ატიგ მა-რუშა ლანი ლაბი იბზიანგ ირდგრუან. ახა ლარა ლხათა დგლბახდაზ აჰა დარგგე დრგმბაცვზტ; იზჰიატიუზეი, იძ-ბახუ შაყა იბზიანგ ირაჰახდაზ ალა დააბაწიყდანდაზ ჰია აკუნ იშგყაზ. ალაში იითახგუ ჰბლაკგ ჰია აბარ იარა იხ-ათა დახდგრზაზ.

უბრა, აყუა იანეიბაბა იზლოეიბგრჰიან ალოუპ უახა არაყა დგზლააზგგე. არი უმბოი აბზიაბარა იყანაწო:

ძბახულა ეიგუნგვგნ,

ბზია ეიბაბეიტ.

ნას ეიბადგრგნ,

ურთ ეიბაგეიტ.

აშია აყნგ ეიფშო აუპ ართ რეიბადგრრა შგყალა, რე-იბაგარატიგგე ზაშია უს აკუხაშოა. ახა უი მაკანა ჰარა

იპაზდგრამ, ჰააზფშეგპი, ეიბგრჰიოი ნასგდგ იახჯგლთი-
ბაგოი?

— შიარა მაკანა შისაბიციოუპ სარა საასთა, კუ-
ნაი აციაეიარა დაჭეგნ, ხენჯაეია შეგქუსა სგრ-
თოუპ, ახა სახჯეიბო სეყოუპ, სელულოუპ, აშხა
იცანგ აარა სარა სზგჰიან აძლაგარა აყენძა იცანგ აარა ის-
ზავგზოუპ. ჰკაბგრხუნ სარა სანახძძაზ ბნარან, აბნა, არა
კოლუ-შიოუქუაქ ნხონ, დარა ურთგდგ ლაშიგრაა რაკუნ.
უი აახგს ზაყა იაზჰახოლუზეი ჰქეთა, უაეი იშეგეიბო იქა-
ლაქახარაცე აგუ ითოუპ.

— აბრი ზეგდ ზხგსჰიან ბარდა იოუპ, ბადრა ჰია გულაქ
დსგმოუპ სარა, ქურალაგდგ საწკდგს დეიწბუპ, ახა იამუ-
წიყეიტ უი იტიგ, აგრა ბააფს იმოუპ. აბრიყარა ალაშა-
რა იყოუ აკგ ილა ააზხგმტიტ, იეიგტირა დამახადეიტ.

— გგ, იხი, ბადრა? — აკგდგ ზმაჰაძაც ეიფშო კუნაჩ
ინაიითეიტ აზწარა შგქურ ჯაშახუს იკნგ.

— ფჰაზაწიგკ დიძან, ახჯგრწიწია იაკგზაზ, აძიი ლარ-
ეი ბზია ეიბაბოიტ, ახა იარა...

— იშეფა, დისტომ იჰიამა?

— იჰიამა აყნგ დგყომა, სჩხგსშუეიტ იჰიეიტ. უბრი
ამთაზგ აქატიგდგ მაზეიხახან. ანი, აფჰაი ეივაგაჟნგ
ასტოლ დგრხიეიტ.

დალუზ დციგწგფშონგ მარუშა დლგხუაფშოუან.

— დად, უზგრხუცუაზეი, ლათაგდგ იყოუმა ბადრა იკგ-
ზცია? — ჰააიითიტ კუნაჩ.

— მაპ, უსწიყა იშთახოუ უაეიშთა უაჰ დჰამამ, — იჰი-
ეიტ დალუზ იხგ კგშთგხნგ.

— სარგდგ სგუ იაანაგომ, ბადრა იეიფშო იხუცუა უა-
ეიშთა აძი დგყოუპ ჰია, — დალუზ იიჰიან იააქურიღზიიტ
კუნაჩგდგ. შგქურ იკგზა დნეიჭაფშოგნ დააფგშიგრჩიეიტ.
უი იაანაგოზ „ჰუს ყალბეიტ!“ აკუნ.

— აბრი ამწშგნა ანაყუცარა აწარა უადაკუ, დად?

— იმარიადოუპ! იააუხუარცუ?

— აჰ სგმაზარ ციგდა იზბომ. უაეი ჰკაბგრხუნ ზეგდგ
ირგმოუპ აძიგკ კგჯაკ ჰაკუმზარ.

— ხგმფადა იაახუატიუპ, — იჰიეიტ შგქურ.

— „გადაუეი“ შაასოლუზ, უახგკგდგ სგფშოუამ.

— ისგულაშიაზ, უსგმშოჰ შაყა მათ აქუშიაზი შია
შიქჰგ? — დწაიიტ დალუზ.

— 40 მათ, — იჰიეიტ კუნაჩ, ნას იჩააფსახნგ ჯაფხა
აზწარა აჰააირხეიტ.

— შიარა შიქჰგ?

— 35 მათი ბეჰაკი, ამაღა აჯგქურიეი არგც ცქა
ფუთკ-ფუთკ აქუშიეიტ.

— ჰაი დადრაა, იეიბო ჰკოლნხარაქუა შაყა ირგზჰაზ.
ისგულაშიოიტ ფშგნჯაეია კაპეი უსგმშოჰ აზგ იანჰაუაზ,
— იჰიეიტ კუნაჩ.

— უაეიშთა ასტოლ ხოიოუპ, ასტოლ ახა! — დნარგფ-
ხეიტ კუნაჩ იფჰიგს ასტოლ ჰატიგ-ჟიტიგლა ირხიანგ
დანაალგა. ასტოლ ინახატიეიტ. მარუშა აფგრფალგკა ეი-
ფშო დფგრ-ფგრუა რხუგ რგლოთონ, აკგ ლნაჰაუან.

— შინაპგ აშიგრკგ, დად, — იხუ ააფიხიიტ კუნაჩ. შგ-
ქური დალუზი ნეიჭაფშოგ-ააიჭაფშოიტ. უბრი ამთაზ
ჰაღეითა ომა ზგხჯზ აძი ლეიფშო მარუშა დგნდიგლყ-
ანგ დციეიტ, დალუზგდგ იხგიჰგ აფხაშარა იააიბანარკეიტ-
აკრაამთა თგნჩრან.

* * *

ადგრჯაჩონგ, ამრა ბზია ინხალახან ეიფშოან დალუზ
იფჰიგსააგარა აჰაჰიარა ფწიანგ „იმოსკვიჩ“ დაქუტიანგ,
იაბხუა კუნაჩ იაშოთა დგნთგწიიტ. აბნი ამრა აშიახუა ზა-
აქუა რეიფშო აუპ იშეგფხო იახმატიი აჰარ ჰაბზიეიბა-
ბარა!

მგზკგ ააწხანგ ლათა აქეთა სალსნგ სცონ ჯარა. ზგნძ-
აგდგ იხარამკუა იაავუან აჩარაშია ხააძა, აჩარა უაა რგბე-

ქუაგდგ. ჯარა აძიგ ფჰიგს ღშააიგაზ აყარა სცია ინალა-
შიეიტ, ახა დარბანუ სედრუ? (არა ირაციაჲუპ იზდგრუა).

სარა სანიაზწაა იასფგლაზ, (უი აჩარახტი დააუან,
დგბლალონ, ეიჰარაძაკგდგ იბგზ ანაჰიაჰირა აციგმღნგ
აკუნ იჰგ იშთაზ), აჩარა ზმადა? ჰია, „ჰატრაქტორისტ,
დალუზ ფჰიგს დააიგეიტ“ იჰიეიტ.

აი, უი იარა იოუპ ფჰიგს დააზგაზ, აფხაგ, ღუგუა-
ლაშიო, ბზია იიბოზ აფჰიგზბა ლაბ იჰთაფხაა ზხგ ლარ-
ყუნგ იტიაზ?

ისფგლაზ, იზაკუუ სგზდგრამ დაასჰთაფშოგნ უს ჰთა-
ჰიოტი:

— ნაგძარა აქუზააიტ აბზიაბარა!

იყალაპ უი არფგსგდგ აძი ბზია დიბოზარ?..

აიბაღზრარა

მაშენაკ სგხმძანძა უს აკაკალა სნეილაპ სჰიან ღგხნ-
გყა ინაგაზ ამკა ღუ სანგლანგ სჰგენასხეიტ. ამკა არხუ-
არა აყგწიყა აშიშგრა რჩგწაკშია იგგლან აჰისახუჰქუა
ვგჯა. ურთ ამაშგნა იშთაზფშოგზ ვაშომშტ. სანგრზააიგუ-
ახა აფსშია ნარაჰიანგ აზწარა ნარგსთეიტ.

— იყალაპ შიართგდგ ამაშგნა შიაზგფშოგზარ?

— აი! — ლჰიეიტ რუაძიგ. ეგი, მაჰკ ეიწბშია იყაზ,
ზგხციქუა ფანგ იკახუხუა-კახუხუა ზგზქუა იკგდგზ აფჰი-
გზბა უბრი აამთაზგ, ამწგრბღქუა ჰგზხნგ ღშაწაქუა ირ-
გქუფსაზ ასაბა არგცქმარა დაჰგენ. ღშაწაქუა რგცქმანგ
ლზგ ანგვშოგლზ, ჯარა დგზბახმაზშია სგუ ნალგზგეიტ.
„დაბაზბახეი?“ — სხგ ინასთეიტ აზწარა. აკგრ სნახუც-
ახუციტ, ახა უაჰა უმფსუანდა! ამშოგნ ახმდ ზხაშოგზ
აუაგვ სიგვზახეიტ. სგზშოგვ ინთგკუკუანგ იცეიტ.

— იყამლარი ჰაიმვალაციანარ?

— იზგყამლოზეი, შიარა შიაბანძაცი? — დწააიტ
აბრი აფჰიგზბა იზბახეიტ ჰია სგზჰგზ.

— დირგფშგნძა სცონ.....

— უს ანაკუხა ჰაიმვალაციანაპ, — ლჰიეიტ ეგი და-
ხგგლაზ.

— ამაშგნა შიაზგფშოიეთეი აკგრ წუოუ?

— მაპ, ააიგუოუპ ჰანაიზ.

— იახმაკუ ცქმა ისგულაშიომ, ახა ჯარა დგზბახეიტ
ბგგზა, — სჰიან ეიჰაბშია იყაზ აფჰიგზბა სხგ ნალგქუკნგ
ჰთაასთიტ.

— იყალაპ ღუბახმაზარგდგ, — ლჰიეიტ უი. ლარა ას
ღგძბახუ აჰიარა სანალაგა დგფხაშან დყაფშგზუხუაწიარ-
აძა დააიცრაშიეიტ. აიშთაზგ სარა სჰიაშაგდგ უსშია იყა-
ლჰეიტ. აჰკუნცია უს ამი იშოგყარწო, აძლბ დგრდგრგრც
ანგრთახუ, მა ჯარა ღგძბახუ რაჰახმოუშია, მა ჯარა დგ-
რბახმოუშია, იას იზჩგწგრგალაკგდგ ჰაზლაციიოზარ
ჰია რჩთაზგრკუეიტ. ნას აჟიეი-აჟიეი შონეიზგრჰიალო
ააიზგრჰიალო იაგააიბადგრუეიტ. სარგდგ აზნგკ აზგ უი
აზგ ისჰიაზშია სყალჰეიტ, ახა აწგხუტთანგ უახა სხგ შოგ-
ყამგზ აგურა ანგდსგრგა, — დგდირგფშტიუპ, დარძენ-
ფჰაუპ, — ლჰიეიტ ეიჰაბშია იყაზ.

— დგდირგფშტიუპ, დარძენბოუპ ანგლჰია უაჰა აჰიანა
ღგმთაკუა ღგხმდ ნასჰიეიტ.

— იაბაუდგრი სგხმდ? — იააჯალშეიტ აფჰიგზბა.

— რაია არძგნბა, აფსნგ დგზზგმდგრუა აძიგდგ დგყაძ-
ამ.

— უსყაკ უსგმჩჩანდაზ, ავგზა.

— მაპ, სარა ზგნძაკგდგ სგზგჩჩანგ ისჰიაძომ. იაფს-
ოუ აუაგვ დრგმდგრგრც ზალშომ. იშოგზბოზ დსგრგუი-
ამა სჰიო აყგნძა დააიცრაშიეიტ. ჰარა ჰყნგ აუაა უიოუპ
ციავას იშორგმოუ, აუაგვ ილაყნგ დურჩხუარ უიზგჩჩაზ-
შია იფხაძოიტ. უბრი აყგნტი რაია ისჰიაზ ღგუ იალსზ-

არ, იზალსრგზეი ჰიატიდამ. ახა სარგდგ დესმერჩხუარ ყა-
ლომგზტ, იზბან აკუზარ, ისპიონ აიაშა. აიაშა ალა თნ-
ახუეიტ რპიოიტ აჟიაფყანგ. უს ჰაიციჟიო ჰაშოგგლაზ,
ასაბა ხარტიალანგ იაიიუაზ ამაშგნა ინააჰავალა ჰნაპგ ჰვა-
ხან, იაანჰასიტ. აძლაბცია ამაშგნა იანგვხალა აკაკალი
რჩამადანქუა ნადსგრკენ, ნას სარგდგ სნეიხანგ სვაქუტი-
ეიტ. აჩონგ იზლამჩოშოზი, ნასგდგ რჩამადანქუა რგხა-
ანთაშეი, აქალაქა ახა იყანგ იზლააუაზი რგლა იზუზგმდ-
რხუაზ აჩონგ იზზიაწიყანგ იშოგვუჰახუთგზ. იზგმხუჰა-
ხუთუაზეი იაარხუოი იზლაარხუოი ანგყალა. რაია ლგხად
დგრშას იასთაზ ადგრრა ლგუ იახათაზ აკუზაპ უს დწა-
იტ.

— უს იაგდა იყაზარგდგ იშოსოუჰიარა, სგხად უაზჰი-
აზ?

— ბგხადგდგ სეიჰიეიტ, დაარაძაგდგ ბირჩხუეიტ, რა-
ია არძენბა იზგზჰაუა ფჰიგზბოუპ, აჩაი ჰოგვჰ ყაზა კატია
არძენბეი ლარეი აფხაგვლარა ეიმარკოუეიტ ჰია იაჰგს-
გზ ავაშოაჩონგ მცხუ ბზია იბბო სვგზა „აფსნგ ყაფშ“. აჰა-
სახუჰქუა ნეიჰაფშოგ-აიიჰაფშოგ. ამაშგნა უაჟიგ-უა-
ჟიგ ითასუან აყენტი რჩამადანქუა კეივარგვლანგ ჰახვკ-
გდგ ჰნეივატიეიტ.

— იყალაპ უი კატია შიარა დგჟიდგრუაზარ? — სწა-
აიტ სარა.

— დჰამდგრკუან კოლნხარაჰ ჰაიციალამი, — ლჰიეიტ
რაია ლვგზა რაია დნალჰაფშოგ.

— ლგძახუქუა ღულუალა ისაჰახეიტ, ამალა, ლხათა
დსგმბაც აკუმზარ.

— დირგფშყა უცოზარ უა დუბაპ, — ლჰიეიტ რაია.

— ხდგძჰიალა ლარა დგზბაწიყანდაზ ჰია სააუეიტ
დგშოფასგმბარი სედრუ...

— ლბარაზგ? — დწააიტ რაია.

— ააი!

— შიბანტი ააუეი? ჰაალთიტ ეგი.

— ავგნტი.

— უვგ აბაყოუ?

— კუტოლტიუპ სარა.

— გაზეთჰ აყენტი უააუაზ ჯგსშან, — ლჰიეიტ უი, კა-
ტია აგაზეთქუა რყნგტი ლასსგ-ლასსგ ილზაალოიტ.

— მაპ, მაპ, სარა ავგნტი სააუეიტ, სარა სხაზგ ისთახ-
უპ ლბარა.

— სხაზგ შოფა?! იჯალშეიტ უი.

— აკაზგ სნალაციჟიარც სთახგნ....

— სნალაციჟიარც-ბა?

— ა...აი....

— იყოუ უბომა, ავგზა უარა უაგხეიტ...

— იშოფა, კატია დგყაძამი, ჯარაკერ დცამა?...

— დგმცაც, ახა დცარანგ დგყოუპ.

— იაბა?

— ხაწა.

— ჰო, ფშოძალა! უი ბზიახუმი ზგნძა. აჰისახუჰქუა
ირზგგაჩამკხან ინეიჰაფშოგ-აიიჰაფშოგ.

იზძატიუზეი, ურთ რგუ იაანაგოზააპ კატია ლჰიარა
იაშთოუ აძიგ სოუპ ჰია.

— მაპ, აძლაბცია, სარა დაჩოკგუპ სგზწაზ, სარა ის-
თახგუპ ეილგსკაარც კატია ლუსუშა. იზლალგლშოზეი
აბგსყაჰ აჩაი ბდგ აყუშიარა.

— გექტარ ბჟოჰ 8-ტონაჰ აჩაი აანაშთუა იზლაყალწ-
აზეი ჰია უწააუოუ, მამზარგდგ ლარა უბრი აყარა აყუშ-
არა ზლალგლშოზეი ჰია უწააუოუ?

— უი აყარა — აყარა ჰა ჰჩაირთაქუაგდგ იაარგშო-
უა აყაწარა ჰალშოახეიტ, ახა დარა ჰარა ჰჩაი ჰოგვცია უი
აყარა რზჰოგვხუამ აკუმზარ.

— იუთახგზარ კატია ლტიგ ჰარა იაადგრუაგდგ უაჰ-

ჰიაპ, ლხათა დუბარგდგ იუალჰიაშა ლოუბ, — ლჰიეიტ
უი.

— ითაბუბ ჰია შიასგმჰიოი. ლარა დნალაგეიტ აჰია-
რა, რაიაგდგ სარა სეიფშო უაჟიადა ილმაჰადაცშია დძერ-
კუან.

— იშოუაჰაზ კიფშო, ხემფადა, იმცემკუა აჩაი ხეხრა
დაზგლასუბ, ახა ეიჰარაძაკგდგ უი ომაძთა დაფსაძომ.
აჩაი ახეხრა იათახუბ ალასრა, რჰიოიტ, უი ხემფადა იწ-
აბერგგუბ, ახა ალასრა მაცარა ადაგდგ იათახუბ ანარხა.
ანარხა დუ ლემაზაროუბ აჩაი ჰგეხვგ. აშეგმთანტიი ზნგ-
ყუაშია ხულბეჩხანდა იზგენამგეძაზ აჩაი ხეხვ უი ჰიარას
იათახუბეი ქუჰიარა დუკ ზლოუამ.

— ნას კატია ლნგყუაშია ლნგყუაშიოუბ აუსმშო აან-
წიანდა, უსომა?

— ხემფადა.

— იზლალგლშაუაზეი უს აყაწარა?

— ლჩაზგყალწეიტ.

— ლჩაზგყალწეიტ-ბა?

— ააი, აჩგვ ანაზგყარწო აიფშო ლჩაზგყალწეიტ.
უი აჰიარა დაჰგენ, სარა ჯაშახუს იკნგ სგლზგძრკუან: კა-
ტია დაქუშიეიტ ლემშო აშაშა, შგეგმთან საათლა დგგ-
ლოიტ.

— უეიზგდგ შაყა საათ რზგ? — ლაჟია დნაფსგრყე-
იტ.

— ასაათ ჰბა რზგ ლშაპგ დგქუგგლოუბ. აშეგმთან
იყალწოიტ თაალგმ. ლემკაალა ილგრწიუეიტ ლნაციკა-
არაქუეი ლგბდოეი. ლნაციკარაქუა შაყა ილასნგ აჩაი
ხერხუა აყარა იმარიახოიტ. ილუღუაზაროუბ ლგბლა. ია-
ხაბულაანდა უბლა გრხუანგ აჩაი ახეხრა აზგყაწარა ბზია
ათახუბ. უბრი აყგნტი ლგბლა მააფსარც აზგ ესგშეჟ ამ-
ასაჟო ყალწოიტ. უბართქუა ზეგდგ რგშთახა ლჰგ-ლნაპგ
ძგხლა იძიძიანგ, ლგფსგ ააშანგ ლკაწკურქუა ააშთგხნგ.

ლუსახა დცოიტ. შგბჟონ უა აკრახგდღუა ლხუ აარგოიტ.
აუს ლუეიტ იაალაშცაანდა, იზბან აკუზარ, შგბჟეშთახა
ახაშიაშიარაზგ აუსურა მგცხუ ბზია ილბოიტ აყგნტი,
ახულბეჩხა დანაილაკ ძგხლა ლჩგლკუაბოიტ. უს ყა-
ლწოიტ ესგმშა, უაჟიშთ დაშცგლან უს, დახგყაზაალაკ
იყალგმწარ აუძომ, ათათგნ იახრა აუაგვ დივგზოუბ. ხემფ-
ადა უი ლუსურაჰგ ილგხუოიტ. უაფხაოუ სგზდგრუამ
ააიგუა „აფსნგ ყაფშ“ იანგნ ლსტატიაკ აკოლნხაცია რგვ-
ნგწყა ასპორტი აჰიზკულდტურეი რუსურა არლულუარა
იახჰიანგ. უაჟი აკოლნხარა რგვნგწყა ასპორტი აჰიზკუ-
ლდტურეი რუსურა არლულუარა იახჰიანგ. უაჟი აკოლ-
ნხარა აყნგ იყოუ ასპორტ ეიდგგლა აკოლნხარა ლარა ლო-
უბ ეიჰაბგს იამოუ. იარა უაყაგდგ ლუსურა ეიწახაძამ.
უს იაჰაზგუამთაკუა ამაშგნა ჰნაზგოზ დირგფშ აქგთსოვ-
ეტ აყნგ ახეუ ჰია ინკელყეიტ. აშოთა იაზგმკუა აუაა ეი-
ზანგ იყან. ჯოუკგ აიძწაკაჩა იხუმარუან, ჯოუკ ავოლეი-
ბოლ იასუან. უახა აკგ შორგმაზ ვაშომგზტ. ჰაათგწიიტ.

— შიგმცცაკუაზარ უახა ახუმარრა ჰამოუბ, — ლჰი-
ეიტ რაია.

— ხემფადა შიგხუმარრა სახუაფშოუეიტ, შიარა შიყ-
ალოუმა?

— ჰყალოიტ, ააი!

— ნას, უს აკუზარ, აკლუბ აყნგ ჰაინიაპ, კატიაგდგ
დგსშიგრდგრბ.

— აზამანა კატიაგდგ დუჰარდგრბ, რჰიეიტ ავგჯაგდგ-
ბზიალა ჰია ეიბგმჰიაკუა ჰაიფგრწიიტ. დარგდგ ცეიტ, სა-
რგდგ აქგთსოვეტახა სჰგენასხეიტ.

აკლუბ აყნგ სანნეი აჟილარ უნაციახგ უზრგლამწო
ეგწაჰაპა იდგრთიხან უა აში აყნგწიყა დაასფგლშეიტ
რაია.

— ბვგზა დაბაყოუ?

— მაჰკ დაგხოიტ, ახა უეიზგდგ-უეიზგდგ დმარ ლუ-

ძომ. სარგჯე ასცენახე სემცარ სეხუაძომ, ახუმარა სალოუპ, ლჰიეიტ უი, სხალა საანგენე აცარა შოგლციგმღეზ მკაშო.

— იაუაზეი სხალა სახუაფშოპ, ამალა კატია დგზდგრ-გრ ციგაძამშტ....

— ახა უი უაჟიგ ლჩიეილალჰიახეიტ, დზაიუამ ახუმარა დალოუპ.

— ასპექტაკლდ აშთახე დსგრდგრ, ბმანშიალახოზარ.

— აზამანა.

— უაჟიშთა ბცა ბაგხაპ. რაია დცეიტ. სარგჯე აკლუბ სნგვნალტ. ზაა იტიაზ აჟილარ ანაპეინყდარა იაჰფენ, ურთ რგუქუა ხგო-ხგოთუა აფარდა ანბაატუეი ჰია იფშოგენ. აზალ „აუუ“ ახგონ. უს აფარდა ააიმყდან აძიგ დააციგრწგნ ირგხუმარუაზ აპიესა, იალოუ აუაა, იხუმარუა რგეილაქუა ნეიჰიან დცეიტ. აზალ ძრგუენ, აკუბრგ ფგრუაზარ ამწიგჟიკა აბჟე უაჰარატიგ ითგნჩრან: აუხა აკოლნხაცია იდდგრბეიტ აპიესა „აურგსტი ზწაატიგ“.

— ისგულაშოიიტ ასპექტაკლდ აშთახე აჟილარ ემპ-ნე იმცაკუა აუუჰია ეილაგდჟუა იშოგვლაზ. ურთ უა ინა-ზხუაფშოგზ ამერიკატიი აფსთაზარა აკგრ იარხუციტ. სარა სდიგლწნე თათგნე ასგრკენ სახო სგშოგვლაზ რაია იზ-ბაც ლვგზა დღვცნე დაასგდგვლტ.

— ახუმარა აშთახე ილასჰიაპ ჰია სგუ იშოთაზ იაას-ხაშოთგენ, კატია დსგციციეიტ, სათამგზ ავგზა, — ჰშაალ-თიიტ რაია.

— უახა ჰარა უაჰთაზ, კატიგდგ ჰარგდგ ბრიგადაჟ აუპ ჰაზლოუ უაწი აშგჟ აუსურა ჰანცო უჰაცცარ უა ლუსუ-რაჰგე დუბაპ, — ლჰიეიტ ეგი. იყასწახოუაზ, აუხა სგფ-ხდარ აკუხეიტ. მავ-ჩაპ სჰიარგდგ ბაშოა აფსგშიაჟ იავგზ-ან აყნგტი სჩაანგსკვლტ. რაიაგდგ ბზიალა ჰია ნაჰაჰანგ დცეიტ. ჰარგდგ ჰაიძანგ, ჰაიციაჟიო ლვგნგჟა ჰჰგენაჰხო-ეიტ.

— აწგზ კახხაა იწიციან. ჯარა ჰიტ ბჟგჟ გომგზტ, ჰარა უი ათგნჩრა ჰაგულალანგ ჰნეიუან.

— შაყა იბზიოზუა უახატიი აწგზ! — ლჰიეიტ უი.

— შაყაგდგ ითგნჩროუზეი, შაყაგდგ იგუაზგრჰაგო-უზეი! — ნაცსწეიტ სარა. აფსაბარა იაჰჰიოზ ეილნაკა-არც ათახგზშია ალგმჰა კვდწანგ იაჰზგძგრკუან. აფშოგდგ ჰგვხააძა იაჰჰაგუბზგლდუან. აბას აფსაბარა ანგუაზგრჰა-გაზ აამთაზგ უი ათგნჩრა აილაგარა გუაღჟუარაციან. უს ჰაშმენიუაზ ხუდაჟა ივაჰგკენგ უბას ბჟგციგაჟ გოეიტ, აფსაბარა ზეგდგ ააილანარძგძარტიგ. აჰაბლა ლაქუაგდგ ახოუ-სგუჰია იააილალჟეიტ. აძიგდგ დყდან, აწგქე ჰია ახ-გსბჟგდგ გოეიტ. ეგი, იგუეი-გუეიუა, ჯარა აკვ აბასფგხე-აშოარი ჰია იდიგქუზ ჰუჟმაჟ აშაცჰია იაჰჰაშოაზაპ, იხუ-ააიტ. ახუაბჟე ზაჰაზ, აშაცჰია ზჰაზ აფშომა ააიგუა დგყან აშაცჰია იაზნგმკვლარ ჰია დშოანგ დეიხსიტ. ეხ, ჯაჰანგმ ათგფხააიტ უი აქუჟმა, იზაკუუ თგნჩროუზეი იააილანაგ-აზ!

— ავნგ ჰანაი, უახხმა ააჰჰან, აუადაჰგე სიართა ნე-ყალწან სნგშოალწეიტ. ჰანნეი ანს-არს ლჰიან, ახა სარა ისგმუეიტ, ათააცია რგრჰგვხარა აზინ ლგსგმთეიტ. იზბან აკუზარ აწგზ აკგრ იცახდან, აჩონგ ხულანძა აუს ზუაზ აუაა კარაქუა რფსშარა აფგრხაგახარა სთახგმხაზტ აზგ. აშგჟემთან სააფშოიტ. ივწრაან იყაზ აფენჯგრ აღუშიქუა ირგვჰჰანგ ისჰთაფხონ იგუაზგრჰაგახა ივაგვლაზ ამრა აში-ახუაქუა. ეგირახტეიი აუადა აპრიომნიკ აძიგ ირხოეიტ. ათძგ იალგვნგ ისაჰაუან აძი აპრიომნიკ იაჰიოზ ამელოდ-ია იჩაქურშიანგ თაალგმ შოგყაიწაუაზ. უს აპრიომნიკ ახუმარა იაყუწიიტ, აში აარტნგ აძიგდგ ადიახგე დგნდიგ-ლწიიტ. სფენჯარ აღუშიქუა იყაყააძა იაარტნგ ინკვდგს-წან სნგლაგვლან აშოთა სნგქუფშოიტ.

— აბარ ლარა (ჟიაჰიარა ათახგმჟუა უაჟიშთა სკაშომ).

კატია არძენბა! უი დბლახკგახა. აშეტიი ამგრხუაგა აშო-
ახუა ხააქუა დნარგდგზბალტ.

— უზგგლაზეი მაკანა შეგუბეი, — ლპიეიტ დჭაფ-
ხა-ჭაჩხო, სფენჯგრ დაადგლან. უი დლაშონ აჩგნტიი
აშეე ეიფშო. ითგჭოზ ლგბლა გუქქუა სნარხაფშოგლან,
სხგ აფენჯგრ ინკლგრჰიჰიანგ სნაპქუა ლარა ლახა ინას-
გრხეიტ.

— შეე ბზია კატია! — ლარა დაასჭაჩხან, ლხე ჰგშ-
თგლხტ. ნას სნაპქუა რლულუანგ იაანკგლან; ბზია უბაიიტ
ავგზა! — ლპიეიტ.

ა ვ ზ ც ი ა

ამრა კახხაა იფხონ. აეივან აგუ კაზკაზუან ასარკეი-
ფშო. ჯარა ხუაშრაკ ანგმგზტ. აბახუ იაჭყუანგ იშოახხა
აგუგუაჰია ინეიუან არკაშო. აუაგ დნადგლანგ ნაპყაზ-
ალა იცინგ ირგვლაზშოა, ზგშოახტეიი აშაპქუა ირგქუგ-
ლანგ იგგლოუ აჩგ ასახა ამანგ ეიჭაფშოუა იგგლან აბ-
ახუქუა ვბა. ურთ რნავს აჭგბგარა დუქუეი, აცაყმარა
ბაათსქუეი უნარჭაფშოუან. ურთ ავბახუკ უნარგბუაფ-
შონგ ახტატიი აბახუ აკმატრაცი ანაძარა იახგჰიჰიანგ იუ-
ბონ აშარშაჭ შოკუაქუა აქურშიგზშოა იყუაშოძა იგგლ-
ოუ ერცახუ ჰარაკ დუ; არმარახალა აციჰიგრა ყმანტაზ-
ქუეი აპავარეი ნაშთგნ, შგბუგშოახგენ.

აკაძღ იაჭაეგზ ახაჰი დუ დგქუტეიან ამშოგნახე დგ-
ფნოუა ლეიუარსან. უი 26 შოგქუსა დგრთან. იხგ-იჭგ
აიქუარა ახგკუან. აუკგ იეივანგრქუა თბაანგ. ლასსგ-ლა-
სსგ დციიჰომგზტ. იციგმდგნ მგცხუ აპარჰარეი, ამც ჰია-
რეი. იიუა — უნ, იიჰიაზ — ჰიან.

დგზცგზ აჯმაქუა აკუჰი-კუჰი ჰია იჰიაუა დზგქუტეიან
ახაჰი დუ ზჭაეგზ აკაძღ ანაარა იაჭთან. დახგნაფშოუ-

აზ. იბლა იააწაშოიონ ეიუა-ეიტეიმგზ ასახაქუა. ბზია
იიბოზ აფჰიგზბა ლგხციე წაკნგ აჭჰაჰია ათათგნ რგფხოუა
აკაზარმა დგწატიოუშოა ილაფშო დგწაშოიონ. ზნგ, იარა
არახუ იმანგ დახაჭოლუ ზბოზარ ჰია დაათგგლანგ დააფ-
შოუაზშოა ილაფშო დააწაშოიონ, დაჩაზნგზგდგ ასოჭ აჭგ
ასტოლ რგგლანგ აძახგა მაშგნა დადტიალანგ ახახაჰია
დძახოუაზშოა.

დგზუსდა ლეიუარსან? — ავგზა, აფხაგ, შიეიბადგრ
იარგდგ უარგდგ ლეიუარსან აფჰაზოლუ! აფჰაზოლუ-ფჰა ჰა-
ნიჭა ლაშა იფა იაუბ. იაბ, კადგრ აფჰაზოლუ, დშოარგცავ
დუუნ. აკოლნხაჰია რჭერმა რახუ დრგცგნ.

1942 შოგქუსაზგ აჭერმა რახუ იმანგ აშხა დგყან. აკო-
ლნხარა რახუ შოიმოლუ დგრგოიტ დგტყუანგ. ალა-
ცია აბუგსგრთა ამკა რკოიტ. აამთა ზგნძა იმაჭძან. დლა-
სგრ აკუნ. დაალაგან აბას ყაიწეიტ:

— აუიჰიაჰია იუაჰა ააიშიხირწირაან ალაბა ნარსნგ ინ-
აშიხირფეიტ, იხთარფა გრქმაქმანგ ინახეიწეიტ. ვ-ჯმაკ
ნაგანგ იყაიწაზ აციაჰა ააიგუარა იჭეიჰიეიტ. ნას ეგდგ-
რთ აგუართა ნაიფცანგ იჭგნეიხეიტ. არახუ იმანგ ზნგკ
არკაშო დზგრგრ ნას აივხაა იჩათანგ, აჭგბგარა იხგ იარ-
ხუანგ დცონ. წაყა აციეიქუარა ლაშცარა ითგწირაა აძგ-
რლაში ეიფშო ილაკგ-ლაკაჰა ინეიუაზ არკაშო დგნგ-
ქუგგლტ. უი აიაჰია ეიფშო იხთალანგ ინეიუაზ არჭჭა დუ
აწან ულაფშო ნაძომგზტ.

აციაჰია ააიგუარა ინიეგზ აჯმაქუა, რგვზცია ნარგხც-
ანგ იჭთანგნეიხა აყაარა იალაგფეიტ. აციაჰა აუაგ ფშორა
ამანგ ირბოზი, აჯმაქუა რგყაბუე ირაჰაუაზი, ანემსაა აგ-
ურა დხანარწონ“ ამაციიზ ხგ დთაცალანგ დჰამოუბ ჰია.

ახა უი აამთაზგ უი ახაჩა არახუ არკაშო ინგრიცახან.

* * *

ლეიუარსან აკომჭოარ დნალალან აკომჭოარრატი ბი-
ლეთ იგუ ინადწანგ, აჩლენრატი ლაგალაქუა რშოარა დნ-

ალაგზეთი იშია-იზა შოგუსკ ააწუნგ ჰაფსადგელ
აჯგზტიგლატი ეიბაშრა დუ წესიტ, აკომუნისტტი პარტ-
ია აწეი იიაშოლუ აძიგ იშოგიუა ეიფშო, ლეიუარსან აიბა-
შრა იანალაგაწიყა იხალა დაჰიან არრა დცეიტ. აიბაშრა
ილგაანდა აბჯარ იკენ. იანალგა დხენჰიიტ ავნეყა. და-
ხააიზ აფხა აფსადგელ ახურა იანგლაზ არღარაზგ
აკრურა დალაგეიტ. შხაცან ალამთალაშია იაბ კადერ
დჩმაზავხეიტ. უი ახუშიტიგრთა აყნგ დგშთაწანგ, იაბ
დგზცვზ არახუ იარა იმანგ აშხა დააიტ. ლეიუარსან აშხა
აკვრნტი დააქუახან, ახა ზნგმზარ ზნგ ასწიყა აუს ხან-
თა იარა იდნგ, ათაქვხეჟურა დადგლანგ დმააცვზტ. მარ-
ია უსუმა ხუში-ხგ აჟმა რგხჩარა? მაპ! არა იათახუტ
აბლა წარგ! აგუაჩიანგზაარა! აილყა-ეილლუციარა.
ისგხარგზეი უმჰიან. არი უმბოი ამრა კაჟჟჟჟ იფხოიტ,
არახუ ჰიუა აკაძღ იაჰოლუპ, იარა ახაჰი დგქუტიანგ ამ-
შოგნახდ დგფშოჟეიტ. ახა აბარ იყალაზ.

ფსთჰიაკ ყუაშოძა ერცახუ ინავწგნ აჰაანახეიტ. აფ-
ხაბარა იანაქუფშოგწიყა აგუ ააილგსგზშია იაილახუნ
ილუხხა აჟივან აშოწა აჩოგნახნაგძეიტ, უს რჩააიბადგ-
რკენ აჟივან აგუშოწა ზეგდგ ეიქუაწიამლაჰა იაწგრყ-
ეიტ. ამშო, ჩონაკ ჟიანტი აჩათსახოჟეიტ აშხა. უი იდგ-
რუან ლეიურსან, აბღააჰია ახაჰი დნალბაათან აჟმაქუა
ააიზიციეიტ. დანგნაფშოაფშო შგმა დანიმბა, უი უაჟიგ
დიბაზმა, იყაიწაც აუპ, ათგფახდ დცაზარ აკუხაპ ააიგუა-
ხეიტ. ამაციგს ააქუჰჰან იაარლაშეიტ. ინაგურგურგნ
აგყყაჰია აქუარშოვგ შიპა იპყგშო-პყგშოძა აჰაანახეიტ.
ეიბარბგლგო ინეიუაზ აფთაქუა ვბა იახგენეიჰაჰაზ ა-
ცა ვარგბჟყდან აწგქჟ აათგეიტ. აჟმაქუა აქუარშოვგ ან-
რგლალა ეიმბღეჟიია ეიმპნგ იდიგქულჟეიტ. რეიზცარა
ციგმახეიტ. არვაშოქუა ხგწიტ. აქუარშოვგ იკგდწიანგ
ალჟეირა იალაგეიტ. აჟივან ლჟეიმაჰან, აფსაბარა აკგ
ახულაჰაზშია ილაშციეიტ. ამაციგს ლაკდგ-ლაკდუა აჟივან

ინანგლონ, ადგდი ახგსბჟი, არვაშოქუეი, ავარქუეი რგბჟ-
ქუა ახგენეილალოზ კაამეთ დგრჰიონ. ლეიუარსან ირ-
ახუ ეიდცალანგ დშოაიუაზ იახგკუჟუარ იჰიან აფსარა
იაწეიცალტ. შგმა იუაპა იჩოგლაჰიანგ, აფსა დგწაგგლან,
ლეიუარსან დშოაიუაზ ანიბა დნეიფგლნ აჟმაქუა ნეიც-
გწეიცალტ.

ეგმაურგმ, ეგმაურგმ, არანდა იანაასცა სხალაგდგ იწა-
სცალაპ, — იჰიან იგუ ნგრხანგ, იუაპა იჩოგლაჰიანგ აფსა
აშაპგ დნაწაგგლტ.

ლეიუარსანი შგმეი ქურალა ოუმაკ ეივგრგომგზტ. აა-
აიდგრგგლან უნარგხუაფშოგრ, ფშორალა სახალა, აცია-
ჟიარაჰჟგ აკუზარ, ზეგდგ რჰჟგ ადიახალა, შგმა ეიჰა უა-
ვგ დაალზიხოჟან. ხშოგვლა, აფსთაზარა აილკაარაჰჟგ
ართ რაკი ძაკი რგბჟან. ავგჯაგდგ აკომჰჰარ იალან. შგმა
უაჰგ ხანთან, დაგმააშონ. აუს ხანთა იარაზნაკ იგუ კა-
ნაჟუან.

— ჰაშოგ, ჰცალაპ, — იჰიან შგმა ლეიუარსან დნაიდ-
გგლტ.

— იაბა? — დწააიტ ეგი.

— ათგფახდ!

— არახუ?

— იკაჰცაპ, მამზარ არა ჰზაანგგლომ...

— იკაჰციოიტ, ახა ავარქუა იყარწო უმბოი, ჯარა ხაჰიგ
რბგლგდანგ იჰალანაწარგდგ ჰანნარწიოიტიეი?!

— ნას არახუ რზგ ჰარა ჰჩოჰშუამა?!

— არახუ რზგ! — იხგ-იჰჟგ ამცაბზ ნგქულაზშია დყ-
აფშო დააიბაკეიტ ლეიუარსან.

— სარა არახუ სხგ სგზრგქუწომ, სფსთაზარა ეიჰა ეა-
ლმასშოიტ. ნასგდგ ირგხაჟაზეი არა იაანგენგ ჰცარ.
აქუა შოაახკულაჰ ჰააბჟყდანგ იკაჰციოიტ, — იჰიეიტ იფ-
გწა ახუხუარა აძგფსგ ახკუჟუა დახგგლაზ შგმა.

— იშოგუთახგუ! ახა სარა არახუ სნარფგრშიანგ შა-

ჭაყ ყასწომ. სარა არა ხუმარა სმააიტ, სნაპე იანგუპ
ეილარ რმალ სხაჩარც. ურთ იზბო რზე ადიგ იქუენგ
სცომ.

— სარა სცოიტ.

— უცოიტ, ახა უახანეიუა იშოფოუჰიოი? იუალუზეი
აკომჰარ?... უაჟიგ არა აიჭახუჰახუთრა ჰალაგარგმ. უც-
ოზარ უაალა, უმცოზარ სარა სცეიტ, — იჰიან არახუ
დნარგწაყეიტ.

— ურთ აბაკოუცოი?!

— ათგუახა!

უარა უცოზარ უცა, ჯაჰანგმ უთგუხააიტ, ახა არახუ
უსთომ, იფხასთახოიტ. შგმა ლეიუარსან დნეიდგელან, —
იბზიოუპ ამალა აკგ ანრგხა ათაჟ შგყაუწო დერ, იჰიან
იუაბა ნაიკურშოანგ დნაიდყდან იჭოგნაიხეიტ. შგმა ათგ-
უახა იხგ რხანგ აგუაჟა დნთგსნგ აკაწლგ დაჭოალანგ დნ-
ეიუან. უს ილჟეიმატიანგ იანარ აგუთაზეიფშო აჰიგლგ-
ჰია აკერცხ აჭოანახეიტ, არახუქუეი ლეიუარსანი ხგბ-
რას ირგმაზ აფსარა „სარგდგ აუაჟგ სგზლაიხუო აკგ გყა-
ზააპ“ ჰია აჰიოზშია რახუ გუართაჟ აგუწაჰიჰია აჟიგან ია-
წაჩოგრბო იაწაგელან. აქუა იმათიაქუა ირგლსნგ იცია
აყენდა ინეიტ. იგუ იადგზ აკომჰარტი ბილეთ იაიიდგრ-
ატი იარციააკვიტ.

იყამალა იუაბა აწგხუა ააწგრჰჰანგ იბილეთ ნგლაჰა-
ანგ იჯგბა ინთეიწეიტ. იცია იანაადლაწიყა აფხარა ყუა-
ნდაძა იცია-იჟე ინარგბჟალანგ იაიიმნადეიტ.

* * *

აიმაა აჭოგ ინთაფსო აყენდა ასი აკერცხი აუიტ. აშხა
იშოგყალოუ ეიფშო ფგთრაჟ აშთახა იაახნაგან, საათჟ აშ-
თახა ამრაგდგ ააციგწგფხეიტ, ავარქუა გქუხაჩა იცონ...

იშოახგკუკუაზ აჟმაქუა დნარგწაყდან, ათგფ ახა დც-
არც იაფცანგ იმანგ იჭოგნეიხეიტ. აჟმაქუა ატრგმ-სრგმ

ჰია იფო, აჭახ-სახ ჰია ტივალა ეისუა, იაფცანგ, აგუა-
ვარა დთგსგნ ანაარა დაჭოალანგ ახწირგრა დაციშიანგ ილ-
აბაშა ნაიწარსუა დნეიუან ლეიუარსან. უს არახუ იმანგ
დშოგნეიუაზ ზბაზ იფშოაჟა იდიგქუზ მგში ციგშიშიგკ
ხუდაყა იაიიფგლტ. არახუ შიან ეიმბლდგჟიია მახა-მახა
ეიმპნგ იდიგქულტ. სხგ ზგაპ იჰიარ ახგართა იმოუპ. ახა
არახუ კაჟნგ დგზცომ, აბუარაჟ იშოფეიუეი... ახაჰი იჩონა-
ვარშინგ ახგ იარბანგ დააწხეიტ, ახა აშოაქჟ ეიბამგეიტ.
ნას აპატრონა ითაზ ნთგრშიანგ, კაფხა აცმხურა ნთარ-
შინგ დააზგფშოიტ. უს იანაიზგმარიშოახა დეითაწხე-
იტ, ახა ამში აფამთეი იხგსმთეი ეიქუშიან აკგდგ აზგყამწ-
ეიტ. ახგსბუ ზაჰაზ ამში იბზნგ იარა იახა — აჭოა-
ნახეიტ. დგვრ იხაძოიტ, დმგვგრ აბარ იაიიხეიტ ეგდა-
გგმა ახუცრა იაქუირძრა აამთა იმამ. ნას იშოიმჩგზ აკუ-
კუჰია დნაწაჰიჰიეიტ, — უმაინ, უახახუეიტ, — ჰია, ახა
იბჟე იაცააჰკგნ აჭოანახეიტ. ილაბაშა ამახუ ინაცია დუ
ნაჭარშინგ დააგგლტ. ამში შოაიუაზ ზჭოგნაირხაზ ალა-
ბაშა იახაზ აფსა ასასა ინთაირვავტ. აშა ეიბარგეიტ. ეი-
ბარკარტ. ბლარწახდგ ეიქუფეიტ. უს იშოეიბარბგლგდოზ
ეიმანგ ახაჰი ინადჰალტ. ავგჯაგდგ რგმჩ რშიეიტ. წაყა
დაწანაგალარც ეგიგმკუა ზჭოგნაირხაზ აყაძა აფსგ აც-
ართაწიყა ინალაირყაციეიტ. იაალაზგნ უაჰა აზგყამწაქუა
ინეიყუაჟრიტ. იახეისუაზ იციეი—იჟი ფგთჰა-ფგთჰა აშ-
არშიქუა თატიან. იმჩ ზეგდგ კაფსაძანგ იფსგ მაჰნგ, აშა
ზწვრაა იცოზ ამში დავაჟგნ. არახუ შოაყდანგ აკძლგ იკგ-
დგნ.

იფსგ ანაიილალა დვაგგლან, ილაბაშა იხგ იაარხუანგ
აკაკალა, კბა-კბალა იაიიზცანგ დნდიგქულონ ეიფშო დაა-
იფგლტ აჭერმა აიჰაბგ ლამშაწი, კგჯა ახაშცია იცნგ. უი
იარაზნაჟ იდგრტ არგცჰარა დშოაქუშიაზ. დააიდგლან
დააიგუდიჰიჰიალტ.

— ბავ ფწია ულომა? — დწაიიტ ლამშაწი.

— მაპ! ფხასთა ასმერყაწეიტ; — იპიან ლეიუარსან ლამშაწი დნაიჭათეშეიტ, დაგდაათეშორეჩეიტ. — აბნა ლბაა ითაჟუპ, აცია ფხასთაშიგმტიგნ. — ინაპე ნარგხხანგ იდირბეიტ აშა ალვრუა ახაპი იახდავუგზ. ახაშეცია წაყა ილბააიტ აცია ახგრხგრც. ლეიუარსანი ლამშაწი არახუ ეიზცანგ რჭეგნარხეიტ.

* * *

არახუ რათცანგ ათეფაჟე იააიტ ლეიუარსანი ლამშაწი. შგმა დგფხაშანგ დციგრემწეიტ. უს ეგაგრთგდგ იიშგზ ამში აცია რგმანგ იახალტ. ლეიუარსან იხურაქუა ჭარპიეიტ. შგმა აფს ფშოტიგ აახუანგ, დხუცუა დრგლწნგ ხაზგ დტიან.

— შგმა ლეიუარსან დნგენგ უზააზეი? — აზწარა ნა-იითეიტ ლამშაწი. უი ახაპი იხულაშიაზშია ილაქუა თგზ-ზა დგფშოუან.

— იუასპიო უაჰაუამა? — დაჭეგნ ლამშაწი, — უახა უშთა უსგდგ იხულეიტ, ახა უაწიგ იანააშალაქ უმათი-ქუა უმანგ, უცა ავნეყა.

— ჰალა უამბან, ჰალა უაფგრცქმა, — იააილარფსე-იტ ახაშეცია.

ამალა უშენეიუა ჰაჯარათ იჭეგ უნეინგ (ჰაჯარათ აკო-ლნხარა ახანტიაკგ იოუპ) უშენეილაქ უხათეფანგ აუაჟგ დაჰზააიშორატიგ იყაწა, უზპარხგნჰიგზგდგ იაჰია.

შგმა, სათაშიგმწან, ჩაზნგ უს იყასწომ ჰია იპიარც ითახგნ, იყასწაზ ყასგმწაკუა აუაა შოგფსუა სგფსგნდაზ ჰია იგუ იაანაგო დტიან. ლეიუარსან იხურაქუა ფშოშოან ეიბარგხხანგ აკერ იგუხდააიგონ. ახა იზაყარაზაალაქ იქ-გბეჟ ირგომგზტ; მიგლა იწიახუა. იხდაა იხაირშოთგრც აუიბეჟ აპიარა დაჭეგნ. დახეციაჟიოზ ოლა თრია დახუაფ-შოუან აშა ახაშეგ, ამში აშაფხეც თგფქუა რგლა ხეჯარა იკგლწიწია იათხდა იქუზ იკომჭარტი ბილეთ.

* * *

აწხ აგუ ეივნაშოახდან. აიწიაქუა ეილაარცგრუა, იც-ყდანგ აჟივან აგუ იკგდგფსალან. ურთ ინარგლს — აარგ-ლსუა აჟივან აგუ იქუსნგ იქუჰა ინეიუან ამზა, აციააკგრა ზჭეგშეგ იგგლაზ აბახუქუა, ამზა ალაშოარა ახარგნგფ-ხალოზ, არაზგნ-ძგ რხაგრშოანგ იგგლაზშია იცგრცგრუან. შხატიგლან თგნჩრან. რშაპქუა ეილაფსანგ ითაჰიახაა იცი-ან აბახუქუა. ზგქანაშოგქუსა ცია იამგაძო, იფხეიბაწა ეიბარსნგ იცოზ არვაშოქუა რგბეჟადა ბეგკ ჯარა იგომგზტ.

ათეფ იაკურშოანგ 4 — ჯარა ამცა ეიქუნ. შგმა აკუს-თხაქუა რხგ ნეიჭაჟკნგ, აშოაქა ნაიწარსნგ დხუცუა დგგ-ლან. აქმალა ავნეწყა აკუახაჩაქუა რგწათსანგ იციან ახ-შეცია. ლამშაწი დნგქუტიან დნაფშოათეშეიტ. ნას დვაგგ-ლან ლეიუარსან იჭეგ დნეიტ. უი დკახხაა დგციან. ახგრ-სგრ ჰია იციაზ ახაშეცია რგხუდა აბეჟ გონ. ლამშაწი ლეი-უარსან იქუგრნგ იკაჟგზ იუაჰა დვახან ინაიქუიწეიტ. ნას აშშეჰია ადიახგ დგნდიგლწიტ.

შგმა დჰაშოჰათიარახაზშია; ჩოგრწგსგ იმაძამეჟა იშო-აქა იგუწარსნგ დგგლან.

— არი დგციამაშ? — დნეიზგფშეიტ ლამშაწი. — უშოგგლო — უციომა? — დნაიდგგლტ.

— მაპ, — იპიან აფხეძ იალაზ აძიგ ეიფშო ათჰარცი ჰია დაალწიტ. იააიციგმლხეიტ ლამშაწი.

— იუხაზეი? — ათაქ აპიარა აცგნხურას აწანძა დნგ-ქუფსგჩჰაიტ. ეხ, შგმა, შგმა, სგულრაქუა რაცია იბაშო-ხეიტ, უს სუქუგუდოუამგზტ, აფსრა იაჰა საქუგუდოუან აკუმზარ. ჟილარ რმალ ჰახაჩოიტ, ჟილარ რუს ჰაჭოუპ, რგრახუ ჰრგცუპ, ახა ჰარა ჰაზუსთდა ჟილარგ ჰარხგფ-ხაძალაძამი! ჰარა ჰტიგ აკუძამი იაჰახაჩო?! დაარა იფ-ხაშარანგ იუხიიტ იუხაგზ. უაჟი უდიგქუაჰწარ უახანეიუა ლას ინოუგოზეი?! სზააიზეი ჰია იროუჰიოზეი, უკგზცა

აკომუნიზარა, უგურა განგ ჰმალ ჰზგხაჲ ჰია იუქუგულნგ
უაზგშოგზ აკოლნხაციეი უგურა ზგაზ აკომუნისტტი
პარტიეი?! სააშარაზგ სააიტ უჰიომია?...
— იყასწაზ შხუართამ ზდგრუეიტ, ლამშაწი, ახა სუ-
ჰიოიტ საქუითუტირაზგ ახგ რქიარა.
— იზლა?
— სუსურა ცქაღა, სეგბავ ალა, იარბანზაალაკ იასგ-
დგშიწო აკგ აჭოგ სხგ სეიგძომ!
— საქუითზააიტ, ლეიუარსან სათოუმწან ჰია იაჰიარა.
— აზამანა! შგმა იჭოგნეიხეიტ.
— უაჲი დგციოუბ, დუმგრჭოგხან, უაჲიგ! შგმა იჩაა-
ნიკლტ. აგურღა იხგ — იჭოგ ინგქულან იაჲულაშააიტ.
ადგრვაჩონგ ამრა ხახაძა იანგვაგგლოზ, რრეიტ ჰია არ-
ახუ იაფცანგ, იშიაქე იაზგქუნწანგ, აჭოარპგნ არჰიო, ახაჲა
ლა დუ ნაიაჰითარფალო აჰიგრთა თგფქუა რახა დცონ
შგმა.

ა ხ ძ უ ა

ადაყა

1. ზღა სხუართამ	3
2. აკომუნისტტი თააციაარაღა	8
3. აჯზა იგუ	14
4. ბზია იზბოიტ	16
5. ათენჩრა პარად	17
6. აჭგრხაცია რეინიარა	19
7. სგუ აშოტბუ	22
8. აფსნყა	26
9. აწიცეი ანჰიაჭოეი	30
10. აჟიბუ დუ	32
11. აშხა თფჰა	34
12. აგულაშოარა	37
13. აფჰიზბა	41
14. აფხატიი აგუძრეი ახლდეი	43
15. ამშოზნ იხუ იაშია	46
16. საჰიშა ლახა	50
17. სსალდათ	51
18. აგიმნ აზუ აშია	53
19. ჰარა ჰშიომ	55
20. კუდრუ	57
21. აჩოაგა აშია	59
22. რუსთაველი იბაჰჩა	61
23. აფხატიი ამშო აშოკოლ აჭოუ	63
24. აფხარცა	65
25. წზბეონ სუქალაქე ახუაჭოუ	66
26. ასასცია რაშია	67
27. აშით ააძაჲ	68
28. მიაკოვსკი იზნუ აჭოუ	70
29. აპოეტტი სარეი ჰაიციაჟიარა	72

აღსკდა

30. მშპბზია აკოლნხარა აფსთახარა	75
31. ალაწარახე	76
32. ლბაა აფშაპია	78
33. სალამ შიესთოიტ	81
34. აპიანხიავ იხუცრაქუა	82
35. აფია მანაქუა (ამში)	84
36. ამშიი არჯაშთი	86
✓ 37. აპოეტი აფხაჟი	89
38. ხულფაზკ	91
39. აჩადა	92
40. აპოეტი აკრიტიკი	93
41. აპოემაქუა (ამთა ზტიუ)	96
42. ინაფა ხემცა	115
43. გუაჯალა იაშია	128
44. აჭერხაწარატი უს	139
45. აფჭიესპიარა	150
46. აიბადერა	156
47. აკზცია	164

არედაკტორ ა. ჯონუა.

ფი 00484 აკელფხე აარხარაზ ანაპე აწაჟუბ 22|I 1954 შპ. აჭ. 60X84 სმ.

11. კელფხე ბლელც ჟეოჟუბ. აზაკაზ 5609 ატბრაჟო 2000.

ქერთბოლიგრაფტეჟერთა ატიბოგრაფტია. აყუა, ლენინ იულ. № 8.

ახსენ 5 შაბ. 50 კაპ.
აჭოა მანათკი 50 კაპ.

7 შაბ.

АЛЕКСЕЙ ЛАСУРИА
ПЕСНИ МОЛОДОСТИ
(На абхазском языке).